

● săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste ●

ROMÂNIA - BULGARIA: UN NOU ȘI RODNIC DIALOG LA NIVEL ÎNALT

Comentariu în pagina 3

Roma? Nu, o zi însoțită în centrul municipiului Pitești.

După 2-3 la Kaiserslautern Urmează Craiova

Correspondență de la trimisul
nostru Ovidiu Ioanșoacă
pag. 12-13

O invitație la munte: Serbările zăpezii

(în pag. 12-13)

De Ziua Ei

8 Martie, ziua femeilor lumii, ziua în care (deși anotimpurile, de la un timp, își cam fac de cap!) ghiociei, ca la un semn, inundă cimpile și pădurile, sufletele și casele, ridicând totul la celestea imaculatei concepțiuni. 8 Martie, fericită secundă astrală, spune poezul, în care soarele sărută mina femeii. Mina în care vom depune omagiul buchetului tandru de ghiociei.

Dar ce rămâne după ce vom rupe foaia de calendar, lăsând petaloale ei să zboare în vânturi? Rămân - trebuie să rămână! - acele elemente necesare, cele ce ies și se întorc în sămință, în rădăcinile care le-au născut. Aici, la noi, la români, ziua femeii nu-i doar o zi, sint zilele, lunile, anii, epoca unei țări care o inconjoară cu prețuire, cu ocrotire, cu dragoste și cu drepturi, cu mari drepturi, desigur și cu datorii, cu mari datorii. Ea este o redutabilă forță a societății noastre, ea muncește alături de noi, uneori mai mult decât noi (munca, tot poetul remarcă, fiind de genul feminin...), dind producție în uzine, efort bărbătesc pe cimpile cu bărbați puțini, inteligență în institutele științei, gingășie în așezămintele sănătății, îndrăzneală vizionară, dar și cumpănire gospodărească în înaltele foruri ale răspunderii civice, și, pe deasupra, rinduind în juru-ne o casă cu liniște, cu flori (deseori, tot de ea cumpăra'e) și cu copii. Formula ei de viață e mai complicată decât ne-am putea închipui, decit ar fi cu puțință în granițele a ceea ce cade sub controlul comun. Formula ei de viață este una eroică. Ii este deci proprie o calitate umană, o plămadă anume, care nu-l pe toate drumurile, care, poate, nu-i de dorit, dar căre-i de admirat atunci cind se naște. Iar la noi s-a născut.

De Ziua Ei, de 8 Martie, ii oferim floarea dragostei și recunoștinței noastre, fără să-i spunem multe cuvinte, căci cuvinte l-am spus destule. Ci numai unul: mulțumim. Mulțumim pentru tot.

ILIE PURCARU

MICROHIDROCENTRALE

o idee ciștigată

(în pag. 5)

Un interviu
cu Dinu C. Giurescu

(în pag. 9)

Cărți fundamentale
ale culturii românești

GETICA

(în pag. 14)

Începind de azi:

TOPUL
CENACLULUI FLACĂRA

„Satul cu o mare în brațe”

Nu epatez și nici nu încerc să mă prefac a fi romantic. Satul Călinești-Oaș privit de la înălțimea de 1000 de metri și situat la poalele Jelejnicului — unul din munții vulcanici (stînși) ai Țării Oașului — ascmeni satelor oșenești Racșa, Cămărzana, Moșeni, Gherța Mare, Bicsad, Certeze și altele, are ceva distinct, particular, în măsura în care are și puncte convergente cu satele enunțate de noi.

Gazda noastră, poetul Vasile Mic, ne vorbește acum ca și în alte dați despre satul său și despre cele 5000 de suflete care îl populează, cu suflarea lor, ca și cu truda lor. Ce argumente are? Să vedeți numai. De la modestele căsuțe acoperite cu paie sau șindriță situate pe un drumeag ce duce invariabil spre coama uneia dintre aceste coline, la impunătoarele case de-acum, cu una și două niveluri, n-a fost un drum prea simplu. Să fim serioși, să fim foarte serioși, nu numai valoarea țuicii și nu numai valoarea muncilor grele prestate de oșeni prin țară l-a „săltat” într-atât. Că sint harnici și truditori, asta toată lumea o știe. Că se eliberează circa 50 de autorizații de construcție de la consiliul popular comunal, anual, asta o știu mai puțin. Iată și drumurile frumos pavate, unele cu ziduri de sprijin. Sint pași „decontati” în contul prezentului. Sătenii, cărora le-am fost oaspete pe parcursul a trei zile, au și o realizare de excepție. Un lac de acumulare cu mai bine de 400 m luciu de apă. În apropiere este o splendidă cabană turistică. Ce credeți că trebăluiesc acum călineștenii? Finalizează construcția unei microhidrocentrale cu două turbine a 0,45 MW capacitate fiecare. Mă rog, nu este un obiectiv de proporții. Dar este unul de proporții ca necesitate și valoare reală. Chiar asta e: ca valoare reală! Mai ales în aceste condiții cînd se pune atât de serios punctul pe „1” în problema energiei și a combustibililor.

Iată că în aval de baraj se află satul Coca. Pe deal este Lechința, cea cu biserică din lemn, veche ca lumea. Să auzi numai clopotele din Lechința și îți se va face impresia că ești în nordul Moldovei unde mă tot pregătesc să ajung curînd. La fel de frumos și bine rînduit este și satul Pășunea Mare, deși li se spune că sint mai la „periferie”. Dar acești oameni care cinstesc locul și „natul” și se cinstesc și pe ei înșiși ca buni și destoinici gospodari? Să reținem numele citorva: Vasile Sima, Dumitru Mic, Vasile Pați, Dumitru Jiboc, Dumitru Pașca (Vasile și Dumitru sint la „putere”), Gheorghe Ardelean, Ioan Cimpian, Vasile Ciora, Liviu Laurențiu ș.a. M-am abătut adesea la cite un „gioc” al lor, la citeva șezători. Fantastic ce falși sint cei care apar la televiziune și pe alte scene în postură de oșeni și fac pe tipuritorii și pe dănfăușii, față de înșiși oșenii de-aici?!
DORIN SALAJAN

Opinia unui alegător

— Stimabile, îmi spune cineva, te urmăresc cu atenție, mai zici cite ceva, e bine, poți zice chiar mai multe, însă îmi dau seama că sint și aici niște reguli; îl urmăresc și pe Păunescu, îmi place, spune lucrurilor pe nume, plătitorilor le place și lor, mă gîndesc la un articol al lui cu Competența, are dreptate, și bine face că spune tare ce are de spus, în fond presa așa trebuie să fie și în socialism, bătaioasă, cinstită, curajoasă, însă am o întrebare: Vă citește cineva?!

Rămîn perplex.

— Cum adică, întreb și eu acum, nu ziceai dumnea-tă că e bine, că îți place, că le place și plătitorilor? Nu te înțeleg. Toată această lume care îi trimite lui Păunescu scrisori și îi trimite și mie, de la o vreme, și chiar dumnea-tă, care îmi spui ce îmi spui înseamnă că mă citești, nu?!

Domnule, pe mine, pe noi, ne bucură cînd vă luați meseria în serios și e limpede că noi toți, cititorii, ne simțim onorați cînd vă citim pentru că și noi înțelegem că ne luați în serios pe noi și chestiunile noastre, ale vieții noastre cea de toate zilele, cum zicea o rugăciune, pe timpuri, însă îmi amintesc că bolnăv fiind, odată, cînd eram mic și ai mei mă tot îndemneau să mă rog ca să mă fac bine, deși m-am rugat, frumos și cu toată credința, pînă n-a venit doctorul și n-a luat, urgent, anume măsuri ca să înlătore boala, tot nu m-am făcut bine și ceva din ateismul meu de azi, de la maturitate, se trage și de la această întimplare.

Vă citește cineva? — întreabă el, adică vă citește cei de care depinde îndreptarea lucrurilor într-un domeniu sau altul? Asta e chestiunea. Citeodată vehemența cu care scrii mă face să citesc printre rînduri că știi exact de cine depinde o îndreptare sau alta dar nu spui, și am impresia că așa se petrec lucrurile și cu unii, să zicem din acești cineva, de care depinde îndreptarea respectivă: nespunîndu-le pe nume nici ei nu sint oprîți de nimic să se facă pur și simplu că nu înțeleg că de el e vor-

Cine ne citește

ba sau să se facă anume că nu v-au citit.

— Cam complicat, zic eu, ca să mai câștig timp.

— Nu e complicat deloc, vine replica cititorului meu de rînd, e foarte simplu. Și mai simplu ar fi dacă nu v-ar citi, într-adevăr deloc, dar eu cred că vă citește.

— Și atunci?

Tace acum, omul meu care a spus și el, la rîndul lui, cit l-au ținut pe el batierele și înțelegerea.

Și atunci, continui eu.

Adevărul e că de multe ori noi facem atîta caz cînd ni se răspunde la un articol apărut în presă de către mai știu eu ce întreprindere, și e tăvălit zdravăn directorul ei sau șeful de serviciu sau împiegatul și așa mai departe, dar în jos.

Foarte rar, nici nu-mi amintesc bine, apare cite un vag dialog de perspectivă al vreunui șef de departament, adjunct de ministru sau ministru ca și cînd, brusc, cel care pînă mai ieri, la județ, simplu director, putea răspunde de tot și de toate, ajuns la centru, ministerial, devine intangibil, nu mai intră în dialog cu presa. Normalitatea e încălcată flagrant.

L-am văzut odată pe un tovarăș al nostru foarte bun, într-un prezidiu tăcînd sever la argumentele unor cadre din subordinea lui care aveau dreptate în timiditatea intervenției lor și l-am revăzut, după o vreme, la fel de firesc în sală, ridicat în picioare de noul notabil și el vorbind la fel cu colegii lui pomeniți mai înainte, și chiar mai înfipt decît ei fiindcă el cunoștea chestiunea și de jos și de sus.

Cineva trebuie să ne citească, zic și eu, și chiar sint convins că ne citește, dar încep să fiu convins și de faptul că acei cineva odată ajunși cineva, nu mai catadicsesc să ne răspundă, pentru că la acel nivel, cred ei, dialogul nu mai e obligatoriu.

Dialogul trebuie să fie o constantă a democrației noastre și el se cuvine apărut în toate împrejurările vieții noastre social-politice, apărut și dezvoltat și

pus în situația să progreseze responsabil pe toate treptele ierarhiei sociale.

A nu vorbi, a nu discuta despre un fapt anume, social sau administrativ, nu înseamnă că acel fapt nu mai există sau că de acel fapt nu se ia act de către opinia publică. Se vorbește sau nu în presă sau la televiziune despre, să zicem, cauza întîrzierii peste măsură a unui tren, cum s-au petrecut lucrurile în urmă cu citeva zile, nu înseamnă că pînă la urmă nu se află cauza și că nu se comentează, ca să nu mai spun cite zvonuri iau naștere astfel și cum prejudiciază ele, acele zvonuri, atmosfera ALTFEL mult mai curată și mai sănătoasă.

Dar cineva trebuie să intre în dialog. Dacă un articol din presă aduce în discuție o chestiune spinoasă sau mai spinoasă cunoscută altfel de toată lumea iar acum, odată cu apariția articolului, comentată și mai acut și, firește, din perspectiva celui care scrie, a nu răspunde public competent și cinstit nu înseamnă a închide, tactic, o discuție, ci a amplifica nedorita ei reverberație în conștiința opiniei publice. Cine nu privește lucrurile astfel în față, greșeste serios.

Și atunci, ca să reiau întrebarea întîrlocutorului meu, un gazetar cu conștiință nu poate face nici el abstracție de cine îl citește. Cînd am scris despre **birocrația la nivel central**, săptămîna trecută, mă gîndeam că nu e destul să dau satisfacție, scriînd, cititorilor mei care, citîndu-mă, sigur participă, după puterile lor, la formarea unei opinii publice favorabile democrației și dialogului. Mă gîndeam că bine ar fi fost să am și satisfacția de a fi primit măcar telefonic, adică personal, dacă nu public, prin presă, semnul că cei în cauză m-au citit și că povestea în discuție a și început să fie rezolvată. În fond, de ce să nu scriem, în presă, cu toată răspunderea, că la ministerul cutare, unde e ministru cutare, zace uitată sau aminată (din lipsă de decizie, de răspundere, de competență, chiar, deși aceasta, cînd e, scuză tot, mai grav e cînd competența e lipsită de decizie sau fricoasă), zace uitată o cerere a unei colectivități și că prin amînarea răspunsului se pierd atîția bani sau se pierde atîta timp în procesul înaintării noastre spre mai bine.

O asemenea intervenție ar avea darul să dea satisfacția opiniei publice că acei reprezentanți ai ei, aflați într-un post sau altul, nu au devenit întangibili iar lor re-

prezentanților, le-ar da sentimentul că sint controlați de cei în mijlocul cărora, pînă la urmă, vor trebui să se întorcă. Cînd zici ministerul cutare ar trebui să vegheze ca în chestiunea cutare — nu prea se înțelege bine cine are răspunderea; o instituție singură nu poate răspunde, există cineva, fizic, pus să răspundă, să aibă un punct de vedere și să-l justifice sau dacă și el, acel responsabil, consideră că nu e bine ce se face sau cum s-a făcut ceva anume, în domeniul în care a fost pus să răspundă, să facă în așa fel încît să nu patroneze tăcînd și tacit o situație în care nu crede.

Pentru că există și situația, la fel de nefelică, cînd cite un astfel de înalt responsabil îți explică, în particular, că și el e de acord cu tine, că nu e bine, cum se procedează în anume caz dar a moștenit situația și deși știe cum ar trebui să se desfășoare lucrurile ca să meargă bine, nu întreprinde nimic. Mecanismul e mai complicat, și se spune, e o chestiune de orientare, cînd se va ajunge la discutarea orientării în acel domeniu îmi voi spune, sigur, părerea dar pînă atunci trebuie să fiu disciplinat.

— Bine dar pînă atunci se păgubește! În ce constă disciplina? În consolidarea pagubei?

Nu mi s-a răspuns.

Revin, iarăși, la povestea cu cine ne citește.

E limpede că despre dialog nu se poate vorbi într-un singur articol. Cred însă că și articolul poate fi, în ceea ce privește adresa, mai concret, altfel el lasă multora libertatea să creadă că nu e neapărat necesar să te iei în gură cu gazeta, sau că „presa e a noastră, și fiind a noastră, nu e obligatoriu să-l răspundem, mai lăsam și noi băleții ăia să mai zică și ei cite ceva, știm noi însă cînd e cazul sau nu, să le răspundem”. Ca să nu mai spun că l-am auzit pe cineva, odată, direct indignat zicînd: — Cine îi permite, domnule, lui, să spună așa ceva? E pur și simplu un instigator.

— Dar, tovarășe, am intervenit eu, omul are dreptate, așa stau lucrurile. El nu face decît să reflecte opinia publică. Acum nu el a creat opinia publică, greșeala făcută de noi în acest domeniu a creat opinia publică pe care el o reflectă doar, și ne face un serviciu spunînd și spunîndu-ne adevărul!
DINU SARARU

Vizita de prietenie a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, împreună cu tovarășa ELENA CEAUȘESCU, în R. P. Bulgaria

O nouă contribuție la dezvoltarea și aprofundarea relațiilor româno-bulgare

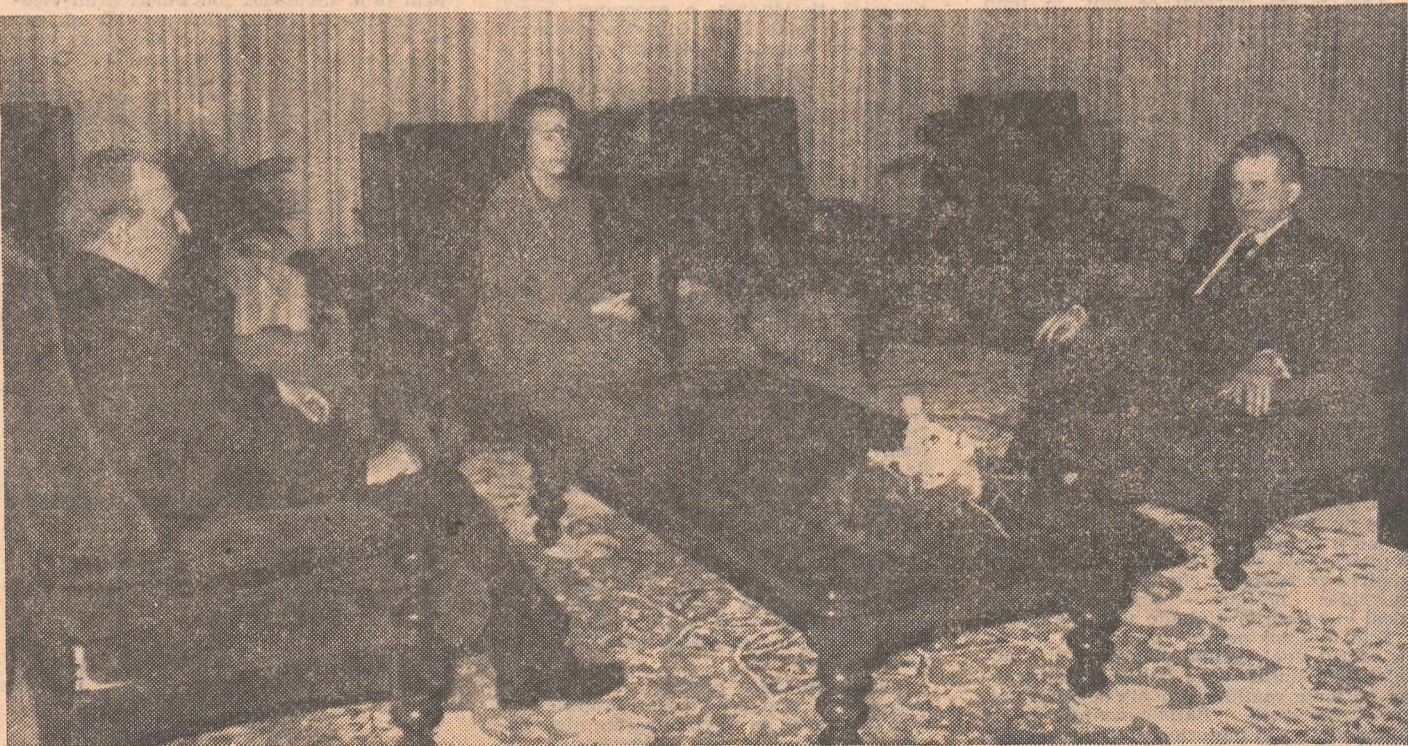
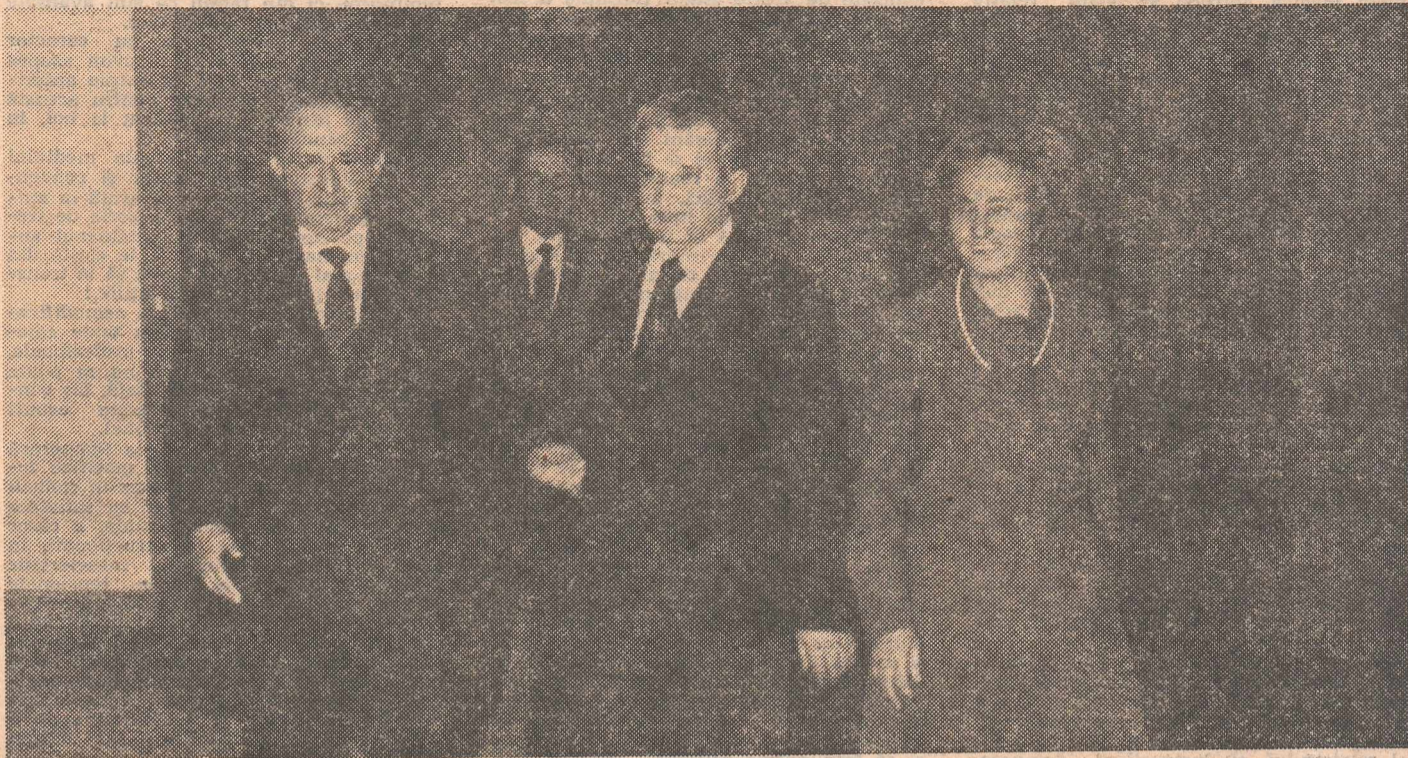
De fiecare dată, întâlnirile și convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Todor Jivkov, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria, au constituit evenimente de cea mai mare importanță pentru impulsivizarea raporturilor pe cele mai diverse planuri dintre țările noastre vecine și prietene. În același spirit, al relațiilor de caldă prietenie și bună vecinătate dintre popoarele români și bulgari, al dorinței comune de amplificare a conlucrării multilaterale, în folosul celor două popoare, al cauzei păcii și socialismului, s-a desfășurat și recenta vizită de prietenie în R.P. Bulgaria a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la invitația tovarășului Todor Jivkov.

Noul dialog româno-bulgar la nivel înalt — a 30-a întâlnire dintre cei doi conducători de partid și de stat — a prilejuit abordarea fructuoasă a problemelor privind relațiile bilaterale, precum și a celor mai importante aspecte ale vieții internaționale.

Apreciindu-se stadiul relațiilor de colaborare multilaterală româno-bulgară, s-a subliniat cu deosebită satisfacție faptul că ele cunosc o dezvoltare continuă, pe baza deciziilor stabilite la nivel înalt, înregistrându-se noi progrese în colaborarea dintre cele două țări și popoare pe plan politic, economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii de activitate. Totodată, s-a apreciat că economiile socialiste în plină dezvoltare ale României și Bulgariei, cerințele dezvoltării lor, precum și experiența acumulată oferă mari posibilități pentru intensificarea, prin eforturi comune, a colaborării bilaterale, pentru continuarea și lărgirea cooperării și specializării în producție, ceea ce corespunde intereselor fundamentale ale celor două popoare, cauzei socialismului, păcii și progresului în lume. În acest context, a fost reafirmată hotărârea reciprocă de a se acționa pentru ameliorarea colaborării și cooperării într-o serie de ramuri importante, pentru extinderea activităților comune legate de cooperarea în producție. Referindu-se la aceste probleme, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Intregul nostru partid și poporul român dau o înaltă apreciere colaborării multilaterale româno-bulgare și sint hotărâte să acționeze cu toată fermitatea pentru ridicarea acesteia la un nivel tot mai înalt. Realizarea unei cooperări în producție, a întreprinderii mixte Giurgiu-Ruse, noile perspective de dezvoltare în domeniul hidroenergetic, al metalurgiei, al chimiei, al construcțiilor de mașini demonstrează cu putere marile progrese obținute în dezvoltarea relațiilor dintre țările noastre, faptul că aceste relații constituie un exemplu de colaborare între două țări socialiste vecine și prietene, care conlucrează activ între ele, cu alte țări socialiste, în asigurarea victoriei socialismului, în ridicarea bunăstării și fericirii popoarelor lor, pentru afirmarea cu tot mai multă putere a socialismului în lume”.

Ținându-se probleme actuale ale situației internaționale, s-a subliniat că în prezent nu există sarcină mai importantă decât preîntâmpinarea războiului nuclear și luarea de măsuri eficiente de dezarmare, în primul rând de dezarmare nucleară. Cei doi conducători de partid și de stat au arătat că România și Bulgaria sint ferm hotărâte să-și aducă și în viitor, în strânsă conlucrare cu celelalte țări socialiste, cu toate forțele progresiste, democratice, iubitoare de pace, contribuția lor activă la întărirea păcii în lume. În acest context, s-a exprimat convingerea că realizarea inițiativelor și propunerilor privind încheierea unui tratat de nefolosire reciprocă a forței militare și de menținere a unor relații pașnice între țările participante la tratatul de la Varșovia și N.A.T.O., oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare, încheierea într-un timp cât mai scurt, cu succes, a reuniunii de la Madrid, întărirea păcii, securității, colaborării și destinderii pe continent ar aduce o contribuție de seamă la îmbunătățirea climatului internațional, în interesul tuturor popoarelor europene, al păcii pe întreg globul. Legat de aceasta, după cum se remarcă și în Comunicatul cu privire la vizită, a fost subliniată necesitatea de a se face totul pentru oprirea amplasării rachetelor americane cu rază medie de acțiune în Europa și pentru reducerea celor existente, cu respectarea strictă a principiilor egalității și securității egale, pentru eliberarea totală a continentului de arme nucleare, atât cu rază medie de acțiune, cât și tactice. A fost reafirmată, totodată, hotărârea României și a Bulgariei de a conlucra activ pentru dezvoltarea largă a colaborării între țările balcanice, pentru întărirea păcii, încrederii și bune vecinătăți între ele, pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a colaborării și păcii, lipsită de arme nucleare.

În semn de profundă prețuire a personalității politice, a contribuției aduse la dezvoltarea și întărirea colaborării frățești dintre partidele, țările și popoarele

român și bulgar, cu prilejul celei de-a 65-a aniversări a zilei sale de naștere, tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost înmănat, în cadrul unei solemnități care a avut loc la Burgas, înaltul ordin bulgar „Stara Planina” cu eșarfă. Înminind înalta distincție, tovarășul Todor Jivkov a spus, printre altele: „Comuniștii bulgari, toți oamenii muncii din țara noastră vă cunosc ca un fiu remarcabil al poporului român, al Partidului Comunist Român, al României socialiste vecine, ca un eminent militant al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, ca un prieten sincer al poporului bulgar... Îmi este deosebit de plăcut să subliniez că noi, partidul nos-

tru și poporul nostru dăm o înaltă apreciere activității dumneavoastră consacrate adâncirii necontenite a prieteniei și colaborării bulgare-române”. Mulțumind pentru ordinul primit, tovarășul Nicolae Ceaușescu a declarat: „Consider această distincție atât ca o apreciere a activității pe care am desfășurat-o și o desfășor în mișcarea revoluționară, ca militant al Partidului Comunist Român, pentru eliberarea socială și națională, pentru fărâșirea socialismului în patria mea, pentru cauza socialismului și păcii, cât și ca o apreciere a contribuției la activitatea de dezvoltare continuă a relațiilor de prietenie și colaborare dintre Partidul Comu-

nist Român și Partidul Comunist Bulgar, dintre popoarele și țările noastre”.

Desfășurată într-o atmosferă de caldă prietenie, de deplină înțelegere și stimă reciprocă, noul dialog la nivel înalt româno-bulgar constituie o nouă contribuție la dezvoltarea și aprofundarea relațiilor trainice de strânsă prietenie și colaborare rodnică dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria, în interesul celor două popoare, al cauzei socialismului, păcii și progresului în lume.

ION D. GOIA

Carpați 2000

Lupta cu inerția în turismul montan

Revenim la „ecuația montană” a doctorului Radu Rey, $Z+T+M=D$, formulă defel magică, întrucât se poate relativ lesne materializa prin măsuri concrete, apte de a contribui la rapida potențare și valorificare a resurselor sagelor noastre carpatine. Deci, $Z+T+M=D$, adică zoologică, meșteșuguri, turism egal dezvoltate — prin turism fiind vizate nu costisitoare hoteluri alpine, ci gospodăriile țărănilor din sate de munte anume alese.

Într-un articol trecut arătam că Direcția turismului intern din ministerul de resort nu acționează în prezent pe această linie, întrucât — ni s-a spus — „lipsesc actele normative”. Dar normativele, adăugăm noi, nu vor pica din cer, ci ar trebui inițiate chiar de acest minister, cel mai direct interesat. Noi argumente în acest sens ne sînt furnizate de către un cercetător din Institutul de economia comerțului interior și a turismului, secția turism: inginerul Alexandru Borza, autor și coautor, de-a lungul a peste două decenii, a numeroase studii. El ne informează că la respectivul institut s-au și efectuat ample cercetări, în care se regăsesc ideile de bază ale doctorului Rey. Desigur, nimeni nu a „copiat”, evasidentitatea de părerii și soluții nefăcînd altceva decît să oglindescă unica realitate care a făcut și obiectul serialului „Carpați-2000”. De reținut că ideile lui Radu Rey se regăsesc amplificate și concretizate în aceste lucrări, care din păcate nu au depășit stadiul inoperant al mapei, deși, ne spune inginerul Borza, „primele studii elaborate în cadrul Ministerului Turismului datează din... 1972. S-a cheltuit și valută pentru o deplasare de documentare în străinătate. S-a elaborat în 1973 un ordin al ministrului, cu instrucțiuni detaliate, s-au nominalizat cîteva sate, dar problema, pînă azi, nu s-a urmat din loc”.

Adevărat, în ceea ce-l privește pe cetățenii străini, crearea satelor turistice preconizate de aceste studii (formula a fost încercată și aplicată la noi, dar sporadic) s-ar lăsa de unele dificultăți legate de actualele reglementări legale. Dar nici aceste greutăți nu sînt de netrecut...

— „Și, oricum — subliniază Alexandru Borza — ele nu îl afectează sub nici o formă pe turiștii români. Or, apare perfect logic ca tocmăi ei să fie deschițătorii de drum, așa că în realitate nu există nici un fel de piedici, în afara aceluia create de inerție, de lipsa de interes.

Problema capătă și un important aspect economic, arată interlocutorul nostru. Din motive evidente, dictate de condițiile naturale, solicitarea maximă a hotelurilor, cabanelor etc. în perioada concediilor se înregistrează în lunile călduroase, ceea ce duce la fatale supraaglomerări. Or, firește, statul nu-și poate permite să construiască unități de cazare care nu ar fi folosite în tot cursul anului la o capacitate cit mai apropiată de cea maximă. Dar iată, gospodăriile montane sînt gata construite și, selecționat judicios și cu minime amenajări (la care ar contribui înșiși proprietarii), pot de pe acum să primească turiști, cu condiția ca această activitate să fie bine organizată și nu lăsată, ca acum, cam la voia întâmplării, cel puțin în ceea ce privește satele de munte. Ministerul Turismului ar trebui să exercite, potrivit atribuțiilor sale firești, funcția de îndrumător general, iar oficiile județene și consiliile populare locale să stabilească diferențiat condițiile de cazare, tarife etc. (repetăm, deocamdată avem în vedere doar pe turiștii români), să editeze și să difuzeze prospecte cu informații precise și să facă puțină reclamă, care rămîne, orice s-ar zice, o componentă esențială a oricărui comerț civilizată. În final, statul

ar culege însemnate beneficii materiale, deschizîndu-se și perspectiva introducerii în circuitul internațional — într-o etapă ulterioară — a satelor turistice. Cit despre beneficiarii imediați... Dar mai bine să cităm dintr-un recent studiu pe această temă elaborat de un colectiv de specialiști în turism. Așadar, valoarea argumentelor provine deci, de astă dată, nu din caracterul de nouitate (cititorii serialului „Carpați-2000” vor regăsi multe idei familiare), ci din faptul că sînt avansate de o cercetare de specialitate.

Dincolo de propunerile cu caracter foarte concret merită să zăbovim asupra motivațiilor adinci care, în opinia autorilor și a noastră, pledează pentru această formă de turism rar practicat la noi, în ciuda „leftinității” sale.

Pornind de la caracteristicile mediului citadin alăturat obligațiilor și convențiilor sociale specifice — se arată în studiu — putem să depistăm o serie de trebuințe pe care orașeanul, cetățeanul anghrenat în mașinaria urbană, le emite din ce în ce mai constant și tinde să le transforme în acțiune. Iată motivațiile:

- Reîntoarcerea la natura nemodificată, motivație valabilă pentru toate categoriile de vîrstă, sex, socio-profesionale, statut social. Omul modern nu se poate lipsi de cadrul originar de viață, iar contactul cu mediul rustic trezește ecouri largi în echilibrul său funcțional.
- Cunoașterea și adevierea temporară la grupurile de apartenență specifice zonelor rurale. Turiștii care vine în contact cu aceste grupuri „primare” își satisfac trebuințe sociale fundamentale, a căror realizare este adesea obstrucționată în mediul citadin. Anonimul caracteristic grupurilor mari ca și stările tensionale ce se manifestă deseori în ambianța urbană se atenuază considerabil în climatul rustic (articolul nostru se referă la specificul montan), în care turistul își recapătă condiția de membru plin al comunității. Se adaugă prestigiul, considerația celorlalți, precum și posibilitatea de a participa direct și nemijlocit la acțiuni comune creatoare.
- Cunoașterea, înțelegerea, „inventarea” prilejuită de un sejur (în satele mon-

tane) se pot de asemenea realiza cu succes. Contactul nemijlocit cu piese ale tezaurului istoriei naționale, ale folclorului, cu ocupațiile și obiceiurile populare transformă vacanțele rustice într-un veritabil proces de asimilare a noi și numeroase cunoștințe și de dobîndire a unor deprinderi ce dau turiștilor satisfacții personale și sentimentul utilității. În același timp, ei își pot manifesta din plin aptitudinile creatoare personale, ieșind din monotonia cotidianului.

- S-ar putea aminti și motivațiile estetice ce decurg din nevoia de frumos, ordine, puritate, armonie, naturalețe, care lipsesc în atmosfera sofisticată a marilor hoteluri. Totodată, ca motivație apare și curiozitatea ce decurge din noi informații asupra ospitalității populare, obiceiurilor gastronomice, artizanatului și „riturilor” sătești.
- Odihna, cura de aer și de fructe, consumul de alimente proaspete și așa-numita terapie ocupațională pot concura favorabil în aceste condiții cu celea oferite de stațiunile balneare tradiționale. Fără a mai vorbi de sport, vînațoare, pescuit sportiv, ascensiuni și drumeții care, în satele turistice, capătă autenticitate și noi dimensiuni.

Concluzia: „Întrucît satul turistic românesc nu se prezintă ca un produs turistic de serie, ci poartă amprenta originalului, ineditului și surprizei, el constituie, în momentul de față, una din cele mai bogate surse de satisfacere a trebuințelor, deci și a motivațiilor turistice. Principala caracteristică cu care se impune este cadul de compensare fizică și spirituală a deficiențelor ce-l oferă, în majoritatea situațiilor, viața din colectivitățile urbane.”

Să rezumăm: studii și propuneri concrete (pe localități etc., pe care nu le-am mai enumerat) există binechete, și încă foarte judicioase. „Singurul lucru care stă în calea transpunerii lor în realitate — afirmă Alexandru Borza — este „inerția”, și noi îi dăm dreptate. Remediul, poate nu comod dar dezarmant de simplu, este lupta cu inerția.

LIONEL NIȚESCU

„CA CIUPERCILE DUPĂ PLOAIE...”

Am verificat mai întii, cu ajutorul unor culegeri de proverbe și ziceri populare, dacă expresia „ca ciupercile după ploaie” (apar, răsar) e de uz curent la toate popoarele. Și m-am convins că, în 80 la sută din cazuri, această zicere populară rezistă: pretutindeni unde cad ploii răsar sau apar ciupercile „ca ciupercile după ploaie”. Minus în cîteva zone ale lumii: 1) acolo unde nu cad ploii, deci în deșerturile fierbinți; 2) acolo unde ploile cad sub forma zăpezilor continue, deci în zona frigului etern, la cei doi poli ai planetei. Am dedus, ușor, că populațiile care locuiesc în aceste zone, deșerturile fierbinți și deșerturile de gheață, sînt silite să cumpere ciuperci din celelalte zone, cele care produc ciuperci. De unde? De pretutindeni! Unde nu cresc ciuperci?! Am aflat, cu prilejul aceleiași cercetări, că cel mai mare producător de ciuperci din lume este Taiwanul, insula Taiwan din Marea Chinei de Sud.

Apoi m-am întrebat ce sînt, în fond, ciupercile. Am aflat, deschizînd tratate de botanică și fitologie, că ciupercile nu sînt nici plante, nici animale. Aparțin, după unele opinii mai vechi, unui al treilea regn. Sînt oricum foarte vechi pe planetă, mai vechi poate decît cele mai vechi plante și decît cele mai vechi animale, menținînd pînă azi un sistem sui-generis de existență: nu cunosc asimilația clorofiliană — ca plantele, nu trăiesc pe seama distrugerii materiei vii — ca animalele. Dar cite ciuadățenii legate de aceste ființe (mono și pluricelulare, vizibile și invizibile), vinovate de adevărate dezastre pe mari spații ecologice sau răspunzătoare de existența a numeroase specii vegetale și animale, care, fără prezența unor anume specii de ciuperci, nu cresc și nu se dezvoltă! Orhideea și stejarul își datorează una splendoarea, cealaltă măreția unor concubinaje la rădăcină cu niște invizibile ciuperci. Englezul Alexander Fleming a devenit sir Fleming datorită unui spor din ciuperca numită *Penicillium*, devenită peste noapte apărătoare a sănătății omenirii. Fără ciuperca *Sacharomices ellipsoideus* nu fierbe mustul și nu se face vinul, și mulți dintre noi am fi în suferință. Dar ciuperca, mai știam eu încă din copilărie, vindecă și foamea; ciupercile — cele comestibile, desigur — sînt un aliment ideal în zonele fără plante și fără animale.

Este motivul pentru care, acum un an, în cadrul unei sesiuni cu deputații Capitalei, am lansat ideea cultivării ciupercilor pe toate spațiile disponibile din municipiul București. Raționamentul meu a fost simplu: în materie de carne nu stăm pe roze, nici în materie de pește, brînză, ouă; ba uneori nici în materie de legume elementare — cartofi, fasole etc. Comunicînd înaltului for municipal asemenea constatări, vindcăm castraveți la grădinar — toată lumea știa despre ce-l vorba, că doar venea de pe stradă!, ba chiar și explicațiile oferite pentru a înțelege situația erau cunoscute: Sectorul agricol Ilfov e prea mic pentru un oraș atît de mare. Cum să ne aprovizionăm Capitala, bine și ritmic, cu de toate? Cum?! Prin autoaprovizionare, prin producerea celor necesare la fața locului, chiar aici, în București, pe toate suprafețele disponibile. Deci carne, brînză, ouă, legume, pește etc. direct din București, unde se poate, prin-

tre blocuri, prin curți de școli și uzine, pe terenurile virane, în scuarurile sau grădinile abandonate, pe terase și în ghivece; da, și ghiveciul e o suprafață productivă cînd se îndoapă cu pămînt și cu semințe udate la timp. Am aflat, în aceeași sesiune, și despre un plan de introducere a pomilor fructiferi în București — cireși, peri, meri, nuci, piersici — și a plantelor medicinale și industriale. În fond, cei mai mulți dintre bucureșteni au venit de la țară. De ce-ar uita țara la barieră și n-ar aduce-o în oraș, ca să-i mîngie și hrănească? De la cine să aștepti carne, brînză, lapte, ouă? Numai de la țărani? Țărani vin să-și facă adesea cumpărăturile la București, iar cine se duce la ruda la țară, citeodată nu trebuie să uite să ia și piine în buzunar. Atunci?

— Un raționament spontan...

Atunci eu, cel ce subscriu, am avansat, cu toată timiditatea, o propunere suplimentară: ce-ar fi să cultivăm ciuperci? Recunosc, anvergura planului agricol al Capitalei noastre m-a speriat. M-am temut ca nu cumva, peste noapte, ciurdele de porci și stolurile de orătâni crescute prin curți de școli și uzine să nu îndeune piete publică, provocînd stricăciuni, dînd polancă la pămînt lanurile de varză și ceapă de pe străzile laterale, dintre blocuri. M-am gîndit și la paguba în plante medicinale, care sînt totuși scumpe. Și chiar la plantele industriale, inul, cinepa, care trebuie cruțate. Lăsînd gluma la o parte, am fost sceptic cu privire la zootehnia și agricultura bucureșteană, deși știu bine că, acum o sută de ani (am și scris-o în romanul meu „Zăpezile-de-acum un veac”), Bucureștii erau un oraș cu grădini de legume, cu livezi și cu vii, că turmele de oi intrau slobod pînă la bariera Tîrgului din afară, că boii și caii trăgeau curent atelele municipale, că și tramele erau cu cal. Ce să mai vorbim de pește și pescării! Ce să mai vorbim de fructe! Toate aceste bunuri năvăleau în piete orașului în chip anapoda, năvăleau pur și simplu, la stilul învăziei. De orice se putea plînge bucureșteanul, începînd cu lipsa de parale și isprăvind cu urbanizarea, aproape nulă, numai de abundență nu. Orașul modern a devorat aspectul rural al orașului vechi, scufundînd o lume. Pe aceasta n-o mai putem învia — și nici nu trebuie.

Dar putem face altceva, putem folosi mai bine și mai practic posibilitățile de care dispunem, ca să compensăm niște carente bătătoare la ochi, niște lipsuri pe care nu le putem vindeca prin mijlocirea agriculturii microparcelare în spațiul urban. (Despre agricultura microparcelară mă rezerv pentru altădată!) Putem, în schimb, folosi microparcelele, în locuri și cu amenajări adecvate, ca să producem ciuperci. O suprafață de numai cîteva zeci de hectare, organizată științific, ar putea furniza o producție de ciuperci care să asigure bucureștenilor cîteva meniuri pe săptămînă. E puțin? Ar fi multumitor, bine, chiar foarte bine.

Despre ce reprezintă ciupercile ca aliment complet, înlocuitor al cărnii, nu insist. Despre cum se prepară ciupercile, nici atît. Dar am insistat și insist asupra faptului că, pentru a produce această carne albă, n-avem nevoie nici de fin, nici

de orz, nici de porumb, deci n-avem nevoie de o anexă agricolă care să livreze furaje. N-avem nevoie nici de grajduri, cotețe și numeroși îngrijitori. Ciupercile, odată semănate, apar în valuri, răsar continuu... ca ciupercile după ploaie. Culesul nu pretinde un mare efort, mîncatul nici atît. Atunci? Atunci, la sesiune, cînd am lansat ideea, tov. Ion Popa, care era prim-secretar la sectorul 2, m-a invitat să văd „o experiență” cu ciuperci la Pantelimon. Am ezitat, știînd bine că nici chiar ciupercile nu cresc peste noapte.

— O promisiune: Ciupercăria din Pantelimon

La sesiunea din urmă cu două săptămîni a Consiliului popular municipal, am ridicat din nou chestiunea ciupercilor, cu risul de a fi taxat drept un maniac ciupercofil. Ceva s-a făcut, dar cit de puțin s-a făcut se vede: pe piață lipsesc ciupercile, mai exact, cantitățile în care apar sint farmaceutice. S-a făcut puțin, cei vizati de propunere nu s-au pus în mișcare, dar, cu acest prilej, un vechi tovarăș de călătorie prin țară, tovarășul Ion Furir, prim-vicepreședinte al Consiliului popular al sectorului 2, mi-a spus: „Vino să vezi ce-am realizat noi în sectorul 2!” Zis și făcut, am pornit la drum.

Am cunoscut mai întii un om înimos, directorul Administrației domeniului public al sectorului 2, tovarășul Ion Popescu. Încă din 1980, el a luat inițiativa organizării unei ciupercării pe un tronson experimental de 100 mp. Rezultatul? Senzațional: într-un an, pe 100 mp, o producție de 13 500 kg ciuperci! A hotărît să treacă imediat la extinderea suprafeței cultivate, dar nu în mod empiric, ci cu mijloace științifice. Pentru aceasta, a trimis spre calificare, la Mogoșoaia, o echipă de trei oameni, care să învețe la bob experiența miraculoasă a celebrului dr. Mateescu, specialistul nostru nr. 1 în cultivarea ciupercilor. Dr. Mateescu are ușa permanent deschisă. Vizitîndu-l la Mogoșoaia, nimeni nu se poate plînge că n-a primit o bură îndrumare sau o pungă cu miceliu. Mai mult, dr. Mateescu desfășoa-

re de mai mulți ani o asiduă campanie pentru extinderea cultivării ciupercilor la noi. Novicii din sectorul 2 s-au bucurat deci de toată atenția.

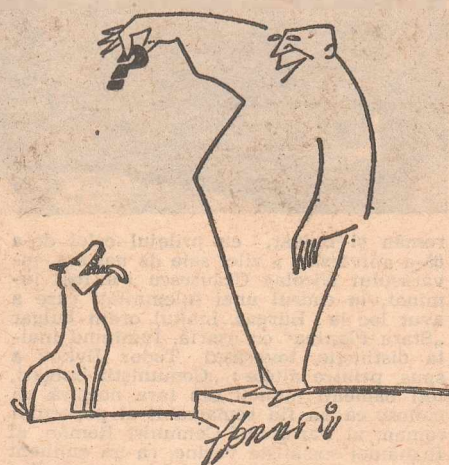
Între timp, în birourile A.D.P.-ului s-a trecut la elaborarea unui proiect pentru construcția unei ferme de 1 000 mp. Nu un adăpost improvizat, ci o adevărată construcție, cu încăperi și instalații dispuse într-o linie tehnologică adevărată, ce urmărește întregul proces al producerii ciupercilor: a) hală de pregătire a compostului; b) cameră de sterilizare; c) camere de incubare și formare; d) camere de cultură. Construcția, pe două nivele, e dotată cu toate instalațiile de apă, lumină, aerisire, încălzire, reglare a temperaturii, inclusiv cu lift pentru transportul cutiilor cu ciuperci. Ciupercile sînt însămintate și cresc în cutii de plastic, de mică dimensiune, ușor de manipulat, care sînt așezate în rastele, pe verticală, pe opt sau zece etaje. Zece etaje de ciuperci în fiecare cameră de producție, în total 2 500 mp suprafață cultivată. Cînd apar — și am văzut-o cu ochii mei — ciupercile apar prin explozie sau în valuri. Un val ține o săptămînă, apoi o pauză de trei zile, apoi alt val, iar un ciclu de recoltare are nu mai puțin de cinci valuri. Apar, într-adevăr, ca ciupercile după ploaie! Dar tovarășul Furir mă corectă: „Apar nu după ploaie, ci după carte!”

Intervenție oportună, menită să potolească avîntul meu romantic. Fiindcă organizarea unei producții moderne de ciuperci, în serie mare, pretinde — iată! — investiții, calificare, știință, deci o mare bătaie de cap. E lesne de înțeles de ce alți gospodari ai orașului n-au vrut să se lege și cu ciuperci la cap. N-aveau și n-au atîtea pe cap? De ciuperci le arde! Ciupercile sînt bune cînd le produce altcineva, cînd vin — eventual — din import. Dar eu precizez: nu sînt bune ciupercile din import, fie și din Taiwan! Sînt mai bune ciupercile proaspete. Este ceea ce au înțeles gospodarii din sectorul 2, deși experiența lor e abia la primii pași.

Și acum, cîteva întrebări adresate celorlalți gospodari din Capitală și, în general, tuturor gospodărilor:

1. Cit timp trebuie, dispunînd de mijloace, ca să generalizăm o asemenea experiență? Avem, iată, o fermă în producție și un proiect bine pus la punct, care se poate generaliza. (Costă bani, e drept, dar investiția se poate amortiza în cîteva luni, cel mult într-un an.)
2. De la cine să cerem aviz ca să dăm pe piață un bun de mare valoare nutritivă, la a cărui producere nu participă decît gunoiul de grajd și sămînța (miceliu), plus un dram de grijă față de aprovizionarea piete și chiar un dram de spirit comercial?
3. Ce vor răspunde gospodarii sectoarelor, în întîlnirile cu cetățenii, la întrebarea această elementară: de ce nu ne dați ciuperci? Nu de pomană — le cumpărăm!

În încheiere, vreau să spun că amenzarea ciupercării de la Pantelimon — un model care se cere tipizat și generalizat — nu exclude producția artizanală pe suprafețe mici, în condiții și cu mijloace rudimentare. Orice suprafață bine cultivată e rentabilă, orice contribuție e binevenită. Nu e binevenită penuria. Nu e binevenită cealaltă zicere, tot populară, care sună așa: „Pagubă-n ciuperci!” Vă închipuiți cit de multe erau ciupercile cîndva, la începutul folclorului, cînd creșteau singure și de capul lor, încît cineva a putut zice „Pagubă-n ciuperci!” Acum ar fi o mare pagubă să mai zicem așa.

Fotografia din pagina întii de ELENA GHERA

PAUL ANGHEL

Microhidrocentralele — o idee câștigată

„Flacăra” a mai scris despre imensul potențial energetic al piralelor noastre de munte, al riurilor mici. În programul național de valorificare a acestor resurse, multe județe și mulți entuziaști au încercat și încearcă multe variante de microhidrocentrale. Dar toți se loveau de și ridicau o unică problemă: agregate la dimensiunea mică, adică turbine și generatoare de puteri mici, diversificate, capabile să capteze și să convertească în energie electrică puterea acestor ape cu debite mai reduse decât a marilor riuri și cu căderi nu prea înalte, ori amenajabile prin lucrări modeste, fără baraje și construcții costisitoare. Totul trebuie să fie rentabil! De această problemă a început să se ocupe, cu vreo doi ani în urmă, secția cercetare-proiectare a întreprinderii timișorene, secția condusă de dr. ing. Mihai Opaschi.

Printr-un interfon, inginerul Opaschi își cheamă colaboratorii, aflați prin diversele ateliere ale secției, pe cei care au și rezolvat problema tehnică ridicată. Pe cei care au realizat un grup de asemenea hidroagregate (turbine, generatoare sincrone și asincrone, mecanisme de reglaj tensiune și frecvență) capabile să lucreze oriunde și la care să lucreze autonom, grație sistemelor electronice, automatizate, de reglaj. Deci, pot fi amplasate în locuri total izolate fără a fi necesar un dispecer, un muncitor permanent care să le supravegheze ori să efectueze manevre de reglaj în funcție de debitul apei. „Prima gamă realizată, pe care întreprinderea o poate fabrica în serie și o poate livra solicitanților, este trifazată și de puteri 5,10 și 15 kilowați-amperi și pentru căderi diferite de apă, ne informează ing. Opaschi. Este în curs de pregătire și microagregatul monofazat semiautomat pentru uz casnic. În continuare este în proiectare gama de la 15 la 50 kilowați-amperi, iar în curs de studiu de la 60 la 100”.

Apar o față și doi băieți cu alură de adolescenți. Ingerul Opaschi ne simte descumpănirea și explică: „sînt tineri dar sînt talentați, valoroși, serioși. Pe scurt, sînt ingineri și, e firesc ca ei să rezolve teme de cercetare ale timpului lor”. Se numesc: Mariana Crișan, inginer mecanic, 34 de ani. S-a ocupat mai ales de proiectarea turbinei. Viorel Ciulea, 33 de ani, inginer electrotehnician. A lucrat mai ales la partea de generator și cuplajele cu turbina și aparatul electro-

nică de reglaj automat gîndită de Tudoran. Constantin Tudoran, 27 de ani, deținătorul a două brevete de invenție (și un alt dosar deus la O.S.I.M.) ce privesc to mai metodele și aparatele de reglare automată a tensiunii și frecvenței, ce pot fi utilizate nu numai la hidroagregate, ci și la alte tipuri de microgeneratoare (pe bază de combustibili lichizi clasici) capabile să lucreze autonom și astfel sînt foarte solicitate la export, puțin fi instalate în deșert ca și pe Himalaia, în cele mai îndepărtate și izolate locuri de pe pămînt, puțin duc oriunde curentul electric, de la o mică fermă la un ținut întreg, de la o instalație petroliferă în deșertul saharian, la îndepărtatele cătune din Indochina, pe unde nu pot ajunge sistemele și magistralele energetice.

„Totul este absolut original, precizează Mariana Crișan. Doar modelele de calcul sînt pornite de la literatura de specialitate cunoscută. Problema microturbinelor nu prea e tratată în literatură pe plan mondial, a rămas doar la nivel de teorie, deoarece ele n-au interesat pînă azi, pînă la răscrucea crizei energetice. În Europa, doar în Franța sînt larg răspîndite și au o oarecare tradiție, funcționînd cîteva tipuri clasice de turbine, însă neautomatizate. Aici e partea noastră forte, de nouitate. Calculul și metodologia de calcul (vorbește de turbine) aparține tovarășului dr. ing. Opaschi. În rest, ne-a lăsat pe noi să lucrăm, să experimentăm, să proiectăm, să facem probe tehnologice. Sîntem un grup mai mare de ingineri decît cei pe care ne vedeți acum. Și a ieșit ce puteți constata prin aceste trei variante”.

(Sîntem într-o expoziție tehnică a întreprinderii, aflată la parterul blocului administrativ. De fapt, sînt 3 dintre cele aproape 10 tipuri realizate pînă acum. Un hidroagregat mai mare — care însă nu depășește gabaritul unui dulap de bucătărie, — de tipul montat la Tomești, asigurînd iluminatul public, încălzitul și iluminatul citorva unități social-economice, consiliul popular, întreprinderea de sticlă, prepararea apei calde menajere, prin boilere, energia necesară unor aparate electrocasnice, de la frigider la risniță de cafea. După căderea și debitul apei pe care se amplasează se poate construi în orice variantă pînă la 100 kilowați-amperi. Necesitînd lucrări hidro tehnice minime, baraje simple din pămînt și piatră, ori cu deviații de curs.

Posedă un regulator automat de tensiune, cuplat, în aceeași casetă, cu unul de frecvență, nu mai mare decît o geantă diplomat. Știe să se încadreze, de exemplu, la turajii între 300 și 750 pe minut. Celelalte două sînt mult mai mici și pot fi achiziționate și de consumatori particulari, ori de unități forestiere pentru pichete îndepărtate, de tabere montane pentru creșterea animalelor, de cabane și amenajări turistice ori economice în zone foarte izolate unde există însă un fir de apă).

„Un prim prototip s-a născut prin 1973, preia dialogul Viorel Ciulea, și a mers la Reghin pentru forestieri. Era complet neautomatizat. Atunci ne-am dat seama că agregatele trebuie să știe să lucreze singure. De regulă asemenea instalații se montează în locuri depărtate, unde trebuie să fîntuiești locul și muncitor care să știe ce să facă în caz de avarii la una din părțile microcentralei, să știe s-o exploateze, să execute manevre pentru stabilizarea tensiunii și frecvenței în funcție de debitul apei ce nu poate fi, în mod natural constant. Trebuie efectuate manual modificări atît la turbină cît și la partea electrică pentru a nu produce necazuri consumatorilor, pentru a nu le distruge aparatele. Ceva se impunea făcut iar automatizarea era singura soluție. Dar să vorbească Tudoran, e partea lui”.

„Și vorbește. „De fapt, ideea a pornit de la niște comenzi externe. Întreprinderea avea comenzi de la niște parteneri din țările arabe pentru microgeneratoare care să poată funcționa autonom, independent, în zone izolate. Sigur că trebuiau să fie echipate cu sisteme de reglaj de tensiune. Vechile aparatură pe bază de transformatoare de curent și amplificatoare magnetice sînt greoaie, mari, ca volum, consumatoare de multe materiale și nu sînt total automatizate. Electronica ne-a venit în ajutor, ne-a dat soluția”.

„Desigur, prin mintea fostului student de excepție Constantin Tudoran, care a lucrat la o asemenea idee încă de pe băncile facultății în cadrul cercurilor științifice. El a prezentat un regulator automat de tensiune cuplat apoi cu unul de frecvență, ca o altă performanță, nu inventivă. De originalitatea soluției își da seama dr. ing. Opaschi care de ani de zile cercetează, studiază și proiectează mașini electrice. Își susține un doctorat, știe care

este nivelul în materie de plan mondial. Omul matur care totodată știe să-l încurajeze pe tineri, să le stimuleze ideile, creativitatea, dar să le recunoască meritele. Îl determină să depună documentațiile la O.S.I.M. Se confirmă originalitatea metodei și construcția aparatelor Tudoran. Deci, la mai puțin de 27 de ani inventator. Și are șansa rară — ce ar trebui să fie regula generală — că întreprinderea îi aplică imediat invențiile. Acum la „Electromotor” Timișoara se realizează curent asemenea aparate, avînd în plus meritul de a fi construite cu componente integral românești și gîndite modulat, ușurînd service-ul; se înlocuiește placa integrală cu circuite. „Electromotor” exportă așadar azi, microgeneratoare electrice cu reglaje automatizate. Solicitate de Algeria, India, Indonezia, Nepal, Ceylon, țări arabe și, mai recent de Austria în vederea unor testări.

Pînă una alta, sînt minunate acasă, în România, pentru microhidrocentrale. Funcționează, în diverse formule constructive, la Oficiul de gospodărire a apelor Brașov, la I.F.E.T. Reghin, la Complexul turistic Plaiu Foi (O.J.T. Predeal), Inspectoratul silvic Negrești (Oaș) și Tomești (Timiș). Un alt prototip este pus în funcțiune în jud. Caraș-Severin, la tabăra pentru preșcolari de la Jervani (cu o cădere de apă de la 10 metri).

În fabrică, în secția amintită, se continuă cercetările pentru o soluție a reglării la putere constantă și a unei idei de perfecționare, în sensul simplificării, hidroagregatului sub raportul automatizării. Ingerul Tudoran a pus la punct și o metodă și un aparat de reglare automată a transferului de putere, deci cu posibilitatea de a conecta și deconecta o microhidrocentrală la rețeaua națională. Atunci cînd are condiții să producă mai mult față de necesitățile consumatorilor proprii să o poată furniza sistemului energetic.

Gîndesc acești tineri, gîndesc problemele epocii lor și ale țării. Au pregătirea necesară s-o facă, au capacitatea, au posibilități acolo unde lucrează și au, au mai ales, devotamentul și perseverența necesare, puse în slujba asigurării independenței energetice a României, atît de vitală pentru progresul ei, pentru noi toți. Microhidrocentralele, iată, sînt o soluție câștigată. „Electromotor” Timișoara așteaptă beneficiarii.

CICI ADAM ■

La „Aversa” anul a început bine.

Dar ce se întîmplă la ITACIUTMR ?

Noul an reprezintă pentru întreprinderea de pompe „Aversa” nu numai un început calendaristic ci și o nouă filă în istoria acestei mari fabrici bucureștene: „Aversa” ediție 1983 seamănă prea puțin cu cea din anii precedenți, prin faptul că, la indicațiile secretarului general al partidului, crește simțitor producția de pompe speciale, unicate și de serie mică prin continuarea transferării la alte întreprinderi a producției de pompe de tehnicitate redusă. „Au crescut puil noștri !”, remarca un muncitor cu privire la acele întreprinderi din țară (de la Botoșani, Medgidia, Strehaia etc.) care preiau din „moștenirea” fabricii bucureștene. Așadar, 1983 trebuie să marcheze un salt calitativ, un înalt nivel de tehnicitate, o înnoire fundamentală: ca urmare a eforturilor depuse la „Aversa” țara noastră va fi eliberată de povara importurilor de pompe. În prezent, se produce aci pompe sofisticate pentru industria petrochimică vehiculînd produse petroliere și gaze lichefiate la presiuni pînă la 50 atmosfere și într-o gamă de temperaturi de la minus 50 grade la plus 450, fără a mai vorbi de pompele speciale rezistente la lichide corozive, ceea ce a făcut necesară asimilarea la „Aversa” de noi materiale, de țeluri înalt aliate. Iată doar cîteva coordonate ale preconizatei înnoiri a acestui avanpost al pompelor românești. Doar în acest an se va realiza o producție fizică de 30 000 pompe, vor începe livrările pentru noul combinat chimic Drobeta-Turnu Severin, obiectiv de primă importanță, se vor face pași pe drumul înzestrării cu pompe a energiei noastre nucleare, după cum s-a mai anunțat în presă.

Discutînd cu inginerul-șef Mihai Vasiliu și cu secretarul adjunct al comitetului de partid, inginerul Alexandru Moșuleț, șef atelier proiectare, aflăm că planul se îndeplinește, „dar avem și probleme, tovarăși”.

Pompele „Aversa” nu funcționează fără motor. Ne cerem scuze pentru această enormă banalitate, care însă nu este chiar atît de banală cît pare, deoarece principalii furnizori, întreprinderea de motoare din Filiași și „Electroputere”—Craiova nu le livrează la timp și în cantitățile necesare. Au poate și ei dificultățile lor?

— Desigur — replică inginerul Moșuleț — de pildă cuprul provine din import. Totuși socot că este prea ușor să dai vina pe una sau pe alta, și cu asta basta ! Nimeni nu contestă dificultățile

obiective existente, dar tocmai aceasta este sarcina ministerului de resort (M.I.C.M.): să coreleze din timp și necesitățile de pompe pentru economia națională (repetăm, este vorba de pompe complexe, unicate etc.) cu posibilitățile de execuție a motoarelor. Ori avem nevoie în 1983 de x pompe, și atunci trebuie să prevedem și motoarele necesare, ori ne putem descurca și cu un număr mai mic, și atunci nu prevedem pompe pentru care nu există motoare. Anul 1983 a început și noi-nici măcar repartițiile (deci simple hîrtii, nu motoare fizice) nu am primit pentru un mare număr de motoare electrice.

— Și totuși planul pe ianuarie (circa 2 400 pompe) l-ați îndeplinit.

— Ne-am folosit de rezanțe de anul trecut, de motoare ce le mai aveam în depozit; altfel spus, am fabricat cu precădere acele pompe pentru care aveam motoare, chiar dacă nu trebuiau livrate tocmai în acea lună. Important este totuși că am realizat planul fizic. În lunile ce vor urma ne vom strădui să revenim la normal.

Așadar, o primă constatare: necesitatea unei mai bune corelări. Dar dacă această problemă, sîntem conștienți, este extrem de complexă și în mare măsură depinde de neprevăzute ale conjuncturii economice internaționale, mărturisim că o a doua mare dificultate de care s-a lovit „Aversa” ne-a nedumerit.

Discuțăm deci de capacitatea tehnică de a înzestra ramuri de vîrf, inclusiv energetica nucleară; în ce-i privește pe inginerii și tehnicienii de la „Aversa”, ei se zbat, găsesc soluții, unele în premieră, luptă pentru înnoirea producției — și o și realizează. Sîntem convinși că și motoarele electrice necesare își vor face, în cele din urmă, apariția... dar nu sîntem în stare să transportăm eficient în București, de pe șoseaua Cătelu la Obor, unde se află „Aversa” — cam 20 de minute de mers lejer cu mașina — un butoi de 200 kg ! Efect: posibila dezorganizare a producției în ziua respectivă.

— Avem permanent nevoie de ulei, de anhidridă cromică etc., în cantități foarte mici — arată inginerul-șef. Un butoi cîntărește nu mai mult de 200 kg. Firesc, pentru a-l aduce de la gara Cătelu, bunăoară, nu ne trebuie o basculantă de 15 t ci un IMS. Noi însă am descoperit că este mai ușor să facem rost de un camion de 15 t. Cineva ar putea argumenta: „Dacă pentru o zi vi se dă o basculantă, aprovizionată-vă cu 15 t, nu cu 200 kg !” Dar cine te creditează pentru un stoc care să zacă în magazie un an sau un an jumătate ? Nu e rațional.

În adevăr, nu e rațional. Dificultatea ne-a fost confirmată și de inginerul Moșuleț și de alți tehnicieni de la „Aversa”. Iată deci experiența în materie de transport a cel puțin unei mari fabrici bucureștene și pe care alte experiențe o pot confirma sau infirma. Oricum, merită lămurită problema.

După cum se știe, în scopul realizării

de economii transportul tehnic a fost centralizat, astfel încît „Aversa” (pentru a nu lua decît acest exemplu) nu mai dispune de mijloace de transport proprii, totul trecînd la ITACIUTMR, ceea ce după cum oricine poate ghici, înseamnă întreprinderea de transport auto Centrala industrială de utilaj transport mașini de ridicat. Dacă eficiența economică a serviciilor sale ar fi direct proporțională cu lungimea „firmei” totul ar fi în regulă, dar nu e. Această ITACIUTMR servește „Aversa”, „Timpurii noi”, întreprinderea de accesorii pentru industria ușoară și alte unități, cu specific în general diferit. Or, ITACIUTMR nu cunoaște și nu poate cunoaște în fiecare moment și în amănunt specificul și cerințele schimbătoare de aprovizionare, urgențele imprevizibile ale fiecărei întreprinderi, și acesta este unul din motivele principale pentru care le asigură zilnic mașini de tonaj adesea necorelat cu necesitățile reale, centralizarea excesivă ducînd la risipă.

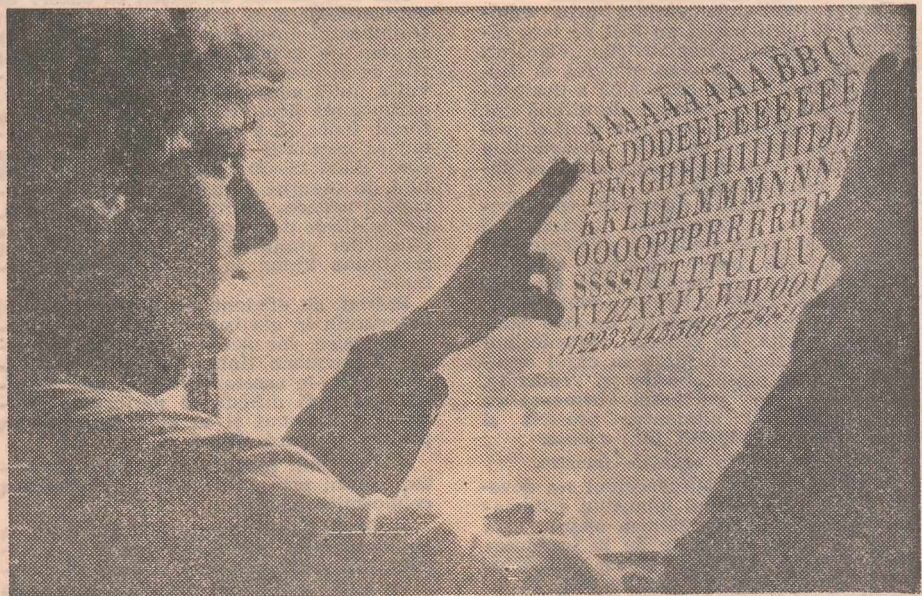
Un exemplu: cînd trebuiau aduse la „Aversa” materiale de izolație ușoare de la doi pași, de pe bulevardul Ion Șulea (întreprinderea de cabluri și materiale izolante), s-au trezit la poartă cu un mastodont. Cazul nu este defel izolat. În diverse variante se repetă, de pildă, cînd se transportă motoare electrice de la I.M.E.B. pentru întreprinderea de pompe.

Soluția sugerată de interlocutorii noștri este simplă: marile uzine să-și gospodărească singure transportul. În prezent, șoferii sînt, cumva, ai nimănui:

plătii de ITACIUTMR, ei nu depind și nu sînt controlați de beneficiarul direct și adesea fac transporturi preferențiale la întreprinderile care le poartă mai multe ore, nu acolo unde este nevoia mai presantă. Rezultat: la „Aversa” s-a lucrat, și din acest motiv, „în asalt”, suferă calitatea, fără a mai vorbi de faptul deloc neglijabil că uneori oamenii muncesc și duminicile doar ca urmare a capriciilor transporturilor.

Interlocutorii noștri au subliniat că în soluția sugerată de ei consumul de carburant nu ar crește nici cu o picătură per total, dimpotriva, ar putea chiar scădea, renunțîndu-se de pildă la transportul butoaielor cu autocamioane gigant. Carburantul ar fi repartizat, proporțional, fabricilor în cauză (repetăm că se au în vedere doar unitățile industriale mari, de pildă cu peste o mie de muncitori), care își știu mai bine nevoile și, în limita strictă a cotei alocate, se pot gospodări mai bine. De ce nu s-ar putea experimenta sistemul, eventual îmbunătățit față de cel existent acum cîțiva ani, cu un control mai sever ? Oricum, experiența „Aversei” pledează în favoarea sa. Am pus accentul pe experimentare, fiindcă aceasta este practic unica modalitate de a aprecia corect eficiența reală, economică, a unei măsuri sau alteia. Experimentul în cauză este extrem de lesne de îndeplinit, nu necesită reorganizări etc., nici un fel de investiții, nici un leu cheltuit în plus. Altfel, toate bune la bătrîna „Aversa” la acest început de an.

LIONEL NIȚESCU ■

Letraset românesc — realizare a întreprinderii de mase plastice „Viitorul” din Oradea (foto A. Rosenthal)

Omule, fii primul tău medic!

REUMATISMUL

În accepția lui actuală, termenul de reumatism desemnează o întreagă suită de afecțiuni dureroase ale articulațiilor, mușchilor și oaselor. Maladia atacă în deosebire sistemul locomotor al organismului și, în lume, reprezintă astăzi cauza celor mai numeroase stări de invaliditate parțială sau temporară. Etiologia lui este extrem de controversată, tratamentele având de cele mai multe ori menirea de a atenua durerile și în mult mai mică măsură de a stinge focarul causal. De aici, proliferarea drogurilor farmaceutice, această sabie cu două tăișuri care lecuiește dar și strică în mare măsură, aducând în special prejudicii aparatului digestiv și urinar.

Medicina naturistă vă propune și de data aceasta câteva rețete și metode bazate pe folosirea plantelor medicinale și pe terapii prin presopunctură. Recomandările aparțin unor colaboratori ai revistei noastre, sint lipsite de nocivitate și, sperăm, vor avea cel puțin eficiența medicamentelor de sinteză.

Viorel Olivian Pașcanu din Rădăuți recomandă infuzii de afin, cătină albă, mesteacăn, pir, plămânică, salvie, urzică moartă, porumb, păpădie, jenușar, salcie și soc. Se indică deopotrivă decoct din coada calului, osul iepurelui, salcie. Pentru băi se vor folosi: cimbru, 100 gr, fiert 30 de minute în 3 litri de apă; mentă, 200 gr frunze, fiartă 20 minute în 3 litri de apă; flori de fin, 1-1,5 kg, fierte 20 minute în 5 litri de apă; coajă de stejar, 1 kg, fiartă 30 minute în 5 litri de

apă; flori de lavandă, muștel, pir, păstăi fasole, coajă salcie, cimbru, sovirf, toate în cantități egale și fierte 30 minute în 5 litri apă; țărițe de griu, 1400 gr, fierte 30 minute în 5 litri apă; faină de castane, 1 kg, fiartă 30 minute în 3 litri de apă. Sint indicate de asemenea cataplasmele cu muștar negru (în 100 gr apă), precum și frecțiile cu ulei de izmă (obținut din 100 gr fructe uscate la 100 gr alcool). Ca metodă adjuvantă, autorul propune și exerciții de respirație: se inspiră rapid și puternic pe nara dreaptă, se reține aerul cât mai mult și se expiră pe aceeași nară (exercițiul folosește deopotrivă în rinite, nevralgii, sinusite).

Doctorul **Mihai Zavergiu-Theodoru** propune în același scop automasaajul general, menit să producă o vascularizare abundentă și, pe această cale, descărcarea celulei de depozitele de toxine. Procedeu a dat rezultate surprinzătoare așa cum am avut ocazia să o spunem și cu alt prilej. Evident, metoda reclamă un mare efort de voință, deoarece pacientul trebuie să practice automasaajul în fiecare zi și chiar de două ori pe zi. Procedeu este cel cunoscut: se automasează întregul înveliș epitelial, bucată cu bucată, insistându-se asupra zonelor dureroase. Cititorii pot solicita amănunte, adresându-se direct autorului, București, str. Caragea Vodă 21, sect. I, sau la telefon 11 85 40.

În continuare vă prezentăm — potrivit indicațiilor doctorului **Miron Matel** (Policlinica Spitalului „Bucur”) — puncte-

le asupra cărora se pot face, în același scop, aplicații de presopunctură.

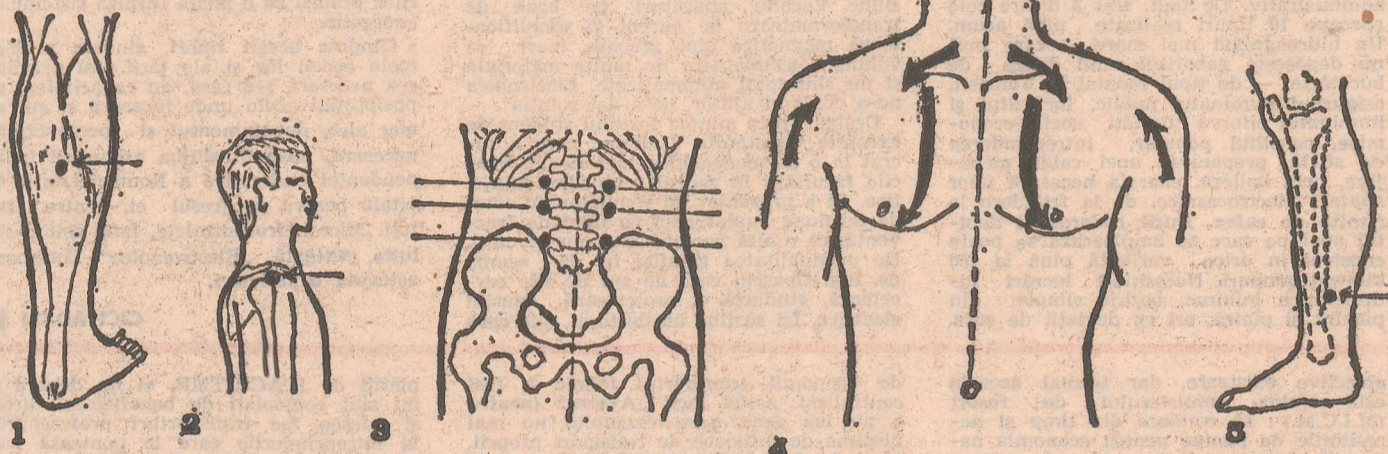
În linii generale, medicina Extremului Orient recomandă masarea fiecărui punct dureros prin metoda de armonizație (masaj circular pe punctul respectiv). Cînd zona dureroasă este mai întinsă, masajul se va face prin dispersie (în patru direcții) pînă cînd pielea devine roșie.

În lumbago cronic se aplică metoda tratamentului tonifiant (degetul se apasă pe piele la fel ca pe o sonerie). Aplicațiile vor afecta „reuniunea celor trei Y”, puncte situate pe fața internă a gabei la trei laturi de deget deasupra maleolei interne, în spatele tibiei. În lumbago acut, presopunctura se va aplica pe spatele gabei acolo unde există o depresiune în formă de „V” întors. În același caz, se mai recomandă punctele aflate de o parte și de alta a vertebrelor lombare, la nivelul pereților lor laterali.

În durerile de umeri se aplică metoda de tonifiere la nivelul omoplatului în partea exterioară a osului acromion. Se poate face de asemenea un masaj în formă circulară la nivelul omoplatului, începînd de la coloană spre exterior.

Dureri la genunchi (gonartroză). Se aplică metoda de tonifiere la fel ca în afecțiunile de lumbago acut (în depresiunea „V” întors). Se pot face de asemenea aplicații pe suprafața rotulei în patru puncte: două sus și două jos.

În durerile la gît denumite torticollis (gît strîmb) se recomandă metoda prin armonizație. Aplicațiile vizează așa-zisa mare vertebră, situată între vertebra a 7-a cervicală și prima vertebră dorsală. Un alt punct se află la jumătatea distanței ce unește cea de-a 7-a vertebră cervicală cu extremitățile externe ale claviculei. Alte două puncte sint situate în zona ceafei, sub baza craniului, pe o linie imaginară ce unește virfurile celor două urechi.

1. Punct în lumbago acut. 2. Punct în durerile de umăr. 3. Punctele din regiunea coloanei vertebrale și a bazinului în toate cazurile de lumbago. 4. Direcțiile masajului în durerile de umăr și gît. 5. „Reuniunea celor 3 yin”. Se face în lumbago

Autovaccinul celulo-microbian după 20 de ani de practică medicală

Pentru doctorul Constantin Băcanu, autorul ideii și practicii autovaccinului total celulo-microbian — sfîrșitul acestei luni marchează, sub raport profesional, un fericit moment aniversar. Se împlinesc 20 de ani de cînd interlocoșorul nostru a folosit pentru intîia oară un preparat imunologic, realizat din produse totale organice recoltate chiar de la pacientul bolnav. Evenimentul a avut loc la Institutul de seruri și vaccinuri „Dr. I. Cantacuzino”, iar autovaccinul obținut prin ultrasonare a fost injectat unor pacienți cu uretrită negonococică. Ulterior, începînd cu 1968, doctorul Băcanu a adoptat un procedeu mai simplu, constînd din inactivarea produsului organic prin fierbere și de administrare a lui pe cale bucală. Prin această metodă, tratamentul „Băcanu” a devenit cunoscut în întreaga țară, terapia autovaccinului fiind în 1979 omologată și recomandată de Ministerul Sănătății.

Despre rezultatele terapiei prin autovaccin, cititorii noștri au fost pe larg informați prin mijlocirea revistei „Flacăra”. De data aceasta ne vom mărgini să desprîndem din bogata cauzistică a doctorului Băcanu câteva exemple de ultimă oră, care demonstrează o dată mai mult că metoda poate aduce rezolvări neașteptate chiar acolo unde medicina clasică se dovedește neputincioasă.

Teoretic vorbind, ne mărturisește doctorul Băcanu, autovaccinul trebuie să acționeze în toate maladiile existente, deoarece, tot sub raport teoretic, sistemul imunoprotector are menirea de a respinge și neutraliza toate atacurile agenților patogeni. În realitate, situația nu este chiar atât de fericită. În general, autovaccinul își demonstrează eficiența în cazul organismelor mai puțin oboșite și epuizate, sau acolo unde pacientul urmează cu strictețe regimul alimentar prescris și duce o viață ponderată, fără excese.

— Să revenim la cazurile fericite.

— În ultimii ani, autovaccinul s-a dovedit util în tratamentul lupusului eritematos, unde vindecarea clinică apare cam după un an și jumătate de la începerea tratamentului, celulele lupice dispărînd după aproximativ doi ani de zile. În infecțiile cu trihomonas vaginalis, am putut

constata că, la pacienții tineri, trihomonas dispăre după 21 de zile iar flora microbiană după 2 luni. La persoanele trecute de 50 de ani procesul durează 3-4 luni. De notat că cei vindecați nu s-au mai reinfectat la noi contacte, spre deosebire de cei tratați cu metronidazol.

În infecțiile cu giardia intestinalis, însoțite de obicei de o colită severă și rebelă, parazitul a dispărut după 2-3 luni de zile, iar colita în circa 6-8 luni. Rezultate încurajatoare au fost dobîndite și în tratamentul streptococilor hemolitici, durata de dispariție a streptococului fiind de 30-40 zile. Important apare în aceste situații faptul că reacția ASLO scade în curs de 3-4 luni de la 1250 de unități la 250 de unități, deci revine la limite normale. În același timp, bolnavii sint scutiți timp de 2-3 ani de folosirea antibioticelor retard.

Am fost extrem de fericit să observ că autovaccinul și-a dovedit eficiența și în tratamentul insuficienței renale, boală extrem de gravă, unde, după 30-40 de zile de la începerea tratamentului, bolnavul a putut constata dispariția ameteților, optimizarea acuității vizuale, refacerea forței fizice. S-a putut remarca de asemenea creșterea hemoglobinei (aceasta chiar după 15-20 zile). În decurs de 5-6 luni, în cazurile fericite, pacientul își recapătă vederea normală și puterea fizică, iar analizele de laborator indică dispariția cilindrilor granuloși din urină, ureea și creatinina ajung la limite aproape normale.

Extrem de eficient s-a dovedit același autovaccin în combaterea virozelor larîngo-bronșice, iar aceasta mai ales la copiii și persoane tinere, imunitatea căpătîndu-le acestora posibilitatea să înțîmpine fără dificultate perioadele marcate de epidemii și să aibă o dezvoltare psihică și fizică deosebită.

— Care sint rezultatele în timp ale tratamentului prin autovaccin total complex celulo-microbian?

— După 10-15 ani de la administrarea autovaccinului, am putut constata, revăzîndu-mi vechii pacienți, că infecțiile urinare, parodontopatiile și colicistite acute nu au mai recidivat decît în cazuri izo-

late. Vindecări de durată (10-15 ani) au cunoscut și foarte multe persoane tratate pentru bronșită, astm bronșic și colită. În leuconevralgii, rezultatele s-au dovedit în schimb modeste, înregistrîndu-se doar stopări temporare sau ameliorări. Există și câteva cazuri de cancer vindecate clinic și unde nu s-au mai semnalat recidive în ultimii 10 ani. Sper că administrarea în același timp a autovaccinului per os și per-cutan (ultrasonat) ne va aduce în situația de a rezolva majoritatea cazurilor atît în boala autoimună cit și în unele cazuri de cancer avansat.

— Se poate aproxima procentual numărul de vindecați, avîndu-se în vedere numărul total al celor tratați?

— Autovaccinul preparat pentru a fi administrat strict pe gură a demonstrat o eficiență foarte mare 80-90%. Dacă el ar fi preparat prin ultrasonare și ar fi injectat, și-ar spori considerabil eficiența, deoarece pielea posedă mecanisme imunizante mult mai complexe. Sper că voi beneficia de mijloacele necesare pentru a practica și această metodă. Oricum, orice bolnav, chiar cel cu un fizic epuizat într-o oarecare măsură poate beneficia de tratament, prin folosirea autovaccinului „per os”. Șansele cele mai mari sint, așa cum spuneam, de partea celor care evită abuzurile alimentare, băuturile alcoolice, dulciurile și oboseala. Autovaccinul execută reparații capitale la o mașinărie care nu trebuie să concureze în „raliu”. Sau dacă vreți o altă comparație, produsul lucrează eficient într-un organism cu o viață rațională, la fel cum o mașină merge perfect cînd este alimentată cu benzină de cifră otanică potrivită.

În sfîrșit, fiindcă „Flacăra” a avut amabilitatea de a marca scurgerea celor două decenii de cînd practic în scopuri terapeutice autovaccinul total celulo-microbian, trebuie să mărturisesc, și o fac cu mare bucurie, că metoda nu-mi mai aparține azi în exclusivitate, că foarte mulți dintre pacienții mei pe care i-am învățat chiar eu personal izbutesc să-și prepare singuri autovaccinul necesar, că tocmai de aceea în aceste case doctorul nu a mai intrat de multă vreme.

LIVIU TIMBUS

N.R. Celor ce ne scriu, solicitîndu-ne amănunte în legătură cu modul de obținere a autovaccinului, îi invităm să se adreseze Spitalului clinic de urgență, Calea Floreasca nr. 8, Laborator de bacteriologie, dr. Gh. Miłos, sau direct medicului C. Băcanu la telefon 50 66 23.

„Flacăra” revine

și propune:

Boicilul în farmaciile veterinare

Am scris, nu demult, despre necesitatea extinderii terapiei cu Boicil forte la animale, expunînd (chiar dacă succint) avantajele unei astfel de acțiuni. Am comis atunci, recunoaștem, o nedreptate, trecînd sub tăcere importanțele studii efectuate în această direcție la Timișoara de colectivul Facultății de zootehnie și medicină veterinară, cu care (între altele fie spus) doctorul Aurel Lepădatu a colaborat în mai multe rînduri, ultima dată în 1981, cînd a prezentat o lucrare legată de utilizarea Boicilului veterinar în cadrul Simpozionului național cu tema „Medicamente românești noi în terapia bolilor la animale și aditivi furajeri în hrana animalelor”.

Revenind asupra subiectului, se cade să amintim că, încă în 1975, la solicitarea C.N.S.T. (prin prof. dr. Ioan Mănzatu și dr. Ioan Chișiu), s-a constituit, în Timișoara, un puternic colectiv interdisciplinar, avînd ca responsabil de temă pe șeful Disciplinei de farmacologie din Facultatea de zootehnie și medicină veterinară, dr. Aurel Gherdan. Respectivii specialiști, dintre cei mai distinși (ca prof. dr. Marin Leancu, conf. dr. Marin Moldovan, conf. dr. Silviu Botărel ș.a.), au realizat o nobilă muncă de pionierat într-o perioadă în care preparatul descoperit de dr. Vasile Boici era negat de unele cercuri medicale, neavînd documentația necesară și găsindu-se, ca o consecință logică, în situația de a nu putea fi omologat. Studiile întreprinse aici au fost, ulterior, verificate și acceptate, ele reprezentînd nucleul cercetării farmacologice fundamentale ce a înlesnit pătrunderea Boicilului „pe poarta principală a omologării”, acest citat aparținînd însuși dr. Gherdan.

Mai aflăm că, în paralel cu cercetările farmacologice întreprinse pe animale (dosarul a inclus o cauzistică pe 179 de capete), adesea comunicate sau publicate (de pildă, în vol. XIV din „Lucrări științifice, serla Medicină veterinară”, Timișoara, 1979), au fost întreprinse acțiuni de testare a preparatului pe animale de interes economic deosebit (ce-a făcut, conerct, și doctorul Lepădatu). Astfel, conf. dr. Marin Moldovan s-a deplasat la hipodromul din Ploiești, aplicînd, în cadrul cercetărilor contractuale, tratamente cu Boicil mai multor cai de curse. În temeiul acestei munci (Aurel Gherdan: „reiese că în facultatea noastră există de mult un centru de experimentare a Boicilului”), încă în 1977, colectivul timișorean a cerut avizarea medicamentului pentru terapia veterinară, expediînd C.N.S.T. o sinteză de 4 pagini spre a fi înaintată, în conformitate cu uzanțele, Comisiei medicamentului de uz veterinar din M.A.I.A. De atunci s-au scurs cîțiva ani buni, dar profesorul Gherdan recunoaște că nu știe cu exactitate ce s-a mai întîmplat, întrebînd „s-a dat sau nu aviz?”.

Altfel zis, încă o opinie (dintre cele mai competente) în favoarea extinderii Boicilului în terapia veterinară, extindere pentru care am pledat și pleדם, invocînd o serie de avantaje nete: lipsa de toxicitate a produsului, efectul imediat și de durată, ușurința aplicării, evitarea politerapiei etc., etc. Lăudînd activitatea de deschizători de drumuri (mai ales în ce privește partea teoretică a problemei) a cercetătorilor din orașul de baștină al doctorului Vasile Boici, activitate care a luminat multe aspecte, îndepărtînd nu mai puține semne de întrebare, se cuvine totuși să insistăm asupra necesității înființării, în perimetrul M.A.I.A., a unui Centru metodologic veterinar pe bază de Boicil, capabil să treacă, neîntîrziat, la aplicarea tratamentului la animale. Aplicare care, o mai spunem o dată, ar antrena avantaje economice importante. Am mai făcut o asemenea propunere, susținînd că un astfel de centru ar putea lua ființă fără investiții în cadrul Laboratorului central de diagnostic din M.A.I.A. N-am primit însă nici un răspuns. Azi, cînd sintem în măsură să invocăm (în sprijinul cererii noastre) alte argumente, furnizate de o echipă de cercetători de elită (care au ajuns la concluzia că Boicilul poate fi folosit, eficace, și la animale), repetăm propunerea, așteptînd un punct de vedere din partea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

OVIDIU IOANIȚOIAIA

„Să păzim echilibrul naturii, sanctuarul

acestui pământ!“

„Să avem mai multă grijă

față de acest pământ care ne hrănește!“

● Interviul cu dr. ing. Corneliu Răuță, director al Institutului de cercetări pentru pedologie și agrochimie, președintele Comisiei naționale pentru protecția solului și a subsolului.

— Stimate tovarășe Corneliu Răuță, continuând seria articolelor noastre pe tema protecției mediului inconjurător, o „campanie“ pe care am început-o, cum probabil știți, de mai multă vreme, ia-tă-ne în fața dumneavoastră, pentru o convorbire despre pământ, această avuție națională pe care adesea o neglijăm, socotind-o drept un bun dat pentru totdeauna. Facem bine procedind astfel?

— Vedeți dumneavoastră, în privința pământului se vorbește foarte mult la nivel de suprafață. Știm câte hectare sînt, să spunem, în cutare loc și-i cerem inginerului agronom, șefului de fermă, să scoată atita producție, stabilită în cifre cât mai stimulativă. Puțin ne mai interesează cum anume este acest pământ, care este structura sa, capacitatea sa de a da roade. Inginerii agronomi s-au transformat în simpli executanți. Desigur că unora dintre ei le și convine acest sistem, fiindcă nici n-au pregătirea suficientă. Din păcate, avem prea puține cadre în domeniul cunoașterii temeinice a pământului, pedologi după denumirea oficială, în sistemul universitar neexistând un asemenea profil, iar orele afectate acestui domeniu fiind foarte puține. Institutele agricole scot numai „tehnologii“ ai pământului, însărcinați să facă producția și de aceea ei cunosc prea puțin „materia primă“ cu care lucrează. Practic, în 4 ani de pregătire nu știu dacă văd măcar un profil de sol, iar dacă nu învață în facultate, cînd ajung la C.A.P., nici atât! Le lipsesc așadar noțiunile de bază, iar fără ele nu se poate, așa cum nu poți fi constructor fără să cunoști geotehnia. Aș vrea să subliniez ce a spus în această direcție tovarășul Nicolae Ceaușescu la a II-a Consfătuire a țărînilor, anume că de multe ori, deși avem impresia că știm pământul, nu-l știm suficient! Tot atunci secretarul general al partidului, susținînd că pământul este cea mai mare bogăție a țării, a indicat să se facă mult mai mult în această direcție, a cunoașterii efective a solului patriei.

— Vorbind despre ocrotirea pământului, văd că am ajuns foarte repede la exploatarea sa. Credeți că se fac pași greșiți în această direcție?

— Cifra de 0,43 ha de teren arabil pe locuitor, cit revine statistic la noi în țară, este de acum cunoscută. Mai mult, fără îndoială, nu avem de unde! Trebuie deci să avem mai multă grijă pentru protecția, ameliorarea și valorificarea superioară a acestui potențial funciar. Se vorbește adesea despre creșterea randamentului, ca element de bază în sporierea producțiilor agricole. Dar, după calculele noastre, aceste producții sînt bazate într-un procent de 53 la sută pe potențialul solului, pe fertilitatea sa. Avem însă de-a face cu o resursă care, cel puțin teoretic, se poate epuiza! Sigur, capacitatea de regenerare există, dar ea e destul de slabă, pământul trebuie protejat încă vrem să nu-l epuizăm resursele în timp. Evident, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu pot să consum mai mult decît produc și nu pot consuma tot ce produc... O dreptate, zice eu, trebuie făcută și pământului!

— „N-am moștenit pământul de la înaintași, ci l-am împrumutat de la copiii!“ am mai scris despre asta. Este vorba despre noua strategie mondială a conservării naturii.

— Exact, frumos spus! Dar trebuie să se înțeleagă un lucru: în vorbim aici despre scăderea producțiilor agricole, ci despre analiza mai conștientă a structurii pământului, despre cercetarea științifică necesară. În asemenea condiții, fără îndoială că și producția poate crește, ocrotind totodată resursele funciare ale țării. Cum spuneam, facem prea puțin în această direcție. În strategia noastră agricolă, sistemul de planificare ar trebui să se facă pe bază de bilanț energetic, așa cum se întîmplă în industrie. Nu se decide niciodată fabricarea unei mașini, dacă nu se stabilește cît costă fabricarea, ce consumuri de energie implică, randamentul și eficiența muncii efective. Cînd însă facem planul la producțiile agricole se pleacă de la nevoile economiei naționale, de la comanda socială cu alte cuvinte. Apoi se repartizează sarcini! După părerea mea ar trebui să tindem spre înlocuirea sistemului de planificare „dinamică“, crescută de la an la an, cu un sistem de programare a recoltelor, pe bază de bilanț energetic. S-ar putea alcătui un adevărat proiect tehnic, cu toate datele cunoscute, „inginereste“ dacă vreți — și nu la întîmplare, lasă dom'ne că ai scos și acum 2 ani producție, te descurci dumneata! Cercetarea științifică, în acest caz, ar trebui să fundamenteze o decizie, nu, eventual, să o motiveze.

— Noua revoluție agrară, tovarășe Răuță, nu-i așa? Dar vă rog să ne spuneți ce face institutul pe care îl conduceți, un institut „al pământului“, cum vă place să-l spuneți, în această direcție?

— Cu ajutorul celor 33 de oficii județene de pedologie și agrochimie, noi alcătuiam periodic analize complete, adevărate radioscopii ale pământului. Apoi pu-

nem și „diagnosticul“. Un astfel de diagnostic arată că pământul țării noastre acuză, din punct de vedere energetic, un deficit de circa 1 milion de tone NPK (azot, fosfor, potasiu), plus alte microelemente. Dacă tot extragem din sol și nu completăm la loc, e ca și cum am scoate permanent din contul de la o bancă; într-o zi se termină! Ar trebui, vreau să insist, mai mult luați în vedere factorii biologici (clima, plantele, solul), cei legați de baza materială (mecanizare, chimizare, irigații, îmbunătățiri funciare), ca și cei organizatorici (mecanismul financiar, prețurile etc.). Să luăm un exemplu, cel al condițiilor de climă: evident, o anume plantă trebuie cultivată în locul în care merge mai ușor, altfel va fi nevoie de eforturi mai mari, de cheltuieli suplimentare. Nu aplicăm decît prea rar soluțiile raționale, pe structură de cultură, în care ponderea plantelor leguminoase și a ierburilor perene (care au proprietatea de a fixa azot), ținîndu-se seama de „radioscopie“ care se fac solului. Îmi place să cred că noi sintem niște medici ai pământului.

— Și ce spun aceste „radioscopii“, tovarășe Răuță?

— Că avem în țară 1 500 000 de hectare de soluri acide, care necesită amendare cu calcar, 123 000 ha de pământuri sărurate, pentru care „medicamentul“ ar fi folosirea ghipsului; 3 500 000 ha care au nevoie de fertilizare intensivă cu fosfor, iar pe 2 300 000 ha trebuie luate măsuri speciale privind creșterea conținutului de humus, adică materia organică obligatorie recoltelor mari. Mai nou, s-au format și cam 100 000 de hectare ce suferă din cauza poluării chimice. În privința eroziunii, ea cuprinde 30 la sută din suprafața arabilă, sau 40 la sută din cea agricolă. Ați văzut desigur că la noi apele curg primăvara tulburi, datorită eroziunii desigur. Anual circa 150 de milioane de tone de pământ duc apele noastre la vale, colmatînd lacurile. Astfel, mii de hectare ies definitiv din circuitul agricol, devenind pământuri erodate.

— Un tablou cam sumbru!

— N-aș spune nu! Însă semnalele de alarmă au început să se audă. Din inițiativa secretarului general al partidului, în 33 de județe s-au înființat unități pentru combaterea eroziunii, după exemplul etalon al Stațiunii de la Pereni. Tot prin Decret prezidențial a luat de curînd ființă Consiliul național pentru gospodărirea unitară a fondului funciar — așadar, problema e pornită, totul e ca ea să fie continuată cum trebuie. În ceea ce ne privește, am vrea să începem o campanie națională pentru folosirea gunoierului de grajd. Abia la urmă, dacă mai e nevoie, să venim cu compensarea prin îngrășăminte sintetice! Dar așa mai spune că, totodată, factorul om nu poate fi compensat în nici un fel.

— O ultimă întrebare, tovarășe Răuță: spre ce mergem?

— Deocamdată, așa zice, noi sintem încă mulțumiți cu ce obținem! Dar va deveni tot mai evident că trebuie să avem mai multă grijă față de acest pământ care ne hrănește. Dealtfel, am făcut și niște calcule. Pînă în anul 2000, dacă am da pământului tot ce-i trebuie și l-am lăsat de „bolile“ de care suferă, am putea obține 40 de milioane de tone de cereale. Anul trecut, așa cum se arată în Comunicatul oficial recent apărut, s-au obținut 22 335 000 tone. Iar 1982 a fost socotit drept un an dintre cei mai bogați în recolte.

DUMITRU GRAUR

Priorități românești:

O metodă de perspectivă pentru cercetarea electrofiziologică

Electronograful și reactometrul sînt două invenții românești, omologate de Academia de științe medicale, în curs de fabricație. Ele sînt rodul cercetării specialiștilor de la Laboratorul de electrografie și bioinginerie aplicată al Centrului industriale de medicamente, cosmetice, colpranți și lacuri București a M.I.Ch. Electronograful furnizează imagini ce caracterizează din punct de vedere bioelectric organismul explorat. Reactometrul studiază reflexul electrodermal. Cu alte cuvinte, explorează și măsoară activitatea electrică a pielii asociată cu sistemul nervos, scoțînd în evidență un răspuns electric al organismului în urma unui stimul auditiv, vizual sau electric. Reactometrul pune în evidență o oscilogramă și măsoară un timp de latență. Din cele spuse se deduce că cele două aparate, pe lângă informațiile pe

O descoperire importantă:

Virtuțile antialergice ale porumbului

Pe o stradă liniștită din București se află casa în care a trăit, pînă nu demult, regretatul indianist și medic Sergiu Al. George, om de profundă spiritualitate și spiritualizare, pentru care bucuria culturii, nevoia de cultură au suplinat adesea elementarul instinct de conservare, consumînd prematur un destin exemplar. Cu puține zile în urmă o căutam acolo pe dr. Dorina Al. George, soția celui dispărut, cu intenția de a încerca un dialog despre autorul volumului Arhaic și universal. De la primele vorbe însă am înțeles că nu era încă momentul. În schimb, undeva pe biroul din lemn masiv am zărit un extras din revista Igiena, conținînd rezumatul unei lucrări medicale, semnate Sergiu Al. George și Dorina Al. George. Pe acest teren, discuția s-a infiripat cu ușurință și curînd am realizat că ne aflăm în fața unei descoperiri de mare însemnătate în domeniul atât de fierbinte al principiilor active din plante, avînd ca punct de plecare cercetarea modului de acțiune a principiului activ conținut în semințele de porumb (în special în germele). Dealtfel, pentru cititorii consecvenți ai revistei „Flacăra“, acest subiect nu este cu totul nou. Sub titlul „Un antialergic semnat Sergiu Al. George“, revista noastră a publicat în numărul său din 3 noiembrie 1982 o notă cuprinzînd cîteva date asupra problemei. Cum însă a înfățișa publicului mai pe larg această chestiune este — socotim noi — o elementară datorie gazetărească, am consemnat într-un interviu cele aflate de la medicul Dorina Al. George.

— Stimate Dorina Al. George, vă rugăm să ne faceți pe scurt istoria acestei descoperiri.

— Pe scurt, lucrurile s-ar putea povesti astfel: unul din autori (Sergiu Al. George), suferînd de o alergie respiratorie (polinoză severă), a observat dispariția totală a oricărui simptom pe o perioadă de 5 ani, timp în care s-au produs modificări ale regimului său alimentar, constînd dintr-o pondere mare de făină de porumb. Ipoteza că protecția antialergică s-ar fi datorat alimentației bogate în porumb a fost confirmată ulterior, prin revenirea la același regim, în aceleași doze, în momentul în care simptomele au reapărut. Așa s-a născut ideea acțiunii antialergice a unor extracte din semințe din porumb, pe care am și semnalat-o la timpul potrivit Uniunii Societăților de științe medicale, secția imunologie, printr-o comunicare susținută în anul 1974.

— După cite știm, descoperirea a fost protejată în 1977 printr-un brevet.

— Da, în anul 1977 ni s-a acordat brevetul de obținere a unui medicament pentru tratamentul stărilor alergice, al cărui titular (beneficiar) este Institutul de cercetări chimico-farmaceutice (ICCF), unde această problemă se află în studiu încă de atunci.

— Ce proprietăți va avea noul antialergic?

— El se bazează pe existența în porumb a unui principiu activ maidinic, care are proprietatea de a inhiba reacțiile alergice anafilactice și este eficient atît în alergii respiratorii, cît și în cele cutanate. Ceea ce este însă cu mult mai important este faptul că, printr-un efect retard — de cele mai multe ori spectaculos (2 pînă la 8 luni) —, prin lipsa oricărui efecte secundare și mai ales prin modul său de acțiune, în care întrevădem participarea mecanismelor imunitare, s-ar putea să fie superior tuturor antialergicilor cunoscute.

— Cum ați testat calitățile extractelor din germeni de porumb?

— Într-un articol apărut în revista Igiena, trim. 4/1981, se consemnează pe aproape patru pagini toate experimentele pilot, ca și rezultatele obținute. În prezent, în urma testărilor făcute, ICCF confirmă categoric efectul antialergic al produsului, dar, evident, obținerea medicamentului ca atare poate dura încă foarte mult. Există însă un aspect la care nu reflectează din păcate nimeni: acela că orice alergic, dintre milioanele care există în lume, își

poate prepara singur un steep (concentrat) din făină de porumb, care, luat pe cale orală, conform indicațiilor noastre din articolul pomenit, poate convinge singur de eficacitatea sa. Este adevărat că această metodă „artizanală“ este oarecum greoaie, dar autorii articolului (dr. Sergiu Al. George și subsemnata) au preparat singuri echivalentul a circa 600 kg de mîlal în 10 ani, utilizate în experimental clinic pe voluntari, pînă să ajungă la niște concluzii. Am considerat că procedeele acesta nu contravine nici unei legislații, fiind vorba de un concentrat alimentar, obținut dintr-o cereală de uz curent.

— Iată deci că porumbul, această plantă cu pondere majoră în alimentația întregii lumi, are un „dosar“ încă deschis, după mai bine de un secol de cercetări științifice asupra virtuților sale. Ce anume adaugă descoperirea dumneavoastră, stimate Dorina Al. George, acestui dosar?

— Folosînd ca material monografia despre pelagră a lui Victor Babeș, din 1923, și abordînd-o cu un mod de gîndire divergent, creator, Sergiu Al. George — pentru că el este autorul principal al acestei ipoteze — a ajuns la o deplasare a problemei cu 180 de grade: prin confruntarea datelor anatomo-patologice ale materialului „de arhivă“ al lui Babeș și echivalarea lor în concepte de imunologie s-a ajuns la ipoteza absolut nouă și uluitoare că această substanță, prin supradozare, se depune în organe care reprezintă zone-cheie pentru activitatea imună și determină o activare a sistemului timico-limfatic, a imunității mediat celulare. Ar fi deci vorba de o substanță imunostimulatoare, care ar putea întări imunitatea antivirală și, păstrînd proporțiile, ar putea eventual oferi și o protecție antitumorală.

— Așadar, vedeți în extractele de porumb un posibil remediu al cancerului?

— Ar fi o afirmație hazardată, pe care nu o fac. Descoperirea unui antialergic din porumb este, evident, un lucru foarte util și important, dar partea cea mai interesantă a lucrurilor de-abia urmează a fi cercetată. Or, problema implicărilor imunologice ale acestui factor activ nu poate fi încă evaluată ca întîndere și necesită investigații în domenii pluridisciplinare, care, evident, depășesc posibilitățile mele la ora actuală. Trăiesc cu sentimentul că ne aflăm foarte aproape de o serie de revelații extrem de interesante pentru domeniul imunologiei. Și nu e numai un sentiment, ci este vorba și de un întreg material documentar.

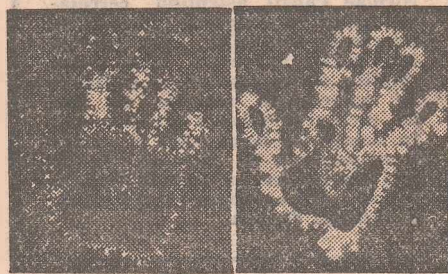
— De ce anume ar avea nevoie, deci, extractele din semințe de ZEA MAXS pentru a fi se evalua întreaga arie de efecte imunologice?

— În primul rînd, de cîștigarea interesului specialiștilor în domeniu. În fond, aceasta și este speranța secretă cu care am dat curs invitației dumneavoastră: aceea că prin audiența largă de care se bucură presa, această problemă va suscita poate interesul unor tineri cercetători din domeniile interesate, care eventual m-ar putea ajuta atît printr-o apreciere critică a materialului, pe care îl pot pune la dispoziție în extenso, cît și prin efectuarea testărilor-pilot privind efectul terapeutic al extractelor asupra răspunsului imun. Vreau să precizez că nu este vorba nici de solicitări materiale către foruri administrative, nici de încredințarea unor întîrzieri față de o problemă semnalată încă acum 9 ani (și care are toate șansele să-și piardă prioritatea), nici de a interveni în perfectarea medicamentului, care este exclusiv treaba beneficiarului (I.C.C.F.), ci numai de dorința de a semnală opiniei publice și cercetătorilor această idee neobișnuită, tulburătoare și, în final, gravă, aparținînd lui Sergiu Al. George, aceea că niciodată nu s-a oferit cercetării un principiu activ de origine vegetală care să aibă implicații atît de neobișnuite privind o arie foarte largă a patologiei actuale.

TANIA RADU

care le furnizează cercetării fundamentale, oferă și date suplimentare necesare unei diagnosticări rapide și exacte în anumite afecțiuni.

Doi specialiști din cadrul laboratorului amintit, inginerul electronist Simion Prună și fizicianul Ioan Mamulaș au pus la punct un sistem de comandă electronică automată de cuplare a celor două aparate. Reactometrul comandă automat electronograful în momentul cînd subiectul produce un răspuns ca urmare a stimulului la care este supus. Specialiștilor le revine meritul de a fi determinat punctul optim de stimulare electronografică, ceea ce în alte condiții s-ar fi putut face ca urmare a unei întîmplări sau în urma a sute de fotografii succesive. S-a evidențiat pentru prima oară

OPREA GEORGESCU

Intr-una din mai vechile noastre convingeri cu cadre didactice din învățământul liceal, cineva a rostit un adevăr indiscutabil și anume acela că **dacă orice manual este o carte, nu și orice carte poate fi socotită manual**. Credem că aici se află — ascuns privirilor superficiale, dar evident pentru omul de bună-credință — inușii nodul gordian al acestui atit de controversat domeniu al manualelor școlare. Nu ne propunem neapărat să „țâiem” nodul bucluș. Nu ne-ar sta în putință și, de altfel, nici n-am fi poate cei mai îndreptățiți să o facem. Manualele școlare sint rezultatul inițiativelor și competențelor unei multitudini de factori de decizie, care le girează apariția: de la colectivul de autori, la comisiile de specialitate din cadrul Ministerului Educației și Învățământului, de la comisiile „consultative” alcătuite din profesori de prestigiu și cu multă experiență didactică și până la redacția de resort a Editurii didactice și pedagogice. Așadar, numeroase grile care „cern” de tot ațitea ori întreg materialul și care — cel puțin teoretic — discern atit calitățile cit și neajunsurile viitorului manual. Cum însă, de cele mai multe ori, manualele se întocmesc în graba mare (nu e o acuza, ci o tristă constatare), pentru a acoperi innoirile survenite în programa sau în planul de învățământ și cum toate acestea conduc la necesitatea revizuirii aproape anuale a unor manuale abia intrate în uz, mai rămân încă multe de spus despre **manualele școlare**, chiar și după intrarea lor în clasele de elevi.

Faptul că, după intrarea sa în circulație, manualul de **Genetică și evoluționism** pentru clasa a XII-a a suscitat o serie întreagă de comentarii — în cadrul anchetei din august trecut, apărută sub genericul **Dosarul manualelor școlare — Biologia**, precum și în două recente intervenții semnate de conf. dr. Marin Andrei și prof. dr. Petre Raicu, pentru a ne referi numai la opiniile consemnate în paginile revistei noastre — ne obligă la o revenire. Nu este vorba nicicum de a arbitra deosebiri de păreri dintre cei doi reputați universitari. Nu este vorba nici de a face proces de intenție cuiva anume pentru eventualele inexactități strecurate în **Genetică** de clasa a XII-a, după cum nu este vorba nici de a scuza vreunul din neajunsurile aduse în discuție în toate aceste circumstanțe. Este vorba de un singur lucru: de redeschiderea unui dialog, pe care l-am dori cit mai obiectiv, referitor la capacitatea acestui manual, atit de controversat, de a răspunde exigențelor didactice, pe de o parte, de a respecta adică particularitățile de vîrstă ale destinatarilor (17—18 ani), de a se constitui, deci în material eficient și suficient și discutabil pentru pregătirea unui examen de admitere în învățământul superior.

Noul și rigorile lui

Din discuțiile avute cu redactorii ai Editurii didactice și pedagogice, cu cercetătorii-biologi de la Institutul de științe biologice din București, cu reprezentanții ai Ministerului Educației și Învățământului, am înțeles că **Genetică și evoluționism** (autori: Petre Raicu, Doina Duma, Bogdan Stugren și Florica Mărăscu) este un manual cu o bună ținută științifică, gândit în concordanță cu cerințele programei analitice în vigoare, ilustrind adică prin materialul pe care îl propune toate temele prevăzute în aceasta. Calitatea principală a acestei cărți este includerea unor cunoștințe de certă noutate în domeniu, racordarea deci la ultimele descoperiri pe acest tărîm al științei. Genetică însăși — figurind în acest manual cu un număr de peste 100 de pagini (practic jumătate din volumul întregului) — este una dintre cele mai tinere ramuri ale cercetării biologice și includerea ei între obiectele de învățământ trebuie privită ca un binevenit pas înainte pe calea modernizării procesului de învățământ. Nu este însă mai puțin adevărat că în domeniul geneticii (pentru a nu mai vorbi de ingineria genetică, de pildă) multe lucruri se află încă în stadiul de ipoteză, cercetarea pe plan mondial aflindu-se la ora de față mobilizată pentru a soluționa aceste necunoscute. Iată deci un prim impediment pe care autorii unui manual școlar trebuie să știe să-l depășească, aducind în paginile cărții numai acele cunoștințe deja validate, certe, în jurul cărora nu mai există dubii majore și informind, pe de altă parte, și asupra celorlalte probleme, mai puțin clarificate, la adăpostul citării mai multor păreri, fără opțiuni forțate, de ordin personal.

Așadar, chiar dacă anticipăm unele din concluziile demersului nostru, vom spune de la bun început că avem în manualul de **Genetică și evoluționism** clasa a XII-a, ediția 1981, o carte cu un bogat și interesant conținut științific, prezentat însă la un nivel cu mult deasupra capacităților medii de înțelegere și de asimilare ale celor mai mulți elevi. Și cum această afirmație nu este o concluzie personală, consemnăm în cele ce urmează opiniile unui grup de cadre didactice care predau biologia în licee ale Capitalei.

Terminologie și claritate

„Începînd din anul școlar 1977—1978, programa de învățământ la obiectul nostru a căpătat un nou aspect. Ea a fost astfel concepută, încît să cuprindă o problematică adecvată etapei de cercetare în care ne aflăm. În consecință, a fost nevoie, la scurt timp, și de manuale noi. Manualul, pentru clasa a XII-a, de **Genetică și evoluționism** face și el parte din această serie nouă, ca să-i spunem așa, îndeplinind, fără îndoială, una din condițiile de bază cerute unui manual: aceea de a fi cit mai aproape de realizările din domeniul respectiv — ne spune prof. An-

drei-Ionescu Anuța, director adjunct la Liceul sanitar. După ultima revizuire, el a căpătat un plus de organizare a materialului, ajungîndu-se la o mai bună echilibrare a noțiunilor de specialitate. Terminologia de asemenea este și ea destul de bine adusă „la zi”, cu toate că sub acest aspect ar mai fi încă multe de făcut. Aș spune, de pildă, că această terminologie de strictă specialitate este cam prea bogată. Parte din termeni sint cunoscuți elevilor din clasele anterioare, parte sint noi. Pentru explicarea celor necunoscuți este nevoie de sprijinul direct al profesorului și, dacă în unele cazuri însușirea termenului respectiv este absolut necesară, indispensabilă, mai sint și situații cînd s-ar putea renunța. „Această situație ar putea fi ușor depășită și prin inserarea la sfîrșitul cărții a unui glosar explicativ, pe deplin operant în cazul unor elevi mari și care ar reduce simțitor timpul afectat acestui tip de explicații” (prof. Jocu Iulia, Liceul de filologie-istorie nr. 1). Intervenim pentru a prezenta cititorilor noștri o mostră de terminologie specializată, aleasă la întimplare din paginile cărții: „Absența izoleucinei derepreazăz întregul operon (promotorul + gena operatoare + cele 5 gene structurale), astfel că ARN-polimeraza se cupleză cu promotorul și începe astfel sinteza ARN-me, adică transcripția informației genetice. Izoleucina etc.” (p. 51).

„O altă deficiență lesne rezolvabilă este

cru? „Cert este că n-o va putea face un profesor universitar. Singurul în măsură, cred eu, să știe cit poate asimila un elev într-o oră, cite cunoștințe noi se pot preda în acest interval, este totuși profesorul care predă efectiv la clasă, profesorul de liceu. Acest lucru este de regulă pierdut din vedere și ne dă multă bătaie de cap”. (prof. Andrei-Ionescu Anuța) „Tot de necesitatea unei reordonări a materialului, a conținutului, este vorba și în cazul unor teme tratate de două ori în același an. Astfel, **recombinarea genetică** este prezentată o dată la eucariote și o dată la procarlote. Cred că era suficientă o prezentare globală, evitîndu-se astfel suprapunerile.” (prof. Dumitriu Elena, Liceul industrial nr. 35) „Și capitolul **Originea materialului genetic** este o reluare, față de manualul de clasa a IX-a însă. Această temă ar putea fi tratată în condiții excelente numai la clasa a IX-a.” (prof. Jocu Iulia)

„Maximalismul minimal”

Ne-am exprimat îndoiala față de posibilitățile reale de transmitere a unui volum atit de mare de cunoștințe (200 de pagini) într-un număr atit de mic de ore: „Foarte cinstit stînd de vorbă, acest manual ar putea fi predat în condiții acceptabile abia în trei ore pe săptămînă. În această privință nu o să dau nici o so-

Genetică și evoluționism, sau cum poate fi rezolvată o controversă

și prezența terminologiei paralele: folosirea mai multor termeni pentru același fenomen, chiar și atunci cînd stabilirea diferențelor nu este absolut necesară. Iată de pildă seria **oul zigot-gamet-celulă reproducătoare**. Firește că fiecare denumește, într-un anumit context, altceva, dar nu întotdeauna e nevoie de o deparțajare atit de scrupuloasă. Nu mai intru în amănunt. Poate nici nu e cel mai nimerit exemplu, dar, în orice caz, nu e singurul”. (prof. Andrei-Ionescu Anuța)

Cu bară și fără bară

„Dificultățile în explicarea unor noțiuni mai au și altă cauză. Autorii au gândit un sistem ingenios — dar, cum se va vedea, nu întotdeauna eficient — de marcarea a acelor cunoștințe minimum necesare, pe care trebuie să și le însușească elevul unui liceu cu profil industrial sau de altă specialitate decît biologia și căruia i se predă acest obiect într-o oră (!) pe săptămînă: textul barat. Tot ce nu este barat, nu este obligatoriu. Iată însă că nu o dată ni se întîmplă să găsim în textele barate noțiuni ce n-au fost explicate decît în textul dezvoltat. Așa încît, în fapt, noi nu ne putem limita cu explicațiile numai la textul barat, obligatoriu, dacă vrem ca elevii noștri să înțeleagă ce le vorbim. Rațiunea acestei „noutăți” este evidentă: evitarea manualelor paralele, pe profil, prin instituirea unui manual unic, mai elastic. Și firește că ideea este bună. Dar ar fi nevoie de o urgentă revizuire a acestor împărțiri, făcîndu-le cu mai multă grijă.” Această poveste a textelor cu bară și fără bară a mai făcut și altă dată obiectul unor nemulțumiri ale oamenilor de la catedră și, credem noi, pe bună dreptate. Pentru elev, sistemul nu este deloc stimulator, cită vreme el știe care este minimumul necesar. Unii vor spune poate că un profesor conștiincios nu se va lîmîta numai la ceea ce este barat, iar un elev silitor, așîderi. Dar cit putem cere oare unui astfel de elev și de profesor în condițiile în care **biologia se predă în ultima clasă de liceu în 24 de ore pe an?** Și atunci, care ar fi soluția? „Manualul ar trebui puțin „aerisit”, cum spunem noi, astfel încît profesorul să-l poată preda la nivel maximal în 2 ore și la nivel minimal într-o oră.” (prof. Stănescu Lîdia, Liceul agro-industrial Brănești, Sectorul agricol Ilfov) Cine să facă acest lu-

luție. Nu am căderea să o fac”. (prof. Jocu Iulia) Ar trebui să ne decidem, zicem noi, ori pentru cantitate (pagini), ori pentru calitate (cunoștințe). E o dilemă de care ne-am mai lovit și cu alte prilejuri, vorbind despre alte manuale. **Maximalismul** în alcătuirea manualelor școlare nu poate avea, orice am spune, alt efect decît **minimalismul** în cunoștințele reale ale elevilor.

Cite ceva despre acest „maximalism”: sumarul manualului de **Genetică și evoluționism** include și un capitol de 8—9 pagini relativ la **Ingenieria genetică** — după cum știm cu toții, un domeniu de ultimă oră și de maxim interes. „Dacă mi s-ar fi încredințat alcătuirea unui manual, nu cred că m-aș fi hazardat la tratarea în acest fel a unui subiect ca **Ingenieria genetică**. Nu mă gîndesc să contest oportunitatea prezenței lui în manual. Nicicum. Este firesc ca un elev de 18 ani să audă unele lucruri despre acest domeniu. Dar este oare oportună inserarea unor informații date astfel? „Începutul a fost făcut în anul 1970, cînd o echipă de cercetători...” sau „În 1978 o echipă de cercetători de la Universitatea din California a comunicat...” Cred că este totuși prematur să includem într-un manual de uz școlar descoperiri de dată așa de recentă, dintr-un domeniu încă în mișcare, cum este ingineria genetică. (prof. Dumitriu Elena) „În manual figurează o serie de noțiuni și categorisiri care nu reprezintă încă adevăruri ferme, validate, incontestabile. Așa este, de exemplu, cazul apartenenței virusurilor, o problemă încă disputată, după cum se poate vedea și din cele scrise de profesorii Andrei și Raicu în revista Flacăra. Disputele de acest ordin, fără îndoială interesante și chiar necesare, sint însă mai puțin indicate între copertile unui manual de școală. Locul lor este, poate, în revistele de specialitate”. (prof. Andrei-Ionescu Anuța) Dacă principala calitate a manualului de **Genetică și evoluționism** de care ne ocupăm este tocmai noutatea conținutului, selectat în lumina ultimelor cuceriri în domeniu, putem spune însă că principala sau defect constă tocmai în insuficiența selecției a acestei categorii de cunoștințe. Nu e un paradox cu orice preț, ci e o parafrază la fraza citată la începutul acestui articol: dacă orice manual este o carte, nu este însă la fel de adevărat și reciproca. Manualul nostru este, poate —

nu sintem noi cei care să dăm un verdict — o bună carte de genetică și evoluționism, nu însă și un la fel de bun manual.

A învăța „ca în carte” sau „cum este corect”

Ce se întîmplă cînd o afirmație figurind între copertile unui manual comportă mai multe interpretări? Vă putem spune noi, v-o pot spune și unii dintre mai tinerii noștri cititori, care au trecut deja prin vămile examenului de admitere la facultate, v-o pot spune profesorii puși în situația de a justifica nepotrivirile; există două soluții: a învăța „ca în carte” sau „cum este corect”. Dar cum este corect? Cum spune profesorul? Care profesor? Cel de la școală sau cel de acasă? (nu mai e demult un secret pentru nimeni că psihoza meditațiilor a luat proporții de la o vreme...) Cel mai indicat e, se pare, să mormezî ambele variante, urmînd să te orientezi la fața locului (la examen), după inspirație, după ce auzi în jur sau... Nu. Fără îndoială că nu este firesc. „Manualul trebuie să conțină adevărul științific în forma sa cea mai larg acceptată”. (prof. Andrei-Ionescu Anuța) Elevul de 17 ani, deși în pragul bacalaureatului, nu are discernămintul necesar pentru a selecta singur adevărul din multitudinea ipotezelor. Tot ceea ce este încă incert trebuie să facă obiectul unei informări asupra ipotezelor în circulație sau trebuie inclus ca bibliografie (pentru uzul profesorului dar și al elevului de vîrf).

„Ceea ce s-a spus aici despre manualul de genetică este în parte valabil și pentru alte manuale. Una dintre carențele majore ale manualelor noastre este totuși insuficiența conlucrare a autorilor — în imensa majoritate a cazurilor cadre universitare — cu profesorii de liceu. Ceea ce solicităm noi de ani de zile: **concursuri de manuale**, nu este rezultatul unei crize de orgoliu, ci al nenumăratelor, dificultăți — mai mari sau mai mici, nu trebuie să facem o tragedie din asta — pe care le întîmpinăm la clasă, în condițiile unei teribile fluctuații de manuale, ale sporirii în progresie geometrică parcă a volumului de cunoștințe și în condițiile unui număr de ore foarte mic. Nu dorim comodități pentru meseria noastră. Cel puțin în ce mă privește nu gîndesc așa, ci dorim o valorificare a experienței noastre didactice, care să fie cu adevărat pusă în slujba competențelor de ordin științific ale specialiștilor „biologi”. (prof. Dumitriu Elena) „Aș face aici următoarea propunere: în locul multelor comisii, în care sintem chemați să ne spunem părerea asupra manualelor și ale căror concluzii nu sint de fapt luate în seamă de autori, ar fi poate mai de dorit o prelucrare a materialului științific împreună cu cadre de liceu. Nu de consultări este nevoie, ci de conlucrare efectivă, or, aceasta nu se poate întîmpla decît lăsînd la o parte orgoliile personale, păreri personale, în beneficiul învățămîntului, al elevului.” (prof. Ionescu Anuța)

Cartea de **Genetică și evoluționism** pentru clasa a XII-a (iertată ne fie această „retrogradare” în plan didactic, care nu contestă însă nimic din ceea ce are ea valoros sub raport științific) poate deveni, cu puțin efort și cu mai multă înțelegere, un foarte bun manual. Ne-o garantează, iată, chiar ministerul de resort, printr-o notă oficială semnată de tovarășa Virginia Todor, pe care o reproducem în încheierea acestei (reluate) pledoarii. Să nădărdim cu toții că, de astă dată, nu va fi vorba despre clasicul: „Să se revizuiască, primesc. Dar să nu se schimbe nimic”.

TANIA RADU ■

NOTA.

În perioada martie-aprilie 1982, au fost analizate toate manualele de liceu de către colective de cadre didactice.

Din colectivul care a analizat manualele de biologie au făcut parte: prof. Ionescu-Andrei Anuța — Liceul sanitar București și prof. Cursaru Constanța — Liceul „I. Creangă” București și prof. Pop Todoran Ariana — Lic. ind. nr. 22 București și prof. Picoș Maria — Lic. de filologie-istorie nr. 1 București și prof. Pătrașcu Elena — Lic. industrial nr. 26 București.

Concluziile stabilite pe baza unei analize temeinice efectuate de către colectivul respectiv au fost însușite de către Ministerul Educației și Învățămîntului, iar pe baza lor a fost elaborat, un raport privind conținutul planurilor de învățământ, programelor și manualelor școlare pentru învățămîntul liceal, care a fost înaintat conducerii superioare. Din acesta a rezultat structura planului editorial pentru anii viitori, precum și îmbunătățirile care trebuie aduse programelor și manualelor școlare.

Totodată, a relesit că manualul de **Genetică și evoluționism**, pentru clasa a XII-a are un conținut corespunzător cerințelor actuale ale învățămîntului din țara noastră și de pe plan mondial.

Acest manual însă poate fi îmbunătățit în sensul creșterii gradului de accesibilitate, al sistematizării mai judicioase a cunoștințelor, al accentuării caracterului său formativ, motiv pentru care va fi revizuit.

În acest sens, prof. univ. dr. doc. Petre Raicu s-a angajat ca, împreună cu colectivul de autori, să ducă la îndeplinire sarcinile care le revin în cadrul reviziei.

PRECIZARE

În legătură cu numeroasele solicitări care ne sint adresate de persoane suferinde de diferite afecțiuni dermatologice, facem precizarea că, înfățișînd opiniei publice cazurile unor oameni cu realizări pe frontul sănătății, redacția noastră nu și-a asumat nici o altă responsabilitate decît cele decurgînd din misiunea presei revoluționare, adică de a le pune în atenția forurilor competente și de a milita pentru promovarea noului, a tot ceea ce este valoros. Prin urmare, noi am supus atenției cazul și cazurile lui Nicolae Panait, așteptînd cercetarea obiectivă și decizia promptă, în interesul oamenilor, din partea instituțiilor de resort. Pînă atunci relațiile dintre respectivul deținător de secrete în materie de boli de piele și persoanele interesate sint în voia celor două părți și pentru a se prezenta la Nicolae Panait nici un bolnav nu trebuie decît să obțină vreo aprobare prealabilă de la redacția Flacăra.

Fără titlu

Întoarce-te în vinerea ce cade ca o ninsoare, ca un brav guvern. În firgu-acesta foarte cumsecade întoarce-te, iubirea mea, etern.

Eu te aștept, te caut prin vitrine, pe străzi pavate de lumina lunii; (se aude în jurnale despre tine și mai aud de tine de la unii).

Numai că ninge iarăși, ninge zgurpînd pereții, ninge ca-n rugăciune — zguduitor și laș. Cu sfînta lor sfială intră-n oraș mistreții și amintirea noastră coboară pe oară.

De-a pururea e vineri, de-a pururea e bine, începe vinătoreea pe străzi, începe zic. Și caută mistreții, te caută pe tine. Mistreții-s morți, de tine nu recunosc nimic.

Dacă te-torci în vinerea ce cade, te sfătuesc să-ți cumperi o armă cu zăpadă, să fii — o, doamne — foarte cumsecade. Și lasă-n pace vinerea să cadă!

LELIA MUNTEANU ■

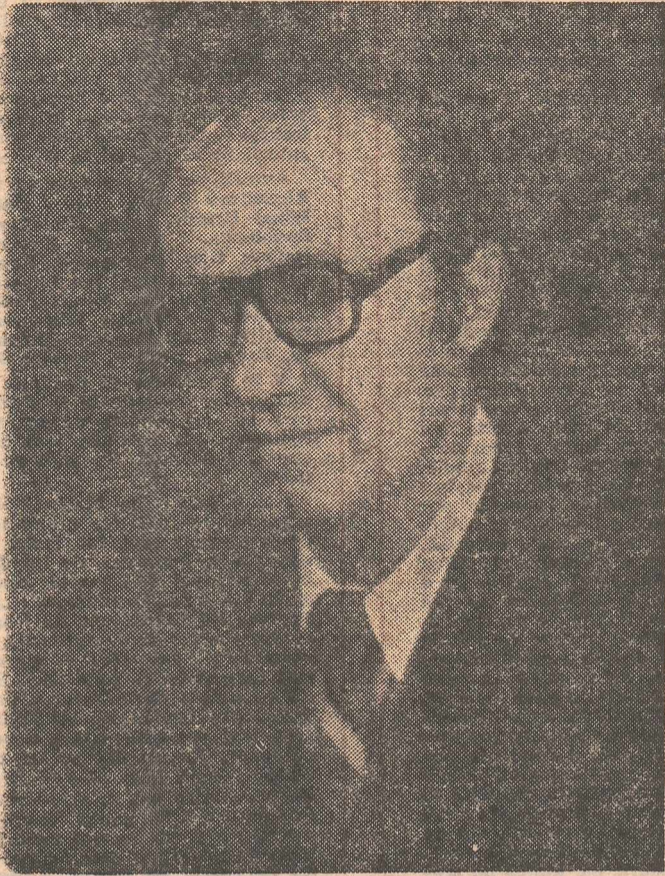
flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Dinu

C. Giurescu

„Cu ajutorul
înțelepciunii
am aflat
întotdeauna
calea
de a dăinui
ca români”

— Tovarășe profesor DINU C. GIURESCU, sintem la dumneavoastră pentru a discuta despre istorie. Ca medievalist, continuator al școlii istoriografiei medievale românești, socotiți că această „epocă de aur” este binecunoscută la ora actuală?

— În primul rând ar trebui ca istoricii să se pună de acord asupra conceptului de ev mediu care cunoaște, și la noi ca și în alte țări, interpretări diferite. Există, n-aș zice un consens — există multe păreri care așază sfârșitul evului mediu către 1490—1500, în decada când încep marile descoperiri geografice, când europenii ies din hotarele lor și se îndreaptă spre alte continente, când au loc în Europa o sumă de acumulări ce vor duce treptat spre epoca modernă. Așadar, evul mediu ar fi pînă la 1490—1500 iar secolele XVI, XVII și XVIII reprezintă o altă epocă ce duce, după 1750, spre cea modernă. Sigur, unii o numesc Europa tradițională nobiliară în care realitatea socială și economică fundamentale cunosc o sumă de prefaceri față de evul mediu, dar fără să ducă la apariția unor clase și categorii sociale fundamentale

noi, a unor raporturi diferite între ele, toate ca rezultat al unor transformări radicale în știință și tehnologie. În context, evul mediu românesc este considerat fie pînă la începutul secolului XVI, fie — după alte opinii — pînă către mijlocul secolului XVIII, fie — după altele, tot mai puțin susținute, afirmate azi — pînă în primele decenii ale secolului XIX.

— Opinia dumneavoastră care este?

— În ce mă privește, optez pentru prima diviziune, socotind evul mediu românesc încheiat spre sfârșitul domniei lui Ștefan cel Mare. Dar, evident, discuția va continua încă multă vreme și, indiferent de cronologia adoptată, rămân o sumă de direcții care așteaptă noi cercetări.

— Să nu trecem la altă idee fără a ne prezenta și argumentele pe care le aduceți în sprijinul acestui punct de vedere?

— Argumentele constau în așezarea istoriei românilor în cadrul celei europene, așa cum s-a petrecut în fapt, în epocă. Unele transformări sau evoluții mai bine-zis care se constată în unele părți ale Europei se produc, firește, în forme proprii, și la noi. De exemplu „re-

voluția prețurilor” atît de caracteristică secolului XVI, însoțită de devaluarea monedelor. Pe urmă, conflictele între partidele nobiliare și autoritatea centrală, unele mentalități noi din clasa politică... Ideea mea este că, de pildă, Petru Rareș ca și Mihai Viteazul sînt personalități de prim rang dar caracteristice secolului XVI european și nu cavalerismului medieval. Oamenii care realizează arta, diplomația ca și arta militară a epocii, care își îndeplinesc într-un mod foarte personal menirea lor și datorează aceasta în primul rînd propriilor lor calități. Ei exemplifică un concept atît de caracteristic Renașterii și umanismului european. Legitimitatea pe care o conferă apartenența la familia domnitoare, dinastică, operează desigur în continuare, dar ea rămîne nu o dată o simplă convenție și determinantă apare în exclusivitate personalitatea cirmuitoarelor. (Vezi, pentru a folosi exemple arhicunoscute, Neagoie Basarab, Radu de la Afumați, Petru Rareș, Alexandru Lăpușeanu, Ion Vodă, Mihai Viteazul). Să nu intrăm în amănunte asupra descendenței ori nu din familiile domnitoare; valoarea personalității este elementul hotărîtor iar toți acești conducători ilustrează pe deplin și conceptul renașterist despre omul care își făurește propriul său destin. Sigur, pot fi invocate și argumente contrare acestui punct de vedere, dar, consider că și în domeniul vieții materiale, al producției și circulației bunurilor și în acela al raporturilor sociale se produc lente evoluții care ne racordează la realități similare europene și care nu mai sînt socotite în alte părți medievale.

— Înțelegem că mai sînt încă multe de cercetat, că epoca nu e într-un tot bîne și modern cunoscută?

— Da, mai este un drum destul de lung în cunoașterea epocii, mai ales dacă o prelungim în secolul VIII. Ingrădările vin și din lipsa documentelor dar și din faptul că nu toate au fost publicate. Practic, de la Matei Basarab înainte nu avem aproape nimic tipărit, actele stau în arhive și acum. Sînt direcții noi ce ar trebui investigate. Ca, de exemplu, studiile demografice. S-au marcat începuturi în ultimul deceniu cu unele bune rezultate, dar încă nu răsundem deplin la cîteva aspecte principale cum ar fi evoluția numerică a satelor și orașelor de pe teritoriul nostru din secolul XIV pînă după 1800, pînă la 1821 chiar. Doar din secolul al XVIII-lea începem să avem statistici mai mult sau mai puțin amănunțite; înainte de aceasta însă, se poate investiga — cum s-a și făcut parțial — prin cartarea, deci situarea pe hartă a tuturor așezărilor atestate în scris dar și arheologic prin stabilirea vechimii lor, a continuității etc. Apoi, o altă direcție este aceea a studiului tehnicii, a utilităților de producție, cum am spune noi azi, a tehnologiilor folosite. Sigur, s-au făcut

(Continuare în pagina 15)

CICI IORDACHE-ADAM ■

Filosofia lumii românești

Approape de izvoare

Cea mai veche dintre filosofii este filosofia credințelor. E o filosofie însă care ne strămută cu gîndul în gîndul neșovăitor al veacurilor de viață poporană, căci, fără nici un paradox, credințele au fost întii cele mai puternice și au rămas, pînă la urmă, neclătinate de vîntul gîndurilor venite de aiurea. Să le dăm deci înțelesul ce li se cuvine.

În credințe stăruie și vechimea spiritului unui neam și al unui pămînt, căci ele definesc trăirile vieții colective, se amalgamează cu dorințe și aspirații, cu năvala bucuriilor și cu frînturile de dureri, pînă cuceresc respirația sufletească a indivizilor ce dau credințelor putere de lege nescrisă. Nu-i puțin lucru. Nu se înțimplă așa în alte spiritualități europene. Nu toți de pe un același continent au o filosofie atît de vie și atît de colectivă, cum este filosofia credințelor la români. De aceea nu-i de mirare că tocmai nepuțința de a pătrunde în lotul metafizic al credințelor spirituale ale unui popor i-a determinat pe unii să le deteste și să arunce asupra lor cea mai neîndurătoare sentință: răstălmăcirea. Astfel că ceea ce prin credințe era mai autentic și păstra vechimea de gînd a unei culturi devenea, printr-o inversare automată de sensuri, o neputință de afirmare a gîndirii abstracte și o vegetare a ei pe aceeași coordonate. Efortul incalculabil al generațiilor de a păstra credințele și a le preface în fenomene de viață spirituală continuă era inseriat în paginile unui misticism anacronic și retrograd. Fenomenul de mai sus a creat prozeții, incit filosofia românească de acum — trei decenii sfîda, în subtext, orice apropiere de spiritualitatea credințelor izvorite din fapte de viață, deschizînd capitolul acestei filosofii doar cu platformele răscoalelor. Și totuși credințele n-au pierit.

Într-adevăr, ce este și de unde vine filosofia credințelor noastre? Care este aria lor de dăinuire și de pătrundere în cugetarea omenească? Nu cumva o particularitate le poate localiza, fără puțință de aspirație în sfera gîndirii filosofice?

Întreaga cosmogonie și mitologie românească se fundamentează pe credințele despre „facerea Lumii”, despre „Lume înainte de zidire”, despre „zidirea Pămîntului”, despre „viața Pămîntului”, despre „inima Pămîntului”, despre „foc și apă”, despre toate cîte sînt și viețuiesc de nu se știe cînd. În Cosmogonia poporului român, Aurel Cosma nota că în credințele românești Pămîntul își „are viața sa proprie ca orice altă ființă, mărturisind un cult al Pămîntului”. Să ne gîndim că în credințele altor popoare, la greci de pildă, e recunoscută doar imixtiunea zelor în creația lumii. Credințele noastre au în vedere începuturile, originile, înfățișîndu-se ca niște deschideri posibile spre lume. Prin această notă specifică a lor, ele covîrșesc în sfera vieții omenești. Se poate spune chiar că nu există teritoriu al spiritualității filosofice care să nu fie cucerit de credințe. O anume ambianță de suflet ce caută mereu un suport în altă simțire sufletească conferă credinței putere de a stăpîni realul, salvînd omul de la prăpastia gîndului răpus de însingurare. Credința în mai bine, în mai cu folos, credința în fapta bună, în puterile omului de a face binele creează o disponibilitate continuă a eului de a se regăsi în ceilalți, iar cîntea și omnia care cuprind casa omului s-au păstrat numai prin credințele mari în om. De aceea, „filosofia deznădejdiei”, cu sentimentul apăsător al negației, nu e a noastră, lipsește din credințele românești sau, după remarca lui Mircea Vulcănescu, „românul se opune totdeauna la un fel de a fi, nu la faptul de a fi”. Atît de adevărat și atît de sigur incit ideea devine o credință.

Și mai generoasă, istoria noastră ne petrece în lumea fără sfîrșit a credințelor, devenite axiome ale vieții în anume vremuri. Cea mai veche credință, adevărat principiu de viață, o consemnează Herodot, la traci, care, scrie el, se „cred nemuritori”, desigur, prin fapta lor bună, care singură e nepieritoare. Mai tîrziu, credința că numai moartea pe pămîntul în care te-ai născut îți dă dreptul recunoștinței alor tăi îl duce pe eroul dac la ideea supremă a jertfei. După cum filosofia istoriei noastre s-a zăvorât în credințele neclătinate ale oamenilor pămîntului care, peste toate năpăstuirile ce-l încercau, își disimulau reacțiile și înfrîngeau astfel nevoiurile porniri, apărîndu-se și apărîndu-și credințele.

Va trebui, deci, să vedem în lumea credințelor puterea lor dintii care restauerează o filosofie dinlăuntru a omului, subiectivă, dar nu subiectivistă, a tuturor, dar venind din lumea noastră.

CEZAR TABARCEA ■

VASILE VETIȘANU ■

Vorbiji și scriești românește

Abecedarul străzii (I)

Copilul meu nu merge încă la școală, dar știe să citească. Nu e un geniu... Mulți copii citesc înainte de a ajunge pe băncile școlii.

Zilele trecute mă întrebă: „Tată, ce înseamnă bărbați?” (cu accentul exact așa cum l-am indicat). „De unde ai auzit cuvîntul ăsta?” zic. „L-am citit” zice. „Unde l-ai citit?” zic. „Pe stradă”.

Iată, așadar, că există un abecedar al străzii. El este format din firme, anunțuri, reclame, indicații de circulație etc. El este citit mai ales de către copiii care învață să citească. Ce ne învață el?

Astăzi ne vom ocupa de capitolul „firme”.

Abecedarul străzii ne învață în primul rînd că în limba română există o serie de cuvinte neînregistrate de dicționare; ca de exemplu: incaltăminte, confectii, barbați, palarii și altele.

Tot abecedarul străzii ne mai învață că prin țara noastră curge fluviul Dunarea, iar Capitala este București.

Într-o vreme, tot abecedarul străzii ne făcea să ne întrebăm ce se vinde în magazinul deasupra cărula scria peste. Acum ne-a mai lămurit: știm sigur că este vorba de o pescarie.

„Ei bine, veți zice, chiar crezi dumneata că e atît de importantă o virguliță

acolo sub s sau sub t, ori o căciuliță deasupra lui i și o căciuliță întoarsă peste a?” Că sînt importante toate acestea și-au dat seama și cei care, în ultima vreme, au renunțat la ciudatul cuvînt piine, scriindu-l în sfîrșit românește piine. Că sînt importante ne-o spune însăși limba română care face deosebire dintre *cos și coș*, dintre *tîr și țîr*...

Există însă și un aspect practic, foarte concret, la care trebuie să ne gîndim. L-am înfățișat ca pretext al acestei intervenții și vă asigur că nu l-am inventat: copiii citesc firmele, studenții străini veniți să învețe în țara noastră citesc firmele, turiștii citesc firmele. Or, toți aceștia sînt exact în situația de învățare a unei limbi. Formîndu-le de la început deprinderi greșite, riscăm să nu le mai putem îndrepta niciodată. (Vă asigur din experiență — și mulți colegi de-al mei pot atesta acest fapt — că majoritatea studenților străini pronunță București sau Dunarea. Unul mi-a și spus că așa a văzut scris în oraș.)

Dar, pe lângă toate acestea, un lucru este clar: literele redau convențional grafic anumite sunete ale limbii. Modificîndu-le, modificăm structura limbii, o structură rezultată din secole întregi de uz social în condiții istorice și culturale bine determinate. Or, aceasta nu are voie s-o facă nimeni în mod arbitrar.

Noua frontieră

a sufletului uman

Peisaj cu pietre

Eram lungit pe o întindere

de spinări de vulturi,

de spinări de ierbur.

Gemeam de spaimă și urlam,

știam că dacă ele vor avea înțelesul

întînsului meu pe întinderi,

vor deveni cu toatele cuvînte.

Și bruse am simțit cum viața

se mișcă în mine.

NICHITA STĂNESCU ■

PROZA

Dunărea legendelor

Apariția unei cărți dedicate cititorilor dintre legendele Dunării, fluviul care străbate istoria noastră de la începuturile ei, reprezintă un act de mare temeritate, solicitând autorului capacitate de selecție în privința caracterului reprezentativ al „mostrelor” culese din numărul impresionant de mare de legende ce formează subiectul. O carte care să cuprindă legendele Dunării (ne referim, desigur, la un studiu exhaustiv) n-ar fi posibil

de realizat prin puterile unei singure persoane, numai stringerea și clasificarea lor reclamând efortul unei echipe de cercetători. Dintr-un astfel de motiv Eugen Teodoru a ales soluția fragmentarismului propunându-ne ca marcă de unitate permanența ideii de legendă în zona dunăreană, continuitatea ei de subiect prin intermediul marelui fluviu.

Cartea este concepută în două capitole distincte: primul își conturează forma din conținutul spațiului folcloric al vadului Dunării, celălalt poartă amprenta întâmplărilor și evenimentelor relativ recente din mediul portuar, poate nu sedimentate încă în aerul ancestral, tipic legendei, dar conținând personaje și locuri apte de a deveni legendare.

Dunărea legendelor, primul mare capitol al volumului, este constituit din povești aparținând folclorului dunărean, preluate de scriitor și redată într-o formă literară. Ele devin, din perspectiva intervenției culte, legende (chiar și etimologia cuvintului „spune” ceva în acest sens) și au, denumindu-le cu un termen folosit curent în folcloristică, calitatea de variante cârturărești. Tipologic, ele se înscriu în motivele structurate de eminentul folclorist Dumitru Caracostea (grupul relațiilor familiale, profesiunile, conflictele de clasă, vitejii ș.a.), dar au specific spațiului uman al desfășurării acțiunii lor, geografia motivului. Din grupul relațiilor familiale se pare că zona dunăreană a cultivat cu vigoare motivul fratelui / surorii (copilului) strigoi ilustrat în Evdochia, Voica lui Nadolie, Povestea lui Antofită a lui Vioară, Averele tănuită, dar la fel de reprezentative sînt și legendele cu eroi și viteji (Povestea Șalgăi, Peripețiile lui Vălcău, Badiul circiumarul, Constantin Brâncoveanu), luptători pentru dreptate sau împotriva asuprii străine. De o frumusețe aparte, Ibrahim, Povestea Radei, amintesc, ca variante, de celebra baladă Chira-Chiralina, în timp ce în Frumoasa apelor și Dunăre volnicul prilejuiesc cititorului întâlnirea cu fabulosul acvatic.

În celălalt important capitol al volumului situația este aproape total schimbată. Ancorat într-o realitate nemijlocită (istoria avînd contribuția ei, de „cadru”) legendarul devine o problemă de construcție epică și e abordat în mai multe maniere. Viața porturilor mari dunărene, cu numeroase întâmplări și evenimente ieșite din albia faptului comun, în care se nasc și spulberă speranțe, iar visele se scurg, ca și Dunărea, în imensitatea mării captivează prin coloritul ei policrom. Din aventurile lui Terente, Eugen Teodoru reface un portret al vestitului brigand cu scopul de a pune în lumină „cauza” luptei acestuia și într-o anumită măsură extraordinară lui inventivitate de acțiune. În schimb în Aureola pircălabului portretul personajului — Al. I. Cuza — este sugerat de amintirea unui loc ce respiră aerul legendei. Ca și în Teiul, în precedenta proză maniera de lucru este eseistică. Alături de oameni și locuri Eugen Teodoru introduce în teritoriul legendelor sale și atmosfera (Iernatic și apoi ghiocci, Chitarele) inconfundabilă a toposului dunărean, care face farmecul unei epoci.

Fără a mai face referiri și la alte titluri din carte, care string acțiunea întâmplărilor semnificative în jurul fluviului, unele filozofînd asupra sorții omului și trecerii lui pe sub aripa sorții, concludem că prin acest volum Eugen Teodoru reușește în întregime ceea ce și propune.

LUCIAN CHIȘU ■

CRITICA

Plăcerea lecturii

Mai puțin studiată decât ar merita, însă inconjurată de un respect care nu e durabil dacă nu se bizuie pe examinări succesive și serioase, critica paradoxală a lui Lucian Raicu poate fi clasificată acum, cu „Calea de acces” (Editura Cartea Românească, 1982) într-un chip mai apropiat de adevăr. „Calea de acces” e o, să-i zicem așa, culegere de cincisecizeci „studii” de o formulă foarte personală, dintre care patru de dimensiuni mari, aproape „monografice”.

Cincisecizeci contribuții de o formulă complet liberă, aplicate însă, toate, asupra unor autori a căror însemnătate nu se discută: Bacovia, Sadoveanu, F. Lovinescu, Th. Mann și Tolstoi. Nu e vorba, prin urmare, a afirma valori ori a rectifica judecăți de ordin axiologic, criticul se exercită, în spiritul „noii critici”, în exclusivitate pe teren solidificat prin consens. Lăunghi, atinse de o mare incertitudine a pronunțării, sprijinite aproape la tot pasul de accentuări care par capitale, aceste studii sînt departe de ceea ce se înțelege în mod curent prin aceasta. Arareori ideea este urmărită pînă la conștientizarea finală, de regulă criticul vede inedit și denumește, abandonînd demonstrația, fascinat mereu de alte perspective pe care nu le întrezărește încă. Coerente prin insumare nu prin organizare, studiile lui Lucian Raicu sînt hotărît niște eseuri care cultivă intenționat lipsa de metodă ori, mai bine zis, metodele diverse, pornind din intuiții dezvoltate epic, cu o elocvență imprevizibilă, amplă, apodictică, barocă. Mai degrabă creație, eseistica lui e o literatură despre literatură, eseurile par niște note de lectură, comunicate fără fașon, notate febril așa cum îi vin, închizînd în texte obiectul, imaginea lui și subiectul critic. Tehnica ultimă a unei astfel de critici este dictionarul, condiția ei e culegerea de fișe, cartea e însăși pregătirea infinită a cărții și prin aceasta Lucian Raicu are un remarcabil pendant în proza „ficcionalistilor” noștri de felul lui Radu Petrescu, M.H. Simionescu și mai cu seamă Costache Olăreanu. A nota, odată cu ceea ce, în limbajul clasic, s-ar numi „analiza operei”, și stările subiective independente de operă nu înseamnă altceva. O lectură din Bacovia se produce astfel: „E o zi frumoasă, senină, pașnică de august, o dimineață răcoritoare, o natură sărbătorească. Cum îți apare acum și aici Bacovia înfundat în ploile nesfîrșite și în tavernele-i sordide, la ce-ți trebuie, la ce folosește? Și încă să și scrii despre el! Încerc să văd”. (pg. 11). Asemenea preliminarilor, numeroase, nu sînt întâmplătoare, ele indică un scenariu și dețin, într-o eseistică luxuriantă prin expresie cum este aceea a lui L. Raicu, funcțiunea unei pauze de respirație într-o „lectură activă” a cărei ultimă formă de manifestare e un radicalism al ipotezelor (teoretizat, dealtfel, foarte direct — pg. 31). Ar rămîne de văzut cite din aceste ipoteze se pot verifica în operă și, în definitiv, rezultatele sînt pozitive. Deși criticul e de părere că adevărea la obiect ar surveni „printr-o stare psihofiziologică asemănătoare” totuși pare că nu aceasta este calea lui ci intuiția. Cele mai interesante sugestii de aici sînt, indubitabil, acelea intuitive și o lectură din „Zodia cancerului” dă prilejul unui adevărat „dictionar” stilistic sadovenian: criticul vorbește despre tehnica „sfredelirii”, despre „deconspirările succesive”, despre „călăuz”, despre „timpul suspendat”, „codul oamenilor” și multe altele, parțial noi, însă combinate acum original și adunate treptat în legătură directă cu opera. Nici despre Bacovia concluziile nu sînt fără semnificație: poetul ar nimeri arta involuntar, cu mentalitatea lui de mic funcționar necăjit. Pe Bacovia Lucian Raicu îl gogolianizează și nu întâmplător căci despre Gogol criticul a scris mult și bine. Dealtfel, Lucian Raicu are o vizibilă pasiune pentru proza rusă (eseul despre Tolstoi nu se explică altfel) ca și alți critici de azi, care au scris cărți sau articole pe această temă (Valeriu Cristea și I. Ianoși despre Dostoievski, S. Titel despre Cehov, N. Manolescu despre mai noua proză sovietică și despre „clasicii” etc.). Critică de formulă hedonistă, fascinată de ipoteze, luînd literatura drept pretext pentru crearea de stări „lirice” și adînc personale, eseistica lui Lucian Raicu exemplifică un impresionism congenital peste care au trecut metodele noi.

ARTUR SILVESTRI ■

ESEU

Replii la aforisme

În Cuvînt înainte, Marin Voiculescu, autorul volumului Replii (Editura Cartea Românească, 1983) ne atrage atenția: „cartea de față își propune să dea relief (s.n.) aforismului, cugetării, maximelor „cuibărite” în opera unor prozatori ori poeți, eseisti ori dramaturgi, critici literari de ale căror nume sînt prin excelență legate în epoca românească actuală domeniile amintite... Cititorul va găsi, cel puțin

asa ne-am străduit, nu un simplu comentariu asupra celor scrise și extrase în ghilimele de la un autor sau altul, ci o încercare de dezvoltare a gândului, prin formularea altor aforisme, cugetări, întrebări — s.n.). În ce măsură am reușit vor constata autorii avuți în vedere și, desigur, cititorii”.

Autorii avuți în vedere au fost: Ioan Alexandru, Alexandru Balaci, Aurel Baranga, Eugen Barbu, Mihai Beniuc, Ana Blandiana, Zoe Dumitrescu-Busulenga, Augustin Buzura, Ștefan Augustin Doinaș, Geo Dumitrescu, Paul Everac, Ion Gheorghie, Nicolae Labis, Ion Lăncrăjan, Teodor Mazilu, Tudor Mușatescu, Fănuș Neagu, Miron Radu Paraschivescu, Adrian Păunescu, Dumitru Popescu, Dumitru Radu Popescu, Marin Preda, Marin Sorescu, Zaharia Stancu, Nichita Stănescu.

A te încumeta să dezvoltii spusele, aforismele, maximele, cugetările și gîndurile acestor scriitori care au dat și dau măsura și valoarea literaturii române contemporane, iată un gest care pe mulți i-ar fi înfricoșat. Nu știm ce vor zice dinșii, scriitorii.

Iată-l, deci, pe Marin Voiculescu în dialog cu scripitoarele-genialele aforisme ale lui Tudor Mușatescu: Farmecul lui Tudor Mușatescu e dat de simplitatea expresiei, de filul gândului. Întrebarea la el e ruptă din vrejul gândului, parcă îi vezi mustul și seva. O mărturie: „Dacă aș putea lua un interviu lui Dumnezee, nu i-aș pune decît o singură întrebare: dumnezeavastră credeți în dumnezeavastră?” Ipotețic rîspuns nu ți-l spune. Îți lasă întrebarea la îndemînă. Sau iată un comentariu (a se citi dezvoltare) a unui alt aforism aparținînd aceluiași inegalabil Tudor Mușatescu: Dacă: „cea mai scumpă viață e a celor care o trăiesc de pomană”, înseamnă că și pomană se plătește. Punem punct plăcerii de-a transcrie acest original dialog, pentru a-l surprinde cu un comentariu la o destăinuire a lui Fănuș Neagu: „Mie mi se pare că unora — dar numai unora — scriu așa cum trăiesc: simplu și deschis”, se dezvoltă prozatorul. Să fie acesta un reproș, o recomandare sau pur și simplu un vis al lui? Sau iată-l pe Marin Voiculescu adnotînd: Nu numai că poetul Adrian Păunescu are înclinație spre întrebare, dar el socotește că: „Nu e artist adevărat cel ce nu are, măcar într-o perioadă a vieții sale, plăcerea socratică de a se întreba”. A întreba. Da! Fiindcă, e cu mult mai mult a te întreba, decît a-ți răspunde. De rîspuns, rîspund mult mai mulți. De întrebare se întreabă mai puțini. Nu lipsită de farmec este, iată, referirea la Marin Sorescu: În „La Lilieci”, poetul-oltenilor își mărturisese intenția cu franchețe: „Am vrut să spulber și o prejudecată, că graiul oltenesc n-ar fi literar”. El a dovedit astfel nu numai artisticitatea graiului oltenesc, dar și puternicele trăsături caracterologice, psihologice specifice oltenilor. Despre Nichita Stănescu: Întreaga poezie mare s-a sprijinit pe verbele esențiale. Nichita Stănescu din generația sa a înțeles mai temeinic acest lucru. El leagă verbul de viitor și invers. Verbul păstrează memoria: „O memorie ciudată, aș zice unora o memorie a viitorului, dar verbele însele nu au memorie, pentru că ele sînt însăși memoria”. Afit de puternică i se pare lui coincidența verb-miscare, încît apreciază că: „A opri un verb e poate mai greu decît oprirea unui raze de lumină Lumina e însăși mișcare”.

Recitim și, cu o sinceră consternare, constatăm că n-am ales cele mai reușite dialoguri pe care Marin Voiculescu le-a avut cu maximele și aforismele scriitorilor amintiți. Ne-am fi putut opri asupra a zeci și zeci de alte comentarii. Dar o astfel de plăcere, cu adevărat plăcere, o lăsăm pe seama cititorului.

VICTOR NIȚA ■

BIBLIOTECA IN AER LIBER

Un cuvînt la modă

Atitudini și controverse se numește o culegere de texte publicistice semnate de Petre Pandrea, tipărită de curînd, sub îngrijirea lui Gheorghe Epure, de Editura „Minerva”. Într-o notă asupra ediției, îngrijitorul începe astfel: „Eseurile din volumul de față... Citesc volumul, util și bine alcătuit, admir forța de combatant antifascist și antipolitician a lui Pandrea, și caut eseurile. Nicăieri. Sau, mă rog, dacă vrem, articolele dinspre final pot fi considerate, la nevoie, și eseuri. Dar de ce să vrem și de unde a apărut această nevoie? Pentru că nu e o carte de eseuri, ci una de articole, de admirabile articole de gazetă. Nu sînt eseuri sau „controverse” nici articolele lui Mille, nici cele ale lui Cocea, nici cele ale lui Zaharia Stancu, nu, sînt pur și simplu articole, nimic altceva, iar această denumi-

re nu are nimic peiorativ. Din 1829, cînd Ioan Heliade Rădulescu și Gheorghe Asachi au tipărit primele numere din Curierul românesc și respectiv Albina românească, au trecut peste o sută cincizeci de ani. Au fost întoarse repede foile lung foșnitoare a mii și mii de ziare și reviste, unele cu o tradiție glorioasă, altele sovăitoare, unele insuflete de condeie extraordinare, altele modeste și cenușii. Tot acest ansamblu de publicații (anevoie de cercetat, firește, deoarece cantitatea e imensă și calitatea mult variabilă) poate sta la temelia unei necesare istorii a publicisticii românești. O istorie nu numai a publicisticii literare — în acest domeniu există realizări parțiale demne de laudă — ci a întregii publicistici. Pentru că e adevărat că mulți dintre marii noștri gazetari, de la Eliade

și pînă la Arghezi, Păunescu sau Fănuș Neagu, sînt și scriitori, dar nu toți se află în această situație. Există mari figuri de ziariști progresiști care toată viața lor nu romane, nu nuvele și nu poezii au scris ci, chiar așa, articole. Articole de gazetă. În pudoarea cu care ocolim acest cuvînt, „articol”, se ascunde o anumită desconsiderare a ceea ce constituie specificul gazetăriei. Bogza — eseist? Sahia — eseist? Panait Istrati — eseist? Caragiale și Eminescu — „esciști” la Timpul? Să fim serioși! Ar trebui să facem efortul de a reabilita cuvîntul „articol” și de a renunța să-i punem proptele, lăsînd să se înțeleagă că numai ziaristica literară are valoare, iar cealaltă nu. Sigur că un articol trebuie scris corect, că e chemat să înfățișeze faptele cu limpezime și judecățile în spiritul logicii, dar nu e deloc obligatoriu ca un bun articol să fie literar, să fie literatură. Nici eseu, nici poem în proză, ci pur

și simplu articol, asta e necesar să fie. Se păstrează ascunse prin pagini prăfuite numeroase articole care au marcat o dată în istoria luptelor de idei și care au o mare valoare publicistică, față a avea neapărat și o deosebită valoare artistică. Gazetăria au făcut-o și o fac dintotdeauna ziariștii. Unii dintre ei pot avea și talent de scriitor, foarte bine, dar esențial este să aibă talent de ziarist. Sfeerile celor două activități nu se suprapun decît parțial, iar ignorarea marilor noștri gazetari din trecut — poate și de azi — care nu sînt scriitori e bine să fie evitată. Eseistii scriu eseuri. Ziariștii — articole. Chiar dacă e la modă cuvîntul „eseu”.

FLORIN MUGUR ■

CAP LIMPEDE

O rectificare

Se cunoaște bine că, în marșul spre București, Tudor s-a oprit și la Oteteliș (3/15 III), unde a salvat boierii jefuiți la Benești de către arnăuții căpeteniilor eteriste (C.D. Iseru, Revoluția din 1821 condusă de Tudor Vladimirescu. Ed. Albatros, Buc., 1982, p. 175). Despre întâmplările de la Benești, vorbește și cea mai bună monografie dedicată marelui cărturar Petrarhe Poenaru de către G. Potra: „Petrarhe Poenaru — cititor al învățămîntului în țara noastră”. Ed. științifică, Buc., 1963, care se bazează, în nararea evenimentelor, în principal, pe „Amintirile lui Iordache Otetelișeanu despre atacul pandurilor asupra boierilor, la Benești, în 1821” (D.I.R., 1821, vol. V, 1962, p. 579). Din păcate, în această cea mai

completă monografie dedicată lui Petrarhe Poenaru, s-a strecurat o confuzie, ce ar putea fi preluată și de alte viitoare lucrări. Și anume, autorul aduce în prim-planul evenimentelor de la Benești pe Petrarhe Poenaru, fostul gramatic al lui Tudor, insistînd chiar pe descrierea lui vestimentară (pp. 65-66). Dar cit de confuz a citit „Insemnările...” autorul monografiei! Răsfoind „Insemnările...”, la pagina 578 scrie negru pe alb: „Iar Petrarhe Poenaru, carele acum se află încetat din viață (imposibil, mai ales că „Amintirile...” poartă o notă scrisă de eu Petrarhe Poenaru”) și carele se afla, cu noi împreună, cu măică-sa Anica Poenăreasa, cu Safta, soția sa, și cu fiul lor Nae...”. Din monografia lui G.P. aflăm că mama lui Petrarhe Poenaru este Smandra, născută Otetelișeanu (p. 12) și că, din 1918

(Urmare din pagina 24)

mereu în mijlocul oamenilor pe care îi cucerește așa cum ne-a cucerit și pe noi în această seară" (Ileana Lungu).

Toate momentele acestei serii minunate au fost parca potențate de bucuria pe care a produs-o oamenilor venirea noastră aici. Două dintre ele s-au ridicat însă peste toate. Primul a fost dedicat memoriei aceluia care a fost „un cîntec neizbăvit istoriei neamului”, Avram Iancu, iar cel de-al doilea dedicat patriei reprezentată ca un „sîr neîntrerupt de copii și părinți”, în care Adrian Păunescu a recitat „Repetabila povară”, iar Ștefan Hrușcă a cîntat „Rugă pentru părinți”. La Motru, întîlnirea cu oamenii de aici a fost o seară limpede și liniștită.

Spectacolul ultim de la Tg. Jiu, mai patetic decît primul, mai fierbinte și mai profund, a început cu o jumătate de oră mai devreme. Sala era deja plină ochi și conducătorul cenaclului a găsit de cuviință că nu trebuie să lase oamenii să aștepte pînă la ora programată, doar spre a îndeplini o formalitate. La ora 18, „Oda bucuriei”, semnalul cenaclului în această seară, consemna deja încheierea microconcertului nostru rock. Am cîntat în acest spectacol, care a încununat stagiunea noastră din județul Gorj, istoria neamului în faptele sale cele mai semnificative dar și pe aceea scrisă despre care Bălcescu spunea că este „cartea de căpătîi a oricărui naționi”. Din această perspectivă pledează cîntecul lui Valeriu Penișoară și Adrian Păunescu „Poporul român, opere complete”. Octavia Pănescu și Ion Pațica ne urează succes în numele oamenilor muncii din cariera Tismana II și adaugă: „Am vrea să aduceți la cunoștință prin revista „Flacăra” conducerei partidului că noi, minerii de aici, vom da fărîi cît mai mult cărbune”. Am cîntat pentru pacea lumii și pentru binele fărîi. Am cîntat „La mulți ani cu sănătate”, la propunerea Rodicăi V. Un omagiu adus personalității celui mai iubit dintre fiii României contemporane și totodată adevărului că în suita marilor eroi ai devenirii poporului nostru, secretarul general al partidului, președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a intrat cu o semnătură din aurul cel mai pur.

Un cîntec

Cîntecul pe care vi-l prezentăm într-o nouă versiune semnată, ca și prima de altfel, de Adrian Păunescu este cunoscut de cei mai mulți dintre noi în varianta cîntărețului Donovan sub titlul „Dona, Dona”. În varianta sa originală cîntecul, datînd din anul 1942, se numește „Dos kelbl” (Vițelul) și traduce printr-o parabolă trista experiență a autorului său. El este Itschak Katsenelson (1883-1944), cunoscut ca autor de versuri, schite și piese scurte, aflat împreună cu familia sa într-unul dintre cele mai cunoscute lagăre naziste de concentrare și exterminare, Auschwitz. Cîntecul său, strigăt disperat al unui suflet sfîșiat, a luat naștere după ce și-a văzut purtați pe ultimul lor drum din viață către moarte, soția și pe cei doi copii. Astăzi parcă nici nu mai poartă în sine mirosul singelui ce l-a plămădit. Seninătatea sa ascunde însă drama unei generații al cărei destin nu trebuie uitat niciodată.

Dona, Dona

În vagonul pentru moarte
E vițelul cu singe cald
Sus, deasupra-i rîndunica
Pregătită de zbor înalt

Refren
Cum rid acele aripi
Ce peste cușcă bat
Să umilească, parcă
Vițelul condamnat
Dona, Dona, Dona, Dona...

Stop cu plînsul, zise omul
Ce te duce la abator
Nu oricine-i rîndunică
Într-un liber și mindru zbor

Unii mor în abatoare
Alții zboară oriunde vor
Rîndunica-i rîndunică
Tu n-ai dreptul la nici un zbor

Traducere de Adrian Păunescu după cîntecul „Vițelul” de Itschak Katsenelson

Căldură și lumină pentru căldură și lumină!

Localități: Petrila, 27 februarie 1983, orele 18, Sala casei de cultură; Petroșani, 28 februarie, orele 18 și orele 22, 1 martie orele 14, Sala casei de cultură; Lupeni — 1 martie, orele 18, sala Casei de cultură.

Durate: 6 ore spectacolul de la Petrila; 3 ore și 45 de minute primul

spectacol de la Petroșani; 5 ore și jumătate spectacolul ce l-a urmat în aceeași seară; 3 ore al doilea spectacol suplimentar programat la Petroșani în 1 martie; cel de la Lupeni, în aceeași zi, 4 ore și 15 minute.

Număr de spectatori: 800 la Petrila; 3000 în cele trei spectacole de la Petroșani, cifră aflată cu mult sub cererea exprimată; 800 în sala din Lupeni și alte cîteva sute afară, pînă la urmă, 1000 în sală.

Calitatea spectacolelor: foarte bună la Petrila; cu totul extraordinară în cele două succese de la Petroșani din seara de 28 februarie; foarte bună la cele două din ziua de 1 martie, la Petroșani (unde am avut un spectacol condensat) și Lupeni.

Atmosfera: caldă, sinceră la Petrila; de-a dreptul incendiară, în sensul purificator pe care îl atribuim artei, în primele două spectacole de la Petroșani; deschisă și entuziastă în acela care a urmat tot aici în ziua următoare; bună receptivitate la Lupeni.

Noutăți: Au debutat remarcabil grupul compus din Steluța Szilagy și Florentin Budea (acesta reține pe scena cenaclului), care au cîntat „Alean și amintire” (versuri Lucian Blaga) și Virgil Strătuțiu cu „Ninge pentru voi” (versuri Gheorghe Azap). Alte prezențe: actorul Mihail Stan de la Teatrul Giulești și tînărul cîntăreț Traian Păcuraru.

Aportul organizatorilor: Se cuvine înții de toate să mulțumim autorităților de partid din Valea Jiului, Comitetului municipal de partid Petroșani, primului secretar, tovarășul Viorel Faur, pentru sprijinul și înțelegerea acordate, saluțînd totodată aportul prețios al tînerilor noștri colaboratori, organizatorii utecisti, la buna desfășurare a manifestărilor noastre. Menționînd că fără sprijinul inspectoratelor județene, al Ministerului de Interne ne-ar fi greu, dacă nu imposibil să ne descurcăm în fața marilor cereri exprimate peste tot, nu putem să nu spunem că am înțîlnit și locuri unde se comit încă abuzuri împotriva tînerilor și manifestărilor lor cu care Cenaclul Flacăra, purtător al convingerilor puse sub cele trei idel „Lumină, luptă, libertate”, nu poate fi de acord. La Petroșani acum, precum altă dată la Borșa, în turneul trecut, unii oameni puși să ne ajute ajutîndu-i pe oamenii tineri să participe liber și responsabil la un act de cultură vie, nu numai că nu și-au făcut datoria, dar au încălecat flagrant limitele pînă la care sarcinile lor le-ar fi permis să acționeze. Am înțîlnit, din păcate, cîțiva oameni ai ordinii în stare de ebrietate, jîgnînd prin prezența lor nu doar cadrul în care se aflau, dar și instituția pe care o reprezintă. Aceste triste excepții nu ne pot împiedica însă să mulțumim tuturor oamenilor buni, inspirați, lucrători la Interne, care au acționat, în condiții de mare dificultate, pentru binele culturii și al tînerilor.

Primul spectacol de pe Valea Jiului (unde știam că avem programate un total de trei) avea să aibă loc la Petrila. Marea cerere exprimată aici venea în contradicție cu realitatea pe care o insinua prin aspectul ei sala în care ne aflam. Am hotărît ca spațiile neocupate să fie imediat puse la dispoziția celor rămași afară. Pă-răsim scena pînă la punerea în practică a acestei idei, lăsînd organizatorilor libertatea de a acționa în folosul oamenilor. Reintrăm după 10 minute și, deși ne propusese altceva, la cererea inginerului T. Jurcă, începem cu piesa „Minerii” a lui Vasile Șeicaru și Adrian Păunescu, „întrucît mina Petrila este la ora aceasta fruntașă Văii Jiului la producția de cărbune”. Avem încă de pe acum confir-

marea extraordinarei dorințe a acestor oameni de a fi la suprafață ceea ce sint și în adîncuri, de a face în cultură ceea ce fac și în economie. Dragostea cu care aveau să primească totul, entuziasmul cu care aveau să ne transmită bucuria pe care le-o produceam au fost lianturi manifestării noastre de la Petrila. Tatiana Filipoiu obține un binemeritat succes, interpretînd cu sensibilitate și inteligență cîntecul „Rîul de lacrimi”, ale cărui superlative în și de harul compoziției al aceluia care îl semnează, liderul grupului Pro Musica, Ilie Ștepan.

Ni s-a părut remarcabilă aici preocuparea oamenilor de a scoate valorile în față, fapt care a marcat, într-un anumit fel, întreaga structură a acestei serii. La cererea unui spectator din sală, care asistase la o manifestare a cenaclului la Oradea, am instituit și aici un top al seriei, cu participarea celor mai inspirate piese a 17 dintre membrii cenaclului. Iată și ordinea primelor 10, după exprimarea voturilor în acest concurs de interpretare:

1. „Rugă pentru părinți” (Ștefan Hrușcă — 315 puncte); 2. „La adio” (Vasile Șeicaru — 228 puncte); 3. „Totuși iubirea” (Ildiko Szabo — 227 puncte); 4. „La o cană cu vin” (Ecoul — 226 puncte); 5. „Te salut, generație-n blugi” (Pro Musica — 121 puncte); 6. „Despărțire” (Iris — 117 puncte); 7. „Dor de Eminescu” (Alexandru Zărnescu — 114 puncte); 8. „Mărturie” (Ducu Bertzi — 100 puncte); 9. „Cei ce vor fi” (Monolit — 74 puncte); 10. „Zurgălăul” (Mihaela Popescu — 70 puncte). Și dacă prezența în virful preferințelor a slagărului 1982 este motivată de largă sa difuzare și audiență, poziția cîntecului „La adio” atestă o opțiune importantă pentru anul în curs.

NOTA

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar simte nevoia (la solicitările repetate ale tînerilor spectatori) de a avea în componența sa, ca și pînă acum, pe actorii ADAM ERZSEBET și MIHAIL STAN. Facem apelul convenit către forurile competente care le pot facilita revenirea în cenaclu.

A doua zi, la Petroșani, am realizat cele mai bune momente ale acestui turneu, în două spectacole de excepție. Marea afluență a celor care doreau să vină la cenaclu ne-a făcut să ne gîndim chiar de la începutul manifestării programate aici la un al doilea spectacol suplimentar. Și chiar așa avea să fie! Fără nici un pic de regret, fără nici o reținere, căci pentru un public a cărui dorință de participare nu numai că n-a fost lăsată la intrarea în sală, dar s-a amplificat și mai mult, merită să faci orice. Așa cum s-a cîntat, spre exemplu, „Foae verde spic de piine”, n-am mai auzit cîntîndu-se nicăieri. Aducem în continuare pe scena cenaclului cîntece populare din cîteva provincii ale fărîi, în semn de prețuire pentru geniul poporului nostru: Maramureș, Muntenia, Oltenia, Transilvania își leagă numele în glasurile noastre. Aducem și un cîntec maghiar în semn de fraternitate cu aceia care, în timp ce cînta Ildiko Szabo, cer „Iancu la Tebea”, semînd: Harsanyi Laszlo, Avram Cristian și Nagy Karoly. Semnăturile acestea, peste dorința de a cînta pe Avram Iancu, sint „semn de liniște și solidaritate în istoria națională”. Formidabilă a fost, imediat după aceea, participarea la cîntecele de țară încheiate cu „Trăiască România”, cu toți acei oameni cîntînd cu atîta convingere, cu atîta dăruire încît te puteai rușina că ar fi putut rămîne afară, lipsiți de orice speranță. La ora două fără un sfert, în noaptea, sala aceasta avea și forța și bucuria de a cînta: „Să învățăm ce-nseamnă omenia / Și comuniști să învățăm să fim”. Legăm de această relație instituirea celui de al doilea concurs al acestei perioade pentru topul preferințelor. Iată verdictul său integral: 1. „Totuși iubirea” (Ildiko Szabo — 542 puncte); 2. „Aruncarea în valuri” (Vasile Șeicaru — 489 puncte); 3. „La o cană cu vin” (Ecoul — 378 puncte);

4. „Sacra banalitate” (Ștefan Hrușcă — 334 puncte); 5. „Dor de Eminescu” (Alexandru Zărnescu — 209 puncte); 6. „Cîntec șoptit” (Poesis — 199 puncte); 7. „Iancu la Tebea” (Adrian Păunescu — 198 puncte); 8. „Jurămînt la Putna” (Gil Ioniță — 183 puncte); 9. „Trenul fără naș” (Iris — 113 puncte); 10. „Ordinea de zi” (Flapo — 99 puncte); 11. „Te salut, generație-n blugi” (Pro Musica — 79 puncte); 12. „Cuvîntul lui Roată către Divan” (Valeriu Penișoară — 75 puncte); 13. „Cei ce vor fi” (Monolit — 69 puncte); 14, 15, 16. „Mărturie” (Ducu Bertzi); „Muntele” (Constantin Dragomir); „Casa de lemn” (Mihaela Popescu) — toate 37 puncte; 17. „Oltenii lui Tudor” (Arpad Domokos — 28 puncte). O surprinzătoare dar meritată victorie deci a tînerii cîntărețe din Arad, a cărei forță interpretativă este dublată de permanenta preocupare spre diversificarea repertoriului său. Iată-o interpretînd spre finalul spectacolului nostru cutremurător cîntec „Dona, Dona”, exprimînd și numul prin el parcă întreg caracterul antifascist, profund umanist al manifestării noastre.

Ultima zi a cuprins un spectacol suplimentar (al doilea) pentru studenții din Petroșani și un altul pentru minerii din Lupeni.

La Lupeni, deși ajungem la timp, montarea instalației ne mai cere un răgaz. Începem cu Mesaj, fără microfoane, dar cu umor și savoare și curînd, prin efortul echipei tehnice, intrăm în normal. Ba mai mult, ajutați de personalul Casei de cultură și de reprezentanții U.T.C. oferim sunet și pentru aceia care nematicîpînd în sală au rămas afară în așteptarea unui semn din partea noastră. Nu după mult timp, această problemă era și mai bine rezolvată prin crearea unui spațiu pe scenă în spatele nostru. A fost un spectacol patetic, în care momentul primirii din sală a două piini aburînde aduse de cineva care probabil s-a deplasat în timpul spectacolului special pentru asta, semn al ospitalității cu care ne-au întîmpinat minerii din Lupeni și la care poetul Adrian Păunescu a răspuns printr-o poezie creată atunci.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Ați citit în acest număr cronicile manifestărilor 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850.

Programul Cenaclului Flacăra

Vineri, 4 martie — ARAD
Sîmbătă, 5 martie — ARAD
Duminică, 6 martie — TIMIȘOARA
Luni, 7 martie — TIMIȘOARA ora 16 și ora 20

Marti, 8 martie — LUGOJ ora 16 și ora 20
Miercuri, 9 martie — CARANSEBES
Joi, 10 martie — REȘITA
Vineri, 11 martie — MOLDOVA NOUĂ
Sîmbătă, 12 martie — HERCULANE
Duminică, 13 martie — ORȘOVA
Luni, 14 martie — DROBETA-TR. SEVERIN

Marti, 15 martie — CRAIOVA
Joi, 17 martie — CRAIOVA
Vineri, 18 martie — SLATINA
Sîmbătă, 19 martie — PITEȘTI
Duminică, 20 martie — BUCUREȘTI
Luni, 21 martie — SLOBOZIA
Marti, 22 martie — BRAILA
Miercuri, 23 martie — TULCEA
Joi, 24 martie — CONSTANTA
Vineri, 25 martie — MEDGIDIA
Duminică, 27 martie — BUCUREȘTI

Spectacolul Cenaclului Flacăra programat duminică 6 martie în Sala Olimpia din Timișoara va începe la jumătate de oră după încheierea ultimei partide din „Cupa Davis”. Sperăm ca spectatorii să înțeleagă situația creată și să coopereze cu organizatorii în rezolvarea ei.

Topul Cenaclului Flacăra

Publicăm începînd cu acest număr topul Cenaclului Flacăra realizat prin opțiuni cumulative ale participanților la spectacolele noastre, obținut în această săptămînă cu ajutorul publicului din Petrila și Petroșani. Oferim totodată pentru viitor posibilitatea participării și a altor iubitori ai cenaclului din țară, cărora le propunem să trimită opțiunile lor însoțite de talonul de participare pe care îl alăturăm.

Propunem de asemenea Radioteleviziunii Române difuzarea acestui top într-una din emisiunile sale.

PIESA	INTERPRET	AUTOR	PUNCTAJ
1. Totuși iubirea	Ildiko Szabo	Majay Gyözö	769
2. Aruncarea în valuri	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	717
3. Rugă pentru părinți	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	649
4. La o cană cu vin	Ecoul	Ecoul	604
5. Dor de Eminescu	Alexandru Zărnescu	Alexandru Zărnescu	323
6. Cîntec șoptit	Poesis	Poesis	267
7. Jurămînt la Putna	Gil Ioniță	Gil Ioniță	239
8. Trenul fără naș	Iris	Iris	230
9. Te salut generație-n blugi	Pro Musica	Pro Musica	200
10. Iancu la Tebea	Ildiko Szabo și Vasile Șeicaru	Adrian Păunescu	198

Cenaclul Flacăra
al Tineretului
Revoluționar
TOPUL
MUZICII TINERE
Talon de
participare
nr. 1
martie 1983

Pe 21 februarie, Florian Dogeanu, din București, str. Valea Călugărească nr. 4, a cumpărat 10 pahare cerate cu un produs care-și face reclama prin însăși denumirea sa „Crema Excelent“, plătit 5,50 lei pentru fiecare. Vrînd s-o consume cu mămăliguță caldă, crema, în loc să se topească s-a solidificat. La fel cînd a introdus-o în ciorbă sau bucină (pe aceasta a stat în cuprins 30 minute fără să se topească). Fiind suferind de ulcer, cel care ne-a scris a mai avut de suportat și arsuri la stomac. „Crema Excelent“ este produsă de Intreprinderea „Miorița“ din București.

Ajunsa în stațiunea Tuznad, Lucia Humeniuc s-a văzut nevoită să plece, deși fusese și bine primită și bine cazată. Cauza? Loturi de sportivi gălăgioși, care făceau imposibilă odihna pînă la ore tîrziu. Administratorul hotelului, Eugen Zolde, și recepționera Ioly Tibad, știind că L.H. plătiese întregul sejur, au mutat-o într-o aripă mai izolată și mai liniștită a hotelului, astfel ca să-și poată urma tratamentul și să se odihnească după voie. Un gest cu adevărat... turistic.

Televizorul marca „Diamant“ cumpărat de Neculai Elena, din Bușteni, de la magazinul „Coștila“, din aceeași localitate, avînd certificatul de garanție nr. 150 999, s-a defectat foarte des, necesitînd schimbarea tubului (printre altele), dar fără a da satisfacție proprietarilor lui, care ne cer să-i sprijinim pentru a obține unul nou, intrucît „banii dați la prăvălie au fost muncii din greu“.

Strada Slovei, care trebuie parcursă de cei care vin la lucru, la Intreprinderea de utilaj greu, cu sediul în str. 7 Noiembrie, este impracticabilă. Oamenii trebuie să facă, așa cum ne scrie Stoian Otilia, „slalom special printre bolovani, noroie și gropi“.

Ciobanu Floarea, din Coman Olt, a inchiriat un spațiu, pe bază de contract, unei cooperative din Drăgănești-Olt, unde are o casă, în care a revenit după o vreme și după expirarea termenului de închiriere. Dar cooperativa nu vrea să se mai mute, cu toate că autoritățile locale au admis îndreptățita cerere a corespondentei noastre. Curtea casei sale continuă să fie loc de depozitare de mărfuri iar camera în discuție este și ea, încă, în posesia foștilor chirieși.

De multe ori am publicat apeluri ale cetățenilor nemulțumiți pentru că nu li se furnizează apă caldă. De data aceasta, tovarășul Mihai Dumitrescu din Craiova, bl. D 29, sc. 2, ap. 20 „Rovine“ ne aduce, în numele mai multor locatari, o știre de-a dreptul alarmantă: nu dispun de apă... rece! Nici chiar în orele programate, adică între 6 și 14 și 17 și 23. Din această pricină ei nu pot folosi nici apa caldă, cînd vine pe conducte ca să nu se frigă! Soluția? Se umplu cîzile cu apă fierbinte și se așteaptă răciră ei. Apa rece este strînsă în damigene, sticle etc.

Tokes Gh. Andrei, din Cluj-Napoca, str. Fabricii nr. 1, intrigat de faptul că nu și-a putut procura (ca și alții, de altfel) Almanahul „Flacăra“ lansează o propunere, pe care o facem publică: în costul abonamentelor la ziarele și revistele care editează almanahuri, să fie inclus și costul acestora, astfel ca la sfîrșitul fiecărui an, cititorii fideli să poată fi siguri că vor avea publicația dorită.

Doina Stolan, din Intrarea Frîngiiei nr. 2, ne relatează că a cumpărat un aspirator marca „Vifor 1“ produs de „Electroarges“. La 5 minute după punerea în funcțiune s-a defectat. Fiind reparat la „Metalocasnica“ nr. 72, din bd. Armata Poporului nr. 14, năstrucnicul aspirator a luat, pur și simplu, foc cînd a ajuns acasă la proprietar.

Din nou la „Metalocasnica“, din nou 8 zile. Pentru reparații. La ridicare nu li s-a permis tovarășei Doina Stolan să facă o probă tehnică pe un dublu argument: în contract nu se prevede așa ceva iar personalul cooperativei nu este obligat să suporte zgomotele motorului!!! Deși a zăcut 3 luni de zile prin ateliere, aparatul arată ca și cum ar fi fost salvat de la cutremur, așa încît, pretenția de a funcționa poate părea absurdă, chiar și la un preț de 900 de lei...

Gluglea Alexandru, șofer la Intreprinderea de Transporturi Internaționale, a fost împreună cu întreaga familie, victima unui incendiu care i-a dis-

Scrisoare comentată

O invocare comodă a legii

Unde-i lege nu-i tocmeală! Așa se spune și așa trebuie să și fie. Numai că înțeleapta zicală nu interzice buna judecată și logica, chiar și atunci cînd este vorba de lege. Ea nu poate deveni o pavază inexpugnabilă decît numai pentru cei care sînt comози și nu vor, cu nici un chip, să aibă dureri de cap punîndu-și mîntea la contribuție spre a rezolva un caz mai deosebit.

Scrisoarea trimisă de M. C., redacției noastre, ne-a făcut să meditam asupra imobilismului manifestat de către unii funcționari atunci cînd tocmai sarcinile lor de serviciu ar trebui să-i oblige la inițiativă, la asumarea unor decizii chiar dacă, aparent, ele par a contrazice legea. Cea care ne solicită sprijinul a suferit o dură intervenție chirurgicală; histerectomie totală cu anexectomie bilaterală, așa cum rezultă din actele ce ne-au fost prezentate și care poartă și parafa serviciului de oncologie și semnătura medicului care le-a eliberat (inclusiv numărul de fișă al fostei paciente). În urma acestei operații, respectiva tovarășă nu mai poate da naștere unui copil. În mod clar și absolut indubitabil. Drept pentru care a cerut să nu i se mai rețină, atît ei cit și soțului, acea contribuție fixă pentru celibatari și oameni care nu au copii, potrivit Legii nr. 1/1977. Ministerul Finanțelor, solicitat de instituția unde lucrează corespondenta noastră, răspunde arătînd ce prevede legea și anume că, indiferent de motiv (boală, sterilitate, vîrstă înaintată etc.) contribuția fixă se plătește, cu excepția invalizilor de gradul I sau II și soților acestora, pe timpul cît durează invaliditatea respectivă (și care se referă la capacitatea de muncă și nu la posibilitățile de a avea copii). Dar Ministerul Muncii face unele precizări (nr. 84 206/1979) arătînd că pentru persoanele care nu sînt pensionate de invaliditate, însă datorită bolilor de care suferă sînt încadrabile în gradul I sau II de invaliditate de muncă, oficiile de expertiză medicală vor certifica sub semnătură, ștampilă și parafă pe actele medicale eliberate de către medicii de specialitate că „Potrivit criteriilor de expertiză medicală se încadrează în gr. I sau II de invaliditate“. Este exact ceea ce tovarășă M. C. a prezentat, fără ca cei de la oficiul de expertiză să se lase impresionați, refuzîndu-i scutirea solicitată. „Atît eu cit și soțul meu, ne scrie M. C., sîntem retribuiți modest, așa încît acești 200 de lei reprezintă pentru noi un efort financiar lunar“.

Dincolo de acest punct de vedere, însă, ceea ce ne pare mult mai important și se impune a fi menționat (deoarece, sîntem siguri, nu ne aflăm în fața unui caz izolat) este biubiiala unor funcționari, încălcarea legii tocmai prin invocarea ei incorectă dar comodă.

EMANUEL VALERIU

trus complet locuința și i-a imobilizat pe un pat de spital o perioadă îndelungată și în stare gravă. Copiii îi rămăseseră în stradă, desculți, în iarnă și cu arsuri. La externare avea să afle că tovarășii săi de muncă se ocupaseră de copii, cazîndu-i și hrănindu-i, îmbrăcîndu-i și că, pentru recuperarea sa, donaseră 10 litri de sînge.

Procuratura Generală a R.S.R. a promovat, în urma studierii și verificării sesizării tovarășei Geta Ovidiu, din Eforie Sud recursul extraordinar solicitat, trimițînd dosarul Tribunalului Suprem spre judecare.

I.C.A.B. răspunde sesizării tovarășului Petre Ignătescu; s-a înlocuit apometrul, s-a pus la cotă capacul cîminului, s-a remediat defecțiunea ce producea pierderi de apă, la imobilul din str. Pitulicii nr. 6, sect. 6.

Lebedar Nadia, din Tulcea, strada 11 Iunie nr. 13, bloc 6, sc. B, ap. 6 nu se poate deplasa din cauza unei vechi poliartrite. O soluție ar fi un scaun cărucior ușor de acționat, dar pe care bolnava nu știe de unde și l-ar putea procura. Îi spunem noi: de la Intreprinderea de materiale pentru protejare, din București.

Dodița Anuță, din Timișoara, str. Liniștei nr. 4, ap. 4, bl. 79 a fost operată la un plămîn, fiind suferindă de bronșită supurată. Între timp și celălalt plămîn a fost afectat de aceeași boală. Ne roagă să facem un apel la medicii care l-ar putea veni în ajutor, fiind un om tînr (33 de ani) și mamă a doi copii.

Simescu Victor, din București, str. Vîlsănești nr. 1, bl. B.C.A. 2, camera 4, plătește peste nouă sute de lei lunar pentru energie electrică. De ce așa de mult pentru o singură cameră? Pentru că blocul este conectat la rețeaua unei întreprinderi: I.G.S.I.M. care cere locatarilor cît crede de cuviință. Proiectul de racordare la rețeaua I.D.E.B. există de doi ani dar nimeni nu-l aplică. Adică tocmai I.C.S.I.M.! Cea care ar fi trebuit s-o facă!

O floare este un lucru minunat și gingaș. Atitudinea celor care comercializează flori nu corespunde uneori cu calitățile acestora, după cum ne scrie Ana Georgescu, exemplificînd cu comportamentul celor trei vinzătoare de la florăria de pe Bulevardul 1 Mai, vizavi de Spitalul „Grivița“, care au jignit-o în loc s-o servească (expresiv folosite nu pot fi reproduce). Concluzia de sugestii a fost refuzată corespondentei noastre, iar acușoanele de pe balate au fost scoase și adăpostite în buzunare.

Ioan Mocanu, din București, str. Moseșu Rece nr. 18, sect. 1, atrage atenția că sucursala C.E.C. din nou și elegantul cartier din vecinătatea Ae-

roportului Băneasa se află amplasată într-un loc doznic (str. Neagoe Vodă); magazinul de piese auto este instalat în spațiile destinate inițial Difuzării presei (spații prevăzute cu ghîșee). Corespondentul nostru propune trecerea agenției C.E.C. mai la față și anume în locul magazinului de piese auto.

Stoian Toma, din Intr. Licurici nr. 6, ap. 5, sect. 3, a sesizat că apometrul este defect I.C.A.B. i-a răspuns la 14 X 1982 că aparatul a fost schimbat. Peste două zile un alt anunț: apometrul s-a înlocuit la 11 X 1982. Care-i adevărul? Nici unul, nici celălalt, precizează Stoian Toma: aparatul în chestiune n-a fost schimbat deloc, deși același om, ing. I. Marinescu, de la I.C.A.B., semnează ambele adrese.

În satul Cheia, județul Vâlcea, 6 copii rămăși fără mamă, trăiesc în condiții cu totul precare, alături de bătrînul lor bunnic Antonie N. Gheorghie, care ne-a scris disperat neștiind cum să se descurce. Supunem atenției forurilor județene această situație puțin obișnuită și care se cere rezolvată urgent.

Plocon Mircea din comuna Otopeni, str. Traian nr. 2, sector agricol Ilfov a plătit 1000 kg cărbuni și 300 kg lemne de foc, la depozitul 101 Otopeni, dar la 15 februarie a.c., cei patru oameni care i-au adus materialele i-au aruncat peste gard cît au vrut ei, deoarece gazda nu i-a cinstit cu tînic ori alte băuturi solicitate. Ce a mai apucat să vadă Plocon Mircea: că mașina nu avea compartimente pentru lemne și cărbuni și deci arbitrarul devenea... normal.

Din Aleșd ni se comunică: sesizarea tovarășului Hie Aurel, a fost corectă. S-au luat măsuri ca unitatea respectivă să aibă permanent lași goale pentru a primi sticlele aduse de cetățeni.

Tovarășul Dumitru Vasile de la I.U.P. Tirgoviște, care a solicitat o altă muncă, a fost îndrumat și sprijinit să se reabiliteze ca electrician, ceea ce s-a și întîmplat și acum omul este mulțumit.

Grupul 7 șantieră a fost sesizat de I.C.R.A.L. Giulești în vederea executării remedierilor necesare la blocul M 11 din strada Partizanilor nr. 1, ap. 38. În prezent lucrările sînt în curs.

„Gazeta Gorjului“ a atras atenția forurilor în drept că în comuna Stănești, satul Pirvulești Mihai Niculiceanu, om cam fără căpătîi, vinde la magazinul din Vâlari, în calitate de soț (?), deci în locu-lu nevestei care este salariată. Colegii din Tirgu Jiu au scris, ei au citit. Situația nu s-a schimbat. Poate de acum încolo...

Urmare cererii tovarășei Blăniță Anuța, din comuna Tulnici, jud. Vrancea, adresată prin intermediul „Flăcării“ Procuraturii Generale, a fost ad-

mis recursul extraordinar trimițîndu-se dosarul Tribunalului Suprem spre judecare.

Cantitatea de lemne cumpărată de Dose R. Marian, din Brăila, str. V. Mărcineanu nr. 39, a fost livrată la 22 ianuarie a.c. în urma sesizării publicate în „Flacăra“. Cărbunii însă, întîrziînd în continuare, „beneficiarul“ a acceptat să-i ridice cu mijloace proprii.

Plopii lui Blaga au fost asasiinați! ne informează Ordean Nicolai din Lancrăm, vechiul clopotar al comunei. E vorba despre copacii plantați de Lucian Blaga la mormîntul tatălui său. Clopotarul a pus alți patru, care n-au rezistat nici ei. Lemnii lor a fost vîndut unor oameni din comună.

Solicitînd în termen de garanție, asistență tehnică unității specializate a județului Dolj, „Electronica“, tovarășul Cică Tinel din Craiova, str. Putnei nr. 9, a aflat că ceea ce scrie în Instrucțiunile 800 A de aplicare a H.C.M. 753/1965, la articolul 9 nu este adevărat (anume că aparatele se repară și la domiciliul cumpărătorilor). Informația i-a fost furnizată de responsabilul atelierului amintit, care l-a sfătuit, în caz că nu-i convine să aducă aparatul la reparat, „să-l dea în judecată“. Cică Tinel a preferat să ni se adreseze.

Tovarășă Stanciu Eugenia, posesoarea unui autoturism marca „Moskvici 1500“ caută, de multă vreme, un parbriz-spate spre a-l înlocui pe cel spart de răufăcători într-o noapte. Nu găsește.

Mancaș Mihaela din Iași, str. Republicii nr. 5 C, sc.C, et. III, ap. 14, absolventă a secției sociologie-psihiologie a Facultății de istorie-filozofie a Universității Ieșene, a trebuit să-și întrerupă munca timp de un an de zile, pentru a-și îngriji cel de al doilea copil a cărui viață era primejdioasă, după care nu și-a mai putut recupera postul de la Intreprinderea „Tehnoton“. Un post și un laborator excelent utilat, ne scrie tovarășă Mihaela Mancaș, dar din păcate dinna nu-l poate obține deoarece este femeie și nu bărbat. Chiar așa să stea lucrurile?

Inspectoratul general al miliției verificînd o sesizare trimisă de cîțiva cetățeni ai orașului Breaza, care privea unele nereguli la cîteva unități comerciale, a conchis că aspectele semnalate se confirmă în cea mai mare parte, altele leșind la iveală pe prilejul cercetărilor. S-au stabilit, împreună cu forurile locale, măsuri de remediere a situației.

Burgă Maricica din Orașul Gh. Gheorghiu-Dej, str. Jupiter bl. 1, sc. III, ap. 54 a absolvit Liceul industrial nr. 7 din Galați și a fost repartizată la Intreprinderea de morărit și panificație din orașul în care trăiește, dar nu a fost primită deoarece avea specialitatea piscicultură și nu panificație. Dar numai băieții de la piscicultură au fost trimiși în specialitate, fetele fiind îndrumate spre panificație și carne. I s-a propus un post de muncitoare necalificată, pe care corespondenta noastră l-a acceptat nevrînd să fie un parazit al societății, cum ne scrie. Dar pînă acum nu a fost încadrată. În alte orașe, absolvenții liceelor cu profil alimentar au fost încadrați ca muncitori calificați. Oare de ce la Gh. Gheorghiu-Dej nu se poate?

Asociația locatarilor blocului O.D. 5, din str. Nera nr. 2, s-a adresat prin peste 30 de cereri I.C.R.A.L. Giulești solicitînd schimbarea robinetelor (sau repararea lor) aflate în subsolul blocului. Pe de altă parte, dintr-o eroare, tot a I.C.R.A.L.-ului, s-au încasat sume mai mari de la proprietarii de apartamente (6,62 la sută în loc de 4,64) pentru ascensor, dar banii nu au fost restituiți ori contabilizați în contul altor cheltuieli obișnuite. Cît mai trebuie să aștepte acești oameni?

Cetățenii care locuiesc în microraloanele IX și XI, ale orașului Tirgoviște, ne scriu că prin „reasezarea“ traseelor autobuzelor, ei au rămas fără nici un mijloc de transport, deși lucrează la întreprinderi situate la 5-7 km de locuințe. Printr-o mai rațională stabili-

re a traseului autobuzului nr. 1, ni se explică, cea care leagă comuna Răzvad cu orașul, și care ar putea să treacă pe la Halta Teiș și apoi Răzvad, ar putea fi servite și microraloanele acum aflate în suferință.

Popa C. Aurel, din satul Rimești, jud. Vâlcea, ne roagă să întrebăm M.T.Tc., Centrala de construcții căi ferate, Ministerul Muncii, Procuratura locală Drăgășani de ce nu dau nici un răspuns recomandărilor expediate de dînsul cu nr. 732, 733 și 729 din ziua de 20 decembrie 1982, pe adresele respectivelor instituții. Cel care ni s-a adresat nu pretinde altceva decît un răspuns legal, fie că este favorabil ori nefavorabil.

Urmare memoriului tovarășului Bita Valeriu, din 3 mai 1982 (? !), conducerea Consiliului popular al sectorului 6 București a dispus verificarea financiar contabilă a gestiunii asociației blocului Z 38 Alcea Compozitorilor nr. 2, de către tov. Enoș Aurica. Dar verificarea nu s-a făcut nici pînă azi, deși este încă necesară și actuală, intrucît fostul administrator Bencea Ștefan, zis Fănică, nu vrea să predea arhiva.

Banciu Sorica, din București, str. Neamului nr. 13, sect. 1, solicită de mai multă vreme un certificat de naștere în care numele său să fie cel real, adică Sorica și nu Szora, cum din greșeală a completat un funcționar al primăriei din Săliște, jud. Sibiu. Corespundența noastră a expediat la Săliște nu numai cereri repetate dar și copie de pe sentința civilă nr. 2214 din 5 mai 1981 care confirmă faptul că se numește Sorica.

Pagină realizată de MANOLE CĂRȚAN

Poșta redacției

Tănase Vaida — Tecuci: Maiștrii promovați din rîndul muncitorilor și tehnicienilor au obligația să absolve școala de maiștri — învățămînt seral — în următorii 5 ani de la numirea lor în această funcție. Silvana Gott — București: Adresați-vă Comisiei de judecată de pe lângă Consiliul popular al sect. 1, iar pentru un eventual schimb de locuință, întreprinderii de construcții, reparații și administrație locativă în raza de domiciliu. Iacob Acherbach — Recas, Timiș: Constituie vechime în muncă perioada cît s-a desfășurat activitate pe baza unui contract de muncă pentru care s-a depus la fondul de asigurări sociale contribuția prevăzută de lege. Margareta Török — Timișoara: Scrisoarea este ilizibilă. Reveniti.

Vasile Dumitru — Voluntari (Sectorul agricol): În cazul în care nu există un testament autenticat, aveți dreptul toți frații. Anisoara Virgoliei — Galați: Se vor susține. Vedeti broșura admiterea în învățămîntul superior.

Dorel Zöldi — Cluj-Napoca: Consultîndu-vă un cardiolog din localitate, vă poate spune dacă aveți sau nu volem să continuați activitatea sportivă și eventual un tratament e necesar. Alexandru Vlad — Tirgoviște și Alexandru Arghiropol — Timișoara: Indiferent de natura contractului în baza căruia prestați muncă pentru care sînteți retribuiți (cumulînd pensia cu retribuiția), pensii nu primiți compensații.

Sebastian Georgescu — București: Singura cale, instanța de judecată. Vasile Romulus — Ploiești: Detasarea poate fi dispusă numai de conducerea unității la care lucrați. Dumitru Turdoi — Brăila: Dacă nu aveți copii, plătiți de la vîrsta de 25 de ani, indiferent dacă sînteți sau nu căsătorit. Grup muncitori — C.A.P. Agapia (Neamț): Formele de retribuire în C.A.P. sînt: acord global, acord direct, în regie și pe bază de cote procentuale. Ion Dușu — București: La Oficiul de evidență documentelor de asigurare. Maria Clușe — Morteni (Dimbovița): Da, în situația că aveți și cel puțin zece ani de căsătorie.

MARGA NEDELEA

● „FLACĂRA“ nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

Zenovea Butnaru și bărbatul ei Toader din Lețcani fuseseră încadrați în 1979 la Asociația economică intercooperatistă de găini ouătoare Uricani, județul Iași, ea ca operatoare la crescătorie, iar el pe post de conducător auto. Și-ar fi dus-o dumnealor acolo mult și bine, dacă, într-o zi urâtă de iarnă, nu le-ar fi ieșit pocinogu-n cale.

„Pe 28 februarie '82 — ne scrie Zenovea B. — ducându-se Toader al meu să-și ceară concediul pe '81, directorul a tipat la el și i-a spus că nu-i dă, și atunci bărbatu-meu, negăsind înțelegere și luându-și cu de la sine putere o zi liberă, directorul Nicuță i-a desfăcut disciplinar contractul de muncă. După câteva zile de la isprava asta, pe 4 martie '82, m-am dus la serviciu unde am avut o mică discuție cu Calotilă Paraschiva care, nu știu ce i-o fi spus directorului. Că acesta, furios, m-a împințat în curte, m-a înjurat și m-a lovit cu picioarele pe unde a nimerit, apoi a chemat pe portar și i-a zis să mă scoată pe poartă afară, să nu mă mai prindă niciodată pe la asociație. Așa că am rămas pe drumuri și de șapte luni n-am unde lucra...”

— A văzut cineva când ați fost bătută?
— Da, erau de față Babă Colentina, Condurache Elena, Drimbă Mihai, domnișoara doctor Tihovici.

— A mai bătut tovarășul director și pe alții?

— Am auzit că și pe Purice Marcel, pe Zaharia Traian, Babă Colentina, Drimbă Mihai. Soțu spunea și de Cocos Costel.
— De-acord să discutăm împreună cu ei?

— Să discutăm. Dar vă rog să mă credeți pe cuvânt, că eu... mă tem, n-am curaj și tot pe mine mă vor invinui...

Mecanicul Costel Cocos, un tânăr foarte conștient de drepturi: „Eu să fi fost bătut de tov. director? Nu-i adevărat; n-am fost și n-am spus asta nimănui! Femeia asta vorbește prostii, să n-o ascultați. Că nu știți dumneavoastră cine este dumneae. Că, uneori, ne mai muștrululește dumnealui, tov. director, când mai facem câte-o nesărită, asta așa-i, dar de bătut, nu, ferit-a sfântul! Omul acesta nu știu să fi ridicat măcar degetul asupra cuiva, dar-mi-te să lovească.”

Traian Zaharia, dulgher, om în vîrstă de 49 de ani: Pe mine mă surprinde vorba alasta, cu bătutu. Tovarășul director nici pe mine și nici pe altcineva n-am auzit să-l fi lovit. Dinsu e ca piinea lui dumnezeu cu oamenii corecți, care-și văd cinstii, de treabă. În schimb, o știu bine cu toții, e foarte exigent cu indisciplinații, cu leneșii și, mai ales, cu hoții. Cu soțul ăsta de înși directorul nostru e neinduplecat; dacă nu-și bagă mințile în cap, la a doua greșală, gata, rămîn pe dinafară, li se desfăce contractul. Aaaa, dacă-i vorba de tovarășa Zenovea... m-am lămurit! E recunoscută pentru gura ei mare. Ce să mai discutăm! E o femeie care nu se ține de treabă, mai mult învrăjbește lumea cu limba ei ascuțită.

— Mă așteptam eu ca ei să nu recunoască, pentru că le e frică de director că-i lasă fără piine și sări cu gura lelița Zenovea. Intrebați-o pe Colentina Babă, că și pe ea a bătut-o și a dat-o afară. Să vedem ce spune ea. Acu lucrează la I.A.S. „Avicola”, la unitatea vecină.

...L-am sunat la telefon și l-am rugat pe directorul întreprinderii să ne-o trimită pe Colentina Babă la o scurtă confruntare. Iată ce ne-a declarat ea, textul: Pe mine să mă bătă, lelița Zenove, directorul?! Doamne ferește! Hai că mata ești nu știu cum, leliță. Dumneata calci în străchini și mă pui acu pe mine să le adun gata sparte. Urît îți gade să minți, femeie în toată firea!

— Zice că erați de față cînd a lovit-o directorul... Cu ce a dat: cu cizma sau cu pantoful? o incită la vorbă.

— N-a dat omul cu nimic. Nici măcar n-a atins-o! A venit strigînd ca apucata către tov. Nicuță. Imi amintesc perfect cum l-a chemat atunci tovarășul director pe portar și i-a spus, într-adevăr, s-o scoată pe poartă afară. Asta a fost to-

tul. Știu că s-a dus pe urmă și a reclamat în toate părțile. Chiar și la procuratură.

Dr. Aurelia Coman, șefa stației de sortat ouă: Nu-i prima oară cînd această femeie ne denigrează, mințind ca în codru. Din cauza ei, pentru că venea adesea bătută la lucru și era neatentă, s-a spart odată un container întreg cu 4000 de ouă. Ades o bătea bărbatu-său, pentru că bea.

Dr. Eugenia Tihovici, medic epizootolog. Da, am fost și eu de față la acel incident. Directorul nostru nu i-a zis nimic; a luat-o frumuseț și a dat-o pe poartă afară. Calcă-n străchini lelița, dar joacă și un teatru cum arar se poate vedea! Intirzia sau nu venea deloc la serviciu, iar atunci cînd totuși venea, se ținea numai de certuri și birfeli.

Paraschiva Calotilă, secretara organizației de partid: În ziua aceea de 3 sau 4 martie, nu-mi aduc prea bine aminte, tovarășa Zenovea Butnaru a venit iar la lucru bătută și bătută de bărbatu-său. A refuzat să se ducă la încărcatul plaselor trebuitoare malviolilor și a început să facă scandal, să mă ocărăscă.

— Adică... ce v-a zis?
— Tot felul de vorbe urite. Imi e rușine să vă spun.

— De ce? Care a fost cauza?

— Pentru simplul motiv că-i cerusem să-și facă datoria, adică să se ducă acolo unde fusese trimisă de maistru. Nu era

Lelița Zenovea calcă-n străchini, dar joacă și teatru în... particular

prima oară cînd proceda astfel și de aceea m-am dus și am reclamat cazul tovarășului director.

— Care a luat-o la bătaie, lovind-o cu cizmele peste picioare...

— Vai, dar cum puteți crede așa ceva?! Nu-i adevărat. Minte cu nerușinare! Povestea asta cu bătutul este pur și simplu o inscenare. Directorul nostru nu s-a prețat și nici nu se pretează la așa ceva.

Spre o mai deplină convingere, am studiat înțelung și dosarul procuraturii locale. Toate depozitiile martorilor oculari — Eugenia Tihovici, Paraschiva Calotilă, Colentina Babă și Natalia Mihai — au răspuns negativ la întrebarea esențială: a bătut-o sau n-a bătut-o directorul pe Zenovea Butnaru? Motiv pentru care, în cazul dosarului 544/B/1982, s-a dat soluția de neîncepere a urmăririi penale.

La prima întîlnire cu medicul veterinar Ion Nicuță, nici nu-ți vine să crezi că al de-a face chiar cu directorul asociației în persoană. Cu alura-i athletică, îmbrăcat într-o subă groasă, împregnată pe alocuri cu fel de fel de uleiuri, poate trece ușor drept un muncitor oarecare de la serviciul mecanizare. Nu-i dai mai mult de 42-43 de ani. Ceea ce se știe absolut sigur este că omul acesta vinjos și negricios la față e director de 12 ani, adică exact de la înființarea asociației. Cu un personal alcătuit numai din 85 de oameni, majoritatea femei, a înregistrat anul trecut, o producție mult mai mare decît prevedea planul.

Productivitatea muncii se ridică aici la 850 000 lei pe cap de lucrător, ceea ce înseamnă una dintre cele mai ridicate pe ramură, permițînd realizarea unui beneficiu peste plan de 18 milioane lei.

Datorită acestui colectiv harnic și inventiv, de mai multe ori, unitatea a fost distinsă cu Ordinul Meritul Agricol Clasa I, iar în 1979, pentru realizarea unei

producții record de 262 ouă pe cap de găină ouătoare, Asociația economică intercooperatistă din Uricani a primit titlul de Erou al Muncii Socialiste.

— Cum ați izbutit să obțineți aceste mari succese?

— Prin munca asiduă a întregului nostru colectiv. Prin disciplina liber consimțită, prin aplicarea neabătută în viață a indicațiilor date personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, care ne-a vizitat în mai multe rânduri. Pentru prima oară în țară aplicăm un procedeu tehnic nou — năpirlirea totală a găinilor! E un procedeu propriu de regenerare fiziologică forțată, care constă, în esență, în prelungirea perioadei de ouat în trei cicluri la aceiași efectiv de păsări. Pentru păstrarea unui efectiv sănătos și cu potențial productiv maxim, folosim metoda de decontaminare cu aerosoli de bromacet și iod, care se efectuează lunar, fără a evacua păsările din hale. Chiar acum, pentru că m-ați și găsit așa îmbrăcat, lucrăm, după o concepție proprie, la execuția unui sistem experimental de ventilație bazat pe efectul Coandă, care să conducă la înlocuirea energiei electrice și la o economie de curent de peste 70 la sută.

— Toate bune și frumoase. Spuneți-mi însă: cum a fost cazul cu Zenovea Butnaru? De ce ați bătut-o?

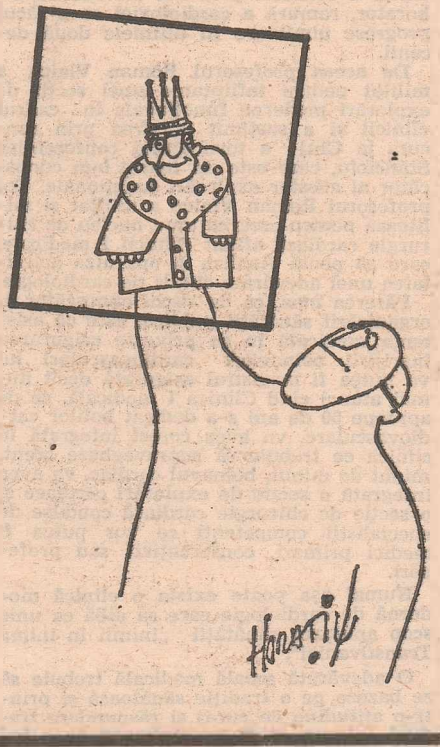
— Eu n-am bătut-o. Pur și simplu, lui bărbatu-său i-am desfăcut contractul de muncă pentru indisciplina, pentru repetate absențe nemotivate și refuz de sarcini. Iar pe ea am scos-o afară și am trimis-o să lucreze la C.A.P., unde este membră cooperatoare, pentru că nu se ținea de treabă, imi învrăjbea colectivul, se certa cu toată lumea, bea pînă se îmbăta și se lua la bătaie cu bărbatu-său. Unde o trimiteai nu se ducea. Spune dumneata, tovarășa Zenovea, dacă nu-i așa?

— Și, totuși, n-ați greșit într-un moment de enervare?

— De felul meu sint calm, dar foarte intrinsigent cu indisciplinații. Încă o dată vă repet: n-am lovit-o! Un director, oricare ar fi el, dacă lovește o muncitoare, acela nu trebuie să mai fie nici o clipă director.

Și omul cel negricios, cu alură athletică de mecanic de locomotivă, oftă îndelung. Își mută privirea într-un ungher al biroului său neobișnuit de simplu și rămase tăcut, pe gânduri.

MIHAI STĂNESCU ■

Lașitatea ucigașă

De patru ani și ceva pe Ioana Pascu din Băilești județul Dolj o chinuia un gând: „Dacă o să se aflu?! Ce-o să spună lumea? Vai, ce rușine!”

Da, o mentalitate stupidă cu privire la relațiile dintre oameni, dublată de lașitatea de a nu-ți asuma răspunderea pentru propriile fapte, poate degenera în monstruoasă. Pe Ioana Pascu o chinuia într-adevăr gândul că într-o zi o să se aflu că ea mai are un copil din afara căsătoriei. Îi născuse în taină și-l încredințase leagănului din Craiova. Mai avea o fiică, mai mare, aflată de mult cu roștul ei în altă localitate. Ea, Ioana, trăia de cîtiva ani singură, era proprietara unui apartament de trei camere, lucra la I.A.S. Băilești. Avea 43 de ani, deci în putere de muncă și dispunînd de condiții normale de viață. De ce să-i fi fost rușine, acum, după patru ani și ceva, că și-a permis atunci o aventură amoroasă din care a rezultat un copil? Cu timpul se lărgă și se uită fapte mult mai grave. Și, mă rog, dacă o mai muștra, totuși, conștiința pentru „pasul greșit” (!!) — cită meschinărie dacă ne gândim că aventura fusese acceptată de bunăvoie! — ce vină putea să aibă copilul care venise pe lume? Ce altceva înseamnă un copil într-o casă — în situația la care ne referim propriu zis — decît o rază permanentă de soare,

un zîmbet sincer cum numai copiii știu să ofere, un izvor nesecat de bucurii și speranțe? Inchisă în propriul orgoliu, necerînd și neprimînd un sfat util în această privință, Ioana Pascu și-a făcut din teama absurdă că ar putea deveni cîndva subiect de birfă, un plan diabolic de a se descotorosi de copil. Cu un asemenea gînd oribil s-a prezentat la Leagănul de copii din Craiova atunci cînd a fost invitată să hotărască asupra soartei fiului său: fie să-și primească acasă, așa cum era firesc, date fiind și posibilitățile materiale corespunzătoare de care dispunea pentru creșterea și educarea copilului, fie să accepte înfierea lui de către una din numeroasele familii care solicitaseră să-l adopte pe Marian. Ioana optase, formal, desigur, pentru prima variantă și oamenii de suflet de la leagăn, au crezut, firește, că Marian va fi fericit lîngă cea care îl adusese pe lume. Ah! de i-ar fi trecut atunci, cuiva prin minte s-o întrebe răsăpîc pe Ioana Pascu: „Spune, femeie, sincer ce ai de gînd cu copilul?” Poate, asemenea cuvinte ar fi cutremurat-o. Poate, ar fi declanșat în ea fărîma de omenie, nealterată încă de obsedantul gînd bestial. Nu le-a rostit însă nimeni și Ioana Pascu a pornit cu micuțul Marian spre Băilești. A făcut în așa fel, să ajungă în localitate seara mai tîrziu, cînd străzile erau aproape pustii. La un moment dat, Marian a simțit palma mamei cum îi astupă gura și nasul. O fi crezut poate că-i o joacă. Oricum,

la vîrsta lui nu putea înțelege ce se întimplă, ce sîrșit tragic îl așteaptă... A doua zi de dimineață trecătorii de pe malul canalului Balasan aveau să descopere, îngroziți, cadavrul unui copil aruncat în apă. Au anunțat imediat miliția și au scos la mal corpul neînsuflit. Spre marea lor durere, în mina înleștată a micuțului au găsit cîteva fire de plante existente la marginea apei canalului. În spasmul morții, copilul de patru ani și ceva încercase, totuși, să se salveze... A fost identificat după îmbrăcămintea pe care o rudă apropiată a Ioanei Pascu o oferise acesteia cînd a plecat să ia copilul de la leagăn. „Iată ce a fost în stare să facă ticăloasa!” — a exclamat ruda aceea cutremurată de oribila faptă. Unde era, în acel timp, ucigașa propriului fiu? Undeva, în județul vecin Vilcea, cîtiva săteni din comuna Riurenii salvaser o femeie care încercase să se sinucidă, aruncîndu-se într-o fîntînă. Miliția locală o identifică — Ioana Pascu din Băilești. Așadar, abia acolo și atunci, fărîma de omenie care mai rămăsese într-însa izbucnise ca o săgeată. „Vai ce-am făcut?! E îngrozitor!” — ar fi izbutit Ioana Pascu în disperarea care o cuprinsese. Lașitatea o determină și de data aceasta la o faptă extremă — sinuciderea — pentru a nu suporta consecințele juridice și morale. A fost condamnată de Tribunalul județean Dolj la 13 ani închisoare.

MIHAI GROZAVU ■

„Cu toate că pică pădurea pe ei, și-au cumpărat aracii de la 100 km”

Meseria lui Sergiu Pesotchi este de inginer agronom, meserie practică an de zile cu pastune și dăruire, pămîntul și oamenii lui rămînînd pentru el și acum, la anii deplină maturității, întipăriți în însuși rostul lui pe lume. De o bună bucată de vreme, însă, răspunde, în cadrul DGAlA Prahova, de compartimentul activității industriale și prestării serviciilor. S-ar putea spune deci, urmărind iscrisul noii funcții, că s-a dezrădăcinat dintre ai lui, oamenii pămîntului. Așa ar fi stat lucrurile probabil dacă această, să-i zicem, dezrădăcinare, nu i-ar fi prins chiar pe ei, țărani, care și-au făcut la ea acasă mică industrie. Ce înseamnă, de fapt, această mică industrie a C.A.P.-urilor? Cît de mult și-a cîștigat ea teren în viața și munca de zi cu zi a țărănilor? Cît de deschise se dovedesc C.A.P.-urile în preluarea acestor activități care nu înseamnă nici arat, nici semănat, nici prăsit, nici recoltat și nici dramaticele întrebări dacă plouă cînd trebuie, dacă ninge cînd trebuie?

Din punctul de vedere al cifrelor de plan — ne răspunde agronomul responsabil cu mersul micii industrii — acestea dovedesc oricui că ideea micii industrii este excelentă. Oamenii se arată foarte receptivi și născocitori în privința valorificării resurselor locale de materii prime și forță de muncă disponibilă. La nivel de județ, producția globală realizată în urmă cu un an de pe urma unor astfel de activități depășește cifra de plan propusă cu aproape o sută de milioane lei — milioane care se revarsă în averea obștească a celor care au îmbrățișat ideea. C.A.P.-ul Gherghița, de exemplu, și-a asigurat o linie pentru fabricarea conservelor de legume cu ajutorul căreia deja au produs, în anul care a trecut, 32 tone de pastă de bulion. Aflaseră că un I.A.S. care avea o fabrică de profil casa-se niște utilaje de acest fel. Au făcut demersuri pentru preluarea lor, le-au pus pe picioare cu mesterii lor, făcîndu-se astfel și cu o linie de fabricat conserve. Urmarea? Au redus la zero pierderile de legume din perioada de vîrf a campaniei, nemaipunînd la socoteală cîștigurile realizate de pe urma conservelor. Un bun renume și-a cîștigat și secția de împletituri răchită, femeile locului întrecîndu-se pe ele însele în meșteritul meselor, scaunelor, coșurile din răchită. Trăgînd o linie pe sub realizările obținute de cei de la Gherghița numai de pe urma micii industrii, se adună vreo 16 milioane lei întrate în averea obștii. Exemple de acest fel sînt multe în Prahova. După cum destule sînt și din celelalte. Cei de la C.A.P. Jugureni, „cu toate că pică pădurea pe ei”, și-au cumpărat anul care a trecut araci de la o sută km distanță, adică tocmai de la C.A.P. Bătrîni. („Bătrîni” — ne explica interlocutorul nostru — au pornit de la zero. Nu știu pe unde să-și mai scoată cămașa de cite datorii față de stat aveau. De cînd cu mica industrie, au scăpat de ele. Planul la export, în anul care a trecut, l-au realizat în procent de 220 la sută. Asta pentru că însuși președintele C.A.P.-ului a luat în mînă problema!). C.A.P.-urile Albești, Colceagu și multe altele stau însă în expectativă. Ce așteaptă, nici ele nu știu. Poate doar să le picie din cer ceva mică industrie, precum povestea cu para mălăiată...

Desigur, materia primă de bază o constituie resursele locale, cum și valorificarea deșeurilor din industrie (cooperarea cu aceasta cîștigînd în Prahova tot mai mult teren). E nevoite însă și de ceva materiale auxiliare — chiar dacă procentual folosirii acestora este derizoriu. Pentru astfel de materiale nu se primește reparații! Sau dacă se primește, se primește foarte greu, de multe ori acest lucru însemnînd abdicarea de la principiile eticii și echității noastre socialiste. Mai la concret vorbind, trebuie să dai fel de fel de plocoane pentru obținerea unor repartiții care ar trebui reglementate legal. Pentru căruțele prinse în plan să le facă C.A.P. Gorgota în acest an nu s-a primit, de pildă, nici un gram de fier. Cu ce să facă osiile, bușele și toate cele necesare scheletului căruței, dacă nu au fier? Cu ce să coloreze articolele de ceramică și de teracotă, dacă nu au coloranți? Și întrebările de acest fel ar putea continua.

La această oră județul Prahova are doar 33 hectare de răchită. Ar putea să beneficieze de o suprafață mai mare — de peste o sută de hectare — conform constatrilor din teren — dar se lovesc de niște dosare ale birocrației: mare parte din terenurile din jurul riurilor sînt prinse în hîrțile existente ca teren arabil — motiv pentru care nu pot fi date pentru răchitării, cu toate că de pe urma lor nu se alege nimic, D.G.A.I.A. și-a creat și o fermă pentru producerea butașilor de răchită în așteptarea rezolvării acestei anomalii. Numai că anomalia persistă, multe terenuri din jurul apelor rămînînd nefolosite în nici un fel, figurînd doar ca productive. Pe cine încălzește oare această stare de fapt?!

GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

Din nou despre

Problema inimii în inima Transilvaniei

Anul trecut, în vară, sub titlul Problema inimii în inima Transilvaniei am publicat două ample interviuri prin care am adus la cunoștința cititorilor câteva din cele mai importante realizări în acest domeniu de larg interes: combaterea maladiilor cardiovasculare. Am insistat deosebit asupra activității unei noi unități medicale, Secția clinică de cardiologie din cadrul Spitalului județean din Cluj-Napoca, secție care în viziunea Programului național pe termen lung de combatere a maladiilor cardiovasculare, urma să ofere cardiologiei clujene o poziție pe măsura renumelui acestei veritabile cetăți a medicinei românești. Dar,

după apariția celor două interviuri, am primit la redacție numeroase scrisori prin care bolnavii reclamau unele „ciudățenii” privind activitatea Secției clinice de cardiologie. Dînd curs acelor scrisori, am realizat un reportaj care a apărut în primul număr al revistei noastre din acest an. Drumul întortocheat de la intenția la realitate. Atît prima cît mai ales cea de-a doua intervenție a noastră au stîrnit un deosebit ecou polemic la care participă nu numai bolnavii cardiaci, cît și medicii de specialitate, sau de nespecialitate. Publicăm în acest număr câteva din scrisorile ce ne-au sosit pe această temă.

Marginalii la un articol

Scriu acest articol cu un sentiment de tristețe după ce am citit reportajul intitulat: „Drumul întortocheat de la intenția la realitate” publicat în Flacăra din 7 ianuarie 1983 dar și cu sentimentul că îmi fac datoria de profesor, medic și cetățean

Publicul nevizat care va citi articolul la care mă refer va rămîne cu imaginea falsă că organizarea sanitară a asistenței cardiace este în derivă în Centrul universitar Cluj-Napoca, că există o dezorientare în ce privește aplicarea programului elaborat de Ministerul Sănătății pentru combaterea bolilor cardiovasculare și că se fac greșeli chiar care pun în pericol viața fragilă a acestor bolnavi.

În rîndurile ce urmează vreau să arăt că situația este departe de imaginea pe care o pot oferi faptele prezentate de Flacăra și că în realitate se lucrează mult în acest centru universitar de prestigiu pentru îmbunătățirea asistenței cardiace.

Pe bună dreptate se vor întreba cititorii de ce un profesor de oncologie și de chirurgie cere cuvîntul în această problemă supusă de Flacăra discuției publice. Răspunsul este simplu. În primul rînd vorbesc ca un fost cardiac pe punctul de a muri și care dădese viața excelentelor îngrijiri ale Clinicii I Medicale din Cluj-Napoca, personal ale profesorului Roman Vlaicu și excepționalilor domniei sale colaboratori.

Pentru aceeași suferință am fost internat și într-un sanatoriu din Elveția, dar rămîn la ideea că la Cluj am fost excelent îngrijit, ca probă că am fost recuperat și integrat total în munca mea.

În al doilea rînd cer cuvîntul în această problemă ca unul care ani în șir am făcut parte din Consiliul profesional al I.M.F.-ului Cluj-Napoca sub conducerea unuia din cei mai mari rectori pe care i-am cunoscut în cei 40 ani de cînd sint medic: profesorul academician Octavian Fodor, care ridicase nivelul Consiliului profesional la înălțimea unui areopag în care s-au discutat la un nivel foarte înalt gravele probleme ale sănătății publice: asistența cardiacă, a cancerosilor, a bolnavilor digestivi, precum și discutarea tuturor problemelor majore ale sănătății publice din Transilvania.

De la început trebuie să precizez că Facultatea de medicină din Cluj are o tradiție foarte puternică în problema cardiologiei.

Imediat după înființarea acestei facultăți în 1919, neuitatul rector al Universității clujene — profesorul academician Iuliu Hațieganu — și-a dat seama că problema cardiovasculară trebuie organizată pe baze moderne și a trimis la renumitul cardiolog Vaquez, profesor de înalt prestigiu la Paris, pe profesorul Aurel Moga. Acesta a pus bazele la Cluj ale unei foarte puternice școli de cardiologie ce a avut sediul permanent în Clinica I medicală. Școala profesorului academician Moga, care a fost continuată de elevii săi, profesorii St. Hărăguș, Roman Vlaicu și Zăgreanu, Iuliu Boeriu ș.a., a fost și este una din puternicele școli de cardiologie din România. Chiar și conf. dr. Stăncioiu a fost format tot în această școală. La București au existat școlile profesorilor: Tantineț Iliescu și Basile Teodorescu, iar la Iași școala profesorului I. Enescu, școli continuate prin elevii lor.

Școala de cardiologie din Cluj s-a distins și a devenit cunoscută și în străinătate, prin remarcabilele studii epidemiologice și fiziopatologice întreprinse în toată

Transilvania asupra ateromatozelor, hipertensiunii arteriale, infarctului cardiac, insuficienței cardiace precum și prin studiile fiziopatologice atît de originale și remarcabile asupra acestor probleme. La aceste studii a luat parte activă și profesorul Roman Vlaicu, conducătorul actual al Clinicii I medicale, clinica care de aproape 50 de ani a avut și are un pregnant accent pentru asistența cardiacă din Transilvania. Nu trebuie uitat faptul că profesorul Roman Vlaicu este și președintele Comisiei Naționale de Cardiologie și a contribuit la întocmirea planului de combaterea bolilor cardiace aprobat ulterior de Ministerul Sănătății.

Se poate spune că îngrijirea „inimii Transilvaniei” ca să folosesc expresia revistei Flacăra a avut în permanență apărător Clinica I medicală Cluj în satele de elevi ce i-a format în această școală de-a lungul anilor și care au ajuns ulterior medicii cardiologi ai Transilvaniei. La această activitate se adaugă tratatele, monografiile și numeroasele articole elaborate de această clinică, parte din ele fiind redactate chiar de profesorul Roman Vlaicu.

Dar știința, în permanență dezvoltare, nu poate rămîne în tiparele ei vechi.

Pentru acest motiv Clinica I medicală, în frunte cu profesorul Roman Vlaicu, a considerat necesar că trebuie să-și îmbogățească posibilitățile de explorare modernă a cordului prin noi metode de laborator, ramură a cardiologiei ce a făcut progrese uimitoare în ultimele două decenii.

De aceea profesorul Roman Vlaicu a militat pentru înființarea unei secții de explorări moderne funcționale în cadrul clinicii și a susținut numirea prin concurs la Cluj a tovarășului conferențiar Stăncioiu, care este un foarte bun cunoscător al acestor explorări funcționale. Tot profesorul Roman Vlaicu a militat și militază pentru crearea unui nucleu de chirurgie cardiacă afiliat Clinicii I medicale, care să poată finaliza și optimiza activitatea unei adevărate clinici de cardiologie.

Părerea mea, ca un vechi cunoscător al organizării sănătății publice, este că asistența medicală în ce privește asigurarea îngrijirii bolnavilor cardiovasculari nu va putea fi magistral asigurată decît numai atunci cînd Clinica I medicală, ce de aproape 50 de ani s-a dedicat bolilor cardiovasculare, va avea corect integrată în clinica ce trebuie să supravegheze atent, minut de minut, bolnavul cardiac, va avea integrată o secție de explorări cardiace și o secție de chirurgie cardiacă conduse de specialiștii competenți ce vor putea fi medicii primari, conferențieri sau profesori.

Nu mai așa poate exista o clinică modernă de cardiologie care să aibă ca unic scop apărarea sănătății „inimii în inima Transilvaniei”.

O adevărată școală medicală trebuie să se bazeze pe o tradiție sănătoasă și printr-o atitudine de curaj și răspundere tradusă într-un spirit revoluționar de a introduce noul verificat ca fiind de real progres.

O școală modernă de medicină, fie ea de cardiologie, oncologie sau de alt profil, nu mai poate fi monodisciplinară; prin dezvoltarea problematicii, ea devine un organism complex prevăzută cu multiple sectoare și discipline ajutătoare, care trebuie să coopereze și să se integreze în spiritul școlii căreia îi datorează existența și din cadrul căreia trebuie să facă parte în mod organic.

În încheiere vreau să subliniez ce minunat funcționează organismul uman normal

unde fiecare organ se integrează corect în fiziologia întregului corp.

Ce dezastru ar fi dacă ficatul sau pancreasul, organe foarte importante pentru desfășurarea vieții, s-ar ambiționa să preia funcțiile altor organe sau ale sistemului nervos central, acela care de fapt răspunde de armonica funcționare a corpului ca un întreg util societății.

Profesor dr. doc. Ioan Chiricuță

Opinia unui colectiv de medici cardiologi

Dorim să subliniem în mod deosebit valoarea cursurilor conduse de conf. dr. Stăncioiu Nicolae, atît pentru valoarea lor teoretică, cît și practică aplicativă, care au fost de un real folos nu numai pentru cardiologi, ci și pentru colegii noștri internști și pediatri.

În cadrul cursului s-au executat manevre electrice moderne (defibrilări, conversii și cardiostimulări artificiale). De 2 ani putem spune că în județ avem organizate servicii și puncte de prim ajutor medical în urgențe de cardiologie, care au fost înființate cu sprijinul și îndrumarea dată de către tov. conf. dr. Stăncioiu Nicolae.

Noi sperăm că în urma acestui articol nu numai secția clinică de cardiologie Cluj va beneficia de stație de monitorizare, ci și noi vom putea obține una din cele multe care mai stau nefolosite în diferitele clinici.

Cu respect și plini de speranțe semnează medicii cardiologi de la Spitalul județean Harghita.

Secția clinică de cardiologie să fie dotată cu aparatura care i-a fost destinată

În legătură cu cele două articole din revista Flacăra privind secția de cardiologie de la Cluj-Napoca, dorim să întărim unele relatări privind activitatea neobosită a conferențiarului dr. Nicolae Stăncioiu în organizarea și dotarea acestei unități noi și mai ales în activitatea de asistență de înaltă specialitate și învățămînt postuniversitar de care am beneficiat noi.

Ne exprimăm speranța că Secția clinică de cardiologie va fi dotată cu aparatura care i-a fost destinată în scopul nobil al salvării inimilor oamenilor pe care-i îndrumăm cu multă încredere la această nouă unitate de specialitate în care ne-am pregătit.

Dr. Ioan Popescu, medic specialist interne — cardiologie, Spitalul județean Alba

Dr. Eugen Tivăruș, medic specialist interne — cardiologie, Spitalul municipal Hunedoara

Dr. Nicolae Străuț, medic specialist interne — cardiologie, Spitalul județean Deva

Pentru a fi util bolnavilor și medicinei

Fiind, subsemnatul, un „înfrățit” cititor al revistei dumneavoastră (o veritabilă flacăra!), mă simt obligat, în primul rînd de dragul adevărului, să vă scriu câteva rînduri. Intervenția mea se referă

la unele fapte pe care nu le pot considera normale și care împiedică funcționarea în bune condiții a noii Secții clinice de cardiologie din Cluj-Napoca aflată sub conducerea conf. dr. Stăncioiu Nicolae.

Doresc să precizez de la bun început că nu este în intenția mea să angajez vreun fel de polemică sau să desconsider vreo instituție, persoană, sau activitate medicală. În această ordine de idei înființarea noii Secții clinice de cardiologie s-a înscris ca un serios pas înainte, contribuind — pe lângă activitatea strict curativă — la formarea de noi cardiologi, ducînd în perspectivă la rezolvarea asistenței cardiologice în Ardeal în spiritul prevederilor documentelor de partid.

Față de cele arătate mai sus am aflat cu stupefacție, din articolele scrise de Victor Niță în revista „Flacăra”, că se preferă trimiterea la Clinica de cardiologie Fundeni a bolnavilor care ar putea în mod normal să beneficieze de competența profesională a doctorului Stăncioiu și că acesta din urmă a fost lipsit de o serie de aparate provenite din import pentru care a alegea înimăginabil. Nu mi-aș putea imagina că cineva ar dori să-i conteste pregătirea doctorului Stăncioiu, abnegația sa, spiritul său de inițiativă, modul în care se pune la dispoziția bolnavilor. Nu contest, omul de care vorbesc este destul de incomod (în sensul bun al cuvîntului) pentru că știe ce vrea, pentru că se bate pentru mersul înainte, pentru că „vrea să facă ieri ceea ce e programat azi”.

Acesta e doctorul Stăncioiu în apărarea căruia doresc să mă ridic (de fapt el nici nu are nevoie să fie apărat de alții!) cerînd să înceteze orice fel de șicane, creîndu-i condițiile materiale și spirituale necesare lui pentru a fi util bolnavilor; lui și medicinei din Cluj-Napoca!

Dr. Cornel Stoica, medic internist-cardiolog, doctor în medicină, Spitalul MTTc Simeria jud. Hunedoara

Am beneficiat, ca și colegii mei...

Urmărind articolele pe tema „Inima în inima Transilvaniei” aș dori să subliniez unele puncte de vedere legate de înființarea secției clinice de cardiologie din Cluj-Napoca. Aceasta are ca șef de secție pe tov. conf. dr. Nicolae Stăncioiu, medic primar cardiolog, care a contribuit făcînd parte din prestigiosul corp profesional medical din Spitalul Fundeni la formarea majorității specialiștilor cardiologi de vîrstă medie existenți la ora actuală în România. Am beneficiat ca și colegii mei cardiologi din Sibiu de îndrumarea și ajutorul domniei sale sub diferite forme: cursuri teoretice și practice de o deosebită importanță legate de posibilitățile tehnice medicale ale secției de cardiologie din Sibiu, ca și introducerea metodelor de conversie electrică, cardiostimulare temporară, metodologie de dispensarizare a cardiostimulațiilor (1981—1983). La ora aceasta s-a stabilit o bună colaborare între Sibiu și Cluj-Napoca între secțiile de cardiologie aceasta din urmă reșind rezolvarea unor „urgențe cardiologice”, tulburări majore de conducere atrio-ventriculară prin implantarea de pacemaker sau a unor bolnavi cu maladii congenitale și arteriopatii obstrucțive.

Din acest punct de vedere consider că alături de Spitalul Clinic Fundeni cu care Sibiu medical întreține foarte bune relații de colaborare, înființarea unei secții clinice de cardiologie cu aceeași metodologie de lucru, cu aceleași posibilități tehnice ca cea de sus nu face altceva decît împlinirea unei dorințe mai vechi ale Clujului universitar medical și a zonelor medicale din Transilvania.

Cu această secție clinică cu profil net cardiologic prestigioasele clinici medicale din Cluj-Napoca își adaugă noi valențe în performanța lor terapeutică și își pot îndeplini în bune condiții rolul de for metodologic pentru multe centre medicale județene din Transilvania.

Dr. Ioan Manițu, medic pr. de specialitate cardiologie, Spitalul județean Sibiu

Acestea sînt scrisorile, doar cîteva din cele sosite la redacție, și ne vom opri mai întîi și-ntîi asupra celei semnate de prof. dr. doc. Ioan Chiricuță, căruia, dacă ne permite, îi precizăm că ar fi înțeles pe deplin întreg demersul nostru dacă ar fi citit și cele două interviuri ce au premers reportajul Drumul întortocheat de la intenția la realitate. Dar sintem cu totul și cu totul de acord cu distinsul profesor atunci cînd spune: „Dar știința, în permanență dezvoltare, nu poate rămîne în tiparele ei vechi.” În acest sens, cum se poate vedea și din scrisorile unor medici de specialitate, Secția clinică de cardiologie a Spitalului județean (și nu subordonată Clinicii medicale I, cum greșit i-am informat pe cititorii noștri, drept pentru care facem această cuvenită rectificare) s-a străduit și a reușit ca într-un timp relativ scurt, în pofida unor inerente momente pe care le presupune lupta dintre noile și vechile tipare, să asigure o temeinică și rapidă specializare pentru numeroși medici

cardiologi din cuprinsul întregii Transilvanii. Această temeinică specializare s-a datorat Disciplinei de cardiologie, iar disciplina de cardiologie, inexistentă pînă acum în cadrul I.M.F. din Cluj-Napoca, a apărut ca urmare a înființării Secției clinice de cardiologie. Aceasta este „noul tipar” pentru care milităm, intrucît el a dat roadele scontate, între care și îmbunătățirea asistenței medicale cardiace. Tiparul, adică soluția propusă de prof. dr. doc. Ioan Chiricuță înseamnă anularea, ba chiar desființarea Secției clinice de cardiologie, sau afilierea (a se citi subordonarea) ei la Clinica medicală I, adică o revenire la mai vechile tipare. Această revenire a început, așa cum am subliniat în reportajul Drumul întortocheat de la intenția la realitate, prin trimiterea bolnavilor la București sau la Tg. Mureș, și nu la Secția clinică de cardiologie din chiar Cluj-Napoca, printr-o dispoziție care arondează bolnavii de urgență cardiacă astfel încît ei să nu poată beneficia de serviciile Secției clinice de cardiologie, și prin re-

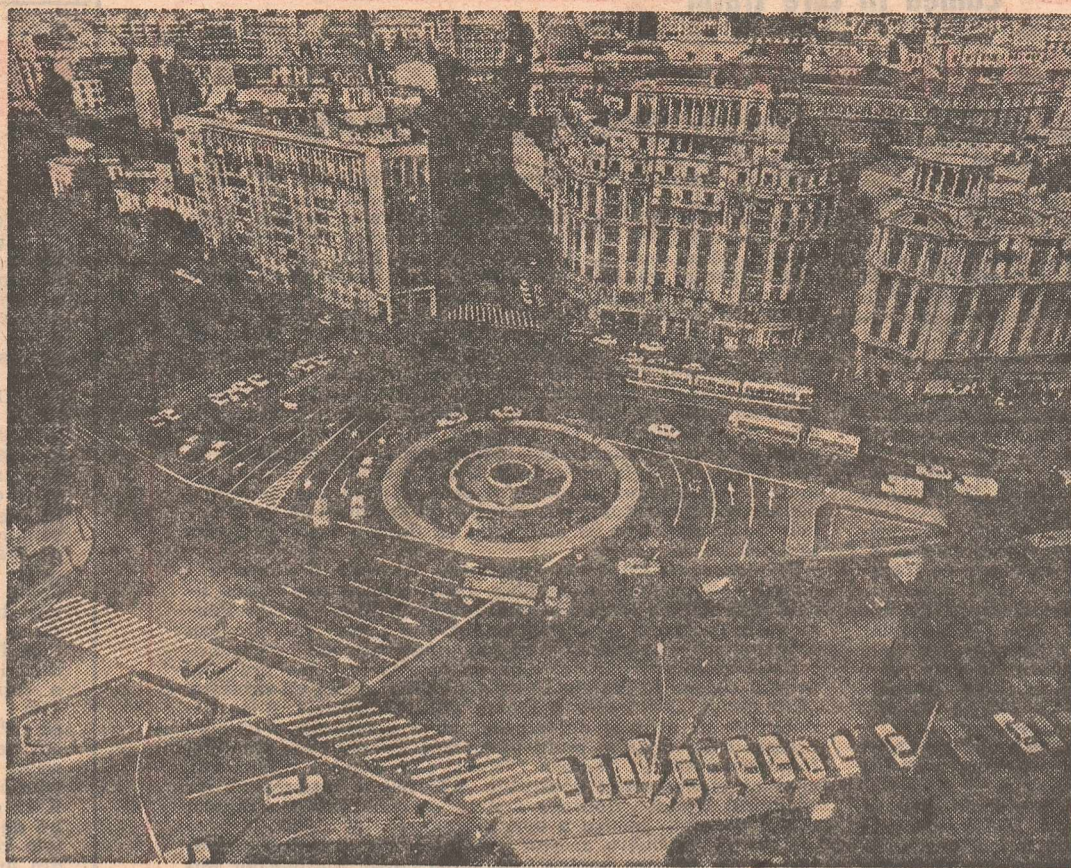
partizarea unei aparaturi medicale, adusă pentru dotarea Secției clinice de cardiologie, la alte unități medicale, cu precădere la Clinica medicală I.

În ceea ce privește celelalte scrisori, ele scot în evidență modul în care, consecventă Programului național pe termen lung de combatere a maladiilor cardiovasculare, Secția clinică de cardiologie își aduce contribuția cuvenită la formarea unor noi cadre de specialiști într-un tipar cu totul și cu totul nou, într-un deplin acord cu dezvoltarea permanentă a științei, inclusiv cea medicală.

Departa de noi gîndul că problemele inimii în inima Transilvaniei au fost elucidate chiar și prin prezentarea acestor citorva scrisori, ce le supunem atenției publice, drept pentru care ne propunem să revenim cu noi amănunte din această confruntare dintre mai noile și mai vechile tipare în care se desfășoară asistența medicală cardiacă din inima Transilvaniei.

VICTOR NIȚĂ

Circulația civilizată trebuie să devină o componentă a vieții

● De vorbă cu tovarășul lt. col. Alexandru Ruși, șeful serviciului circulație al Miliției municipiului București ●

Un om foarte prins, mereu pe cap cu câte ceva, acesta e lt. colonelul Al. Ruși! L-am căutat aproape o săptămână, până a izbutit să fixeze o întâlnire. A trecut de ora prinzului, simbătă spre după masă, cind și-a găsit o „fereastră”. Dar stă ca pe ghimpi. E un om tânăr, dinamic, n-a trecut de 45 de ani, fumează mult, are răbdare puțină și, în general, nu prea are nevoie de întrebări pentru a spune ce are pe inimă. Despre circulația rutieră, desigur. Probabil, mă gîndesc, și noaptea visează același lucru. Cum o fi somnul unui om care răspunde de tot ce se întimplă pe mîile de străzi ale Bucureștiului? Mi-o ia înainte, zicînd:

— Imi pare rău că nu v-am invitat mai devreme, să asistați la întâlnirea cu noii posesori de permise de circulație. Au fost vreo 400 în sală, iar ce am discutat putea fi interesant și pentru dumneavoastră. Acest moment, departe de a fi pur festiv, este folosit de noi într-un scop mult mai practic, cu lungă bătaie. Insistăm asupra răspunderii sociale a celui care intră în posesia permisului de conducere, încercînd să trezim în conștiința lui ideea că, din această clipă, responsabilitatea față de ceilalți parteneri de trafic ca și față de persoana pietonului este una foarte mare. Pe noul conducător auto îl așteaptă întîlnirile cu biciclistii, cu tractorul, cu atelajul hipo, dar trebuie punctate și elementele care, într-un fel, caracterizează traficul auto bucureștean. Este o pledoarie pentru viață, desbrînsă însă din viața însăși, care nu e deloc roză pe partea carosabilă a străzii! Operăm în acest scop cu exemple concrete, dure, accentuînd voită pe partea mai puțin plăcută a indeletnicirii de conducător auto, arătăm adevărul gol-gol, fiindcă este vorba, nu-i așa?, de „material didactic” cel mai dificil, dar și cel mai prețios totodată, omul. Trebuie să se știe bine ce consecințe teribile poate avea în viața unui om și a familiei sale un pahar de țuică sau de vin, ce se poate întimpla din nepăsare, neatenție, necunoaștere sau ignorare a legilor.

— Bine, tovarășe Ruși, dar este vorba despre conducătorii auto, ei în general cunosc bine toate aceste aspecte!?

— E adevărat, dar le cunosc teoretic! Altcva, din păcate cu totul altceva, este aplicarea în practică, zi cu zi, conștient, a acestor norme. Și să vă spun de ce: foarte mulți nu vor să accepte ideea că ei înșiși ar putea deveni victimele unui accident de circulație. Mereu auzim despre astfel de evenimente tragice, dar ele se întimplă întotdeauna altora, nimeni nu vrea să creadă că același lucru i se poate întimpla și lui... Sau se caută o explicație facilă — ghinionul, neșansa, vina celui alt participant la trafic! Este vorba atît de conducătorii auto, cit și de pietoni. Trebuie mai bine înțeleasă obișnuința respectării rigorilor care guvernează strada. O asemenea obișnuință trebuie să intre în sine, să nu fie impusă numai de prezența omului în uniformă ori a echipajului de miliție. Un coleg imi povestește că a fost de curînd la Satu Mare. Era trecut de ora 22, strada avea vizibilitate suficientă, însă nici unul dintre oamenii aflați acolo nu trecea peste culoarea roșie a semaforului. Stăteau pur și simplu și așteptau, colegul meu era cit p-acî să treacă el, dar i-a fost rușine. S-a făcut verde și au trecut cu toții...

— La București sînt încă mulți pietoni care sfidează pericolul amenințării proprii sănătăți și integrități, ba chiar a vieții...

— În Capitală există o mulțime de elemente de risc pe care oricare șofer

trebuie să le ia în calcul. Gîndiți-vă numai cum se traversează pe arterele de circulație din Pantelimon, Colentina, Militari ori chiar prin fața Universității, peste șase benzi de circulație uneori extrem de intensă! Noi facem tot ce ne stă în putință, am alcătuit echipe de voluntari, explicăm, avertizăm, am dat amenzi, însă aceste lucruri nu sînt decît paleative. În ultimă instanță trebuie să recunoaștem că disciplina rutieră este, evident, o componentă a civilizației. Eu aș spune că, odată căpătată obișnuința de încălcare a acestei discipline, urmează accidentul. Cea mai tînără, mai încozată victimă a anului 1982 a fost un copil de numai 1 an și 4 luni, iar cea mai vîrstnică avea 94 de ani. Între acestea, alte peste 200 și-au pierdut viața în cursul aceluiași an, iar circa 800 au suferit vătămări corporale grave, care au dus la consecințe extrem de neplăcute.

— Își aprinde o nouă țigară. Caută printre hirtii. Un bătrîn de 88 de ani „a fost surprins pe cînd traversa strada prin loc nepermis și neasigurîndu-se”. Explicația conducătorului auto e ilară: „Mi-a apărut brusc în față!” Evenimentul s-a petrecut în plină zi.

— Înțeleg că vă referiți la mult citata „conduită preventivă”?

— Evident. Conduită preventivă, acest adevărat bun-simț automobilistic, ne poate scîpa de la multe neazuri. Oamenii însă ignoră pericolul. Văd ce se întimplă și mă cutremur: există o uriașă doză de dispreț față de securitatea propriei persoane, uneori o atitudine de frondă în trafic. Conducătorul auto vede un grup de copii jucîndu-se pe trotuar. Neînsușindu-și noțiunile de conduită preventivă, trece cu viteză prin dreptul lor și... nu se întimplă nimic. Dar în felul acesta el se obișnuiește cu acest sistem de conduită agresivă, fiindcă de ea este vorba, și într-o bună zi, ori într-o rea zi mai exact, accidentul urmează! Același lucru se petrece cu pietonii care traversează la întimplare ori la culoarea roșie a semaforului, obișnuința devine a doua natură, nu-i așa? Accident? E posibil, dar nu lui, ci altora... Ei bine, acestea sînt cîteva elemente pe care oricare conducător auto trebuie să le aibă în calcul, ca șofer bucureștean ori din oricare altă parte a țării. Ca să nu mai pomenim de normele obligatorii, legate de viteză, de consumul de alcool, de reglementările clare ale legii circulației pe drumurile publice, a căror încălcare nu mai e cazul să o aducem în discuție acum. Accidentele de circulație sînt al treilea flagel al lumii moderne, după bolile cardiovascu-

Săgeata timpului

Haluciferice mariscolumbre
Girosperante transcend adumbre..

Involburare-a oceanului mare,
Nase și renasc în mereu ce devine.

Spre infinituri și eternitate
Ritmîc mă poartă speranța spre toate.

Spre consonanța sublimă, oricare,
A regisirii de sine.

Spre Tine.

prof. dr. IOAN IOVIȚ POPESCU

lare și cancer, asta nu o spun eu, o spun statisticile Organizației Mondiale a Sănătății, avertizînd totodată că problema trebuie luată mai în serios. Dar aude cineva?

— Sînteți un pesimist, tovarășe Ruși? Nu răspunde imediat. Caută între dosare și scoate o fișă. Față de anul precedent, în 1982 accidentele de circulație s-au redus în București cu 13,5 la sută. Au fost cu 10,5 la sută mai puține persoane decedate și cu 14 la sută mai puțini oameni vătămați de pe urma acestor accidente. Apoi îl aud:

— Sînt rezultate pozitive, legate de activitățile de prevenire ale agenților de circulație, în strînsă colaborare cu presa scrisă și vorbită, pe fondul unei mai bune conlucrări cu factorii de conducere din unitățile deținătoare de parc auto. Dar nu ne putem declara mulțumiți.

Sună telefonul. La Tirgoviște a fost găsit autoturismul Lada 1500 de culoare verde, furat din București, cu două nopți înainte. S-au prelevat cîteva urme, s-ar putea ca ele să conducă pînă la făptaș. Alexandru Ruși îi cunoaște bine pe cîțiva dintre „profesioniști”: Gică Fieraru, Gigel „gură de aur”, Trandafir... N-are însă timp, imi promise să vorbim cu altă ocazie despre acest aspect al străzii. Vrea însă să nu lăsăm la o parte necesitatea adevărării vitezei de deplasare la condițiile de drum.

— Nu demult a nins puțin și s-a așezat o poajă subțire pe stradă. Știți cîte tamponări s-au înregistrat la Rahova în numai cîteva ore? 168. Gîndiți-vă la pericolul pe care-l întîmpină pietonii, care de obicei așteaptă totul de la șofer! Mulți nu înțeleg că automobilul, cit ar fi el de impresionant ca structură fizică, nu calcă șoseaua decît pe suprafața egală cu patru farfurioare de cafea! Iar cînd aderența scade, din cauza întemperiilor, a înghețului, automobilul seamănă mai curînd cu... o sanie. Spuneți-mi dumneavoastră, cum se pot preveni asemenea accidente?

— Eventual sancționînd vinovații!

— Glumiți, nu-i așa? Sigur, una dintre formele de prevenire a accidentelor de circulație este și sancționarea. Dar aici aș vrea să accentuez un lucru. Trebuie să se știe că miliția nu are nici un plan de amenzi, cum se mai spune cîteodată! Singurul plan recunoscut de noi e acela al reducerii numărului și consecințelor evenimentelor rutiere, iar pentru asta facem tot ce ne stă în putință. Cele mai eficiente forme de prevenire sînt pînă la urmă tot întîlnirile directe cu oamenii, pe care le organizăm periodic. Apoi edităm o mică revistă, scoatem fluturași cu unele recomandări sau broșuri mai ample, afișe și panouri cu fotografii, emisiuni de radio și televiziune. Aș vrea să creez obligația, subliniez cuvîntul, ca fiecare conducător din Capitală să urmărească emisiunea intitulată „Carnet rutier bucureștean”, chiar dacă ea se difuzează, zic eu, la o oră cam nepotrivită. Cel mai bine învățăm, nu-i așa?, din greșelile lor și din durerile altora...

Constat că mi-am umplut carnetul de însemnări, chiar dacă mai sînt altele atîtea aspecte ale disciplinei rutiere care ar mai putea fi discutate. N-am păstrat o anumit ordine în discuție, obținînd în schimb gîndurile siucere, curate ale urui om care, cum mărturisea, visează la ziua în care problemele intensului trafic bucureștean se vor apropia de zero. Lucrul acesta, din păcate, față de cele petrecute, nu se va întimpla prea curînd.

DUMITRU GRAUR

Cronica șoselei

În același stîlp

E o greșală să declari întotdeauna șoferul profesionist un om de la care trebuie să învețe toți cei care pilotează autovehiculele ușoare. În primul rînd, profesionistul care trece la conducerea unui autoturism e handicapat de gabarit și viteză. Obșnuit să șofeze pe mașini mari și lente, e vîdit stîngerit la volanul micuțelor și randelor autovehicule. Apoi mai e o problemă: aceea a amplitudinii cu care se manipulează comenzile. Pentru a face să vireze un auto-gigant trebuie să învirtești, nu glumă, roata ca de fințină care se cheamă volan. Pentru a demara, la fel. Trebuie să apeși zdravăn pe accelerație. Dacă aceeași presune o produci pedalei unei Dacii 1310, zvicnirea ei la plecarea va fi asemănătoare unui delfin care țîșnește, din apă. Am făcut această introducere nu pentru a demonstra că șoferii profesioniști nu pot deveni ași ai pilotajului unor sprinter-autoturisme, ci pentru a sublinia necesitatea unei perioade suficiente de adaptare a deținătorilor de „C, D și E” înainte de a se considera buni piloți de „B”. Ștefan C., în vîrstă de 23 de ani, șofer profesionist la I.T.A. București, apreciat de șefi și de colegi ca un om corect, cuminte și priceput în meserie, locuia în același apartament cu fratele său, soția acestuia, de 22 de ani, și fiica lor de numai 4 luni. Nu demult, într-o seară de duminică, micuței Daniela i se face rău. Medicul de la salvare asigură familia că nu-i nimic grav, însă peste doar un ceas fetița are 40 de grade. Ștefan bate la ușa apartamentului vecin, unde locuiește Constantin A., om de suflet, întotdeauna săritor la nevoie. De ne-nunțate ori, la volanul Daciei sale, ajutase pe tinerii din locuința alăturată să rezolve problemele de transport care comportau urgență. „Vecine, nu te supăra, însă am musafiri. Mi-e jenă să le spun, așa, deodată, că trebuie să plec. Poftim cheile. Mergi cu mașina unde crezi de cuviință. Numai să se facă bine cea mică. Mă bizui pe tine. Doar nu e prima dată cînd îți încredințez mașina”. Poate dacă conducea A. Constantin nu se întimpla nimic. Observa peticul de gheață, ca sutele de șoferi ce au trecut prin locul cu pricina în seara aceea. Ștefan se precipită spre Dacia 1310. Cumnata, cu fetița dogorînd de febră, îl așteaptă la locul de parcare. Ștefan e surscit. Emoția, generată de imbolnăvirea neașteptată a nepotelei, de plecarea subită spre spital, de lipsa de siguranță pe care o simte în pilotarea imprevizatei ambulante, își spune cuvîntul. Privirea sa se îndreaptă îndelung spre tînăra mamă. „Arde tot așa de tare?” În clipa cînd cumnata sa a răspuns: „Tot așa”, mașina începe să valseze pe un locuș de gheață provocat de scurgerea apei dintr-o conductă spartă. Intocmai ca pilotul din „Zbor periculos”, care în scurte cuvinte avertizează echipajul că totul e pierdut, la fel și Ștefan, folosînd exact aceleași vorbe, își previne (fără eficiență) cumnata: „S-a zis cu noi!”. Scena se petrece, după calculele specialiștilor, în nu mai mult de 3 secunde. Autoturismul se izbește cu forța celor 70 de kilometri pe oră într-un stîlp de metal. Miinile mamei, care, într-un suprem efort de apărare, își strînge la piept copilul, pot fi cu greu desleșate la spital de pe trupul firav al Danielei. „Nu mai condusesem de mult, imi dădeam seama că nu pot controla pe deplin mașina la viteză pe care i-o imprimasem. Doream însă să ajung mai repede la spital. Mă dureau suferințele micuței. Toți o adorăm, cînd zîmbea la noi și ne făcea, gingurînd, semne cu minuta. Mal bine mă sfîrșeam eu”. Cu puțin timp înainte, exact în același stîlp, pe porțiunea de la „Leu” Cotroceni, un autoturism aparținînd unei unități economice, pilotat de S.V., tot șofer profesionist, intră în plin și se transformă în patru ghemuri de metal torsionat: după transportarea directorului la gară, șoferul, care de mult timp confunda mașina statului cu propriul său autoturism, a început exploatarea cu „maximum de randament” a mașinii. Cum avea programate pentru ziua aceea vreo 7-8 curse, nu i-a fost deloc ușor. „Nu pot, mă băieți, mă (spunea el în zilele dinaintea plecării șefului), să mă mișc. Voi nu vedeți cum imi stă cerberul în coaste? Dar pleacă el o dată...”. A lucrat cu „eficiență”. Pe la ora 15, cele șapte curse clandestine planificate erau terminate. Urma a opta, cea mai plăcută. Colegul său de serviciu, care îl știa cel mai bine pe „Casanova”, și discutate cu el despre planurile din ziua aceea, ne-a destăinuit: „În timp ce o aștepta în curte pe bufetiерă, pentru a o duce acasă (respectiva avea recuperare), Stănică nu-și ascundea nerăbdarea: „Abia aștept să golesc cu Gigi damigeana asta de căpsunică. Să vedem la care „stea” aterizăm, că sînt dispuse multe”. Cu puțin înainte de accident, un șofer de autobuz I.T.B. văzuse de la postul său de pilotaj o dispută vie între șofer și pasagerul din dreapta. „Parcă se certau, făceau gesturi de amenințare unul către altul. Apoi am avut impresia că cel din dreapta se repede la volan. Mașina, care zbura, nu mergea, a început să facă slalom. Mi-a fulgerat prin minte că i-a lăsat direcția. N-am mai făcut decît 100 de metri și am văzut mașina fărăime. Trupurile celor doi fuseseră aruncate la vreo 10-15 metri, pe trotuar. Zăceau inerte. Dacă nu se opreau în stîlp, nenorocirea era și mai mare. Intrau pe trotuar, în mulțime”.

VICTOR BEDA

Lumea in care trăim

Cit costă o bombă?

Pretul diferă. Depinde de dimensiuni, de puterea de distrugere, de conținutul explozivului, de mijlocul de transportare, de complicatele mașinării care-l asigură precizia funcționării, adică a atingerii țintei etc.

Pretul diferă, de asemenea, în funcție de prestigiul firmei producătoare, în funcție de numărul persoanelor pe care le poate ucide sau de mărimea suprafeței pe care ar distruge-o. Un anumit pret are, să zicem, o nevinovată bombă care poate ucide 8-10 oameni și un alt pret o bombă nucleară care poate spulbera de pe fața pământului un milion de ființe umane. Diferență de... eficacitate și, ca atare, o creștere substanțială de cost.

Să ne referim, de exemplu, la racheta americană „MX”. În fond, s-ar putea spune că este tot o bombă. Doar că nu este aruncată din avion, în stil clasic. Este o bombă mai mare care dispune de mijloace proprii de... „deplasare” la țintă. Diferența față de alte tipuri asemănătoare de rachete purtătoare de focose nucleare ar fi aceea că este concepută ca o armă de primă lovitură, după cum scria publicația „Philadelphia Inquirer”. De fapt, iată pe scurt, principalele ei caracteristici, adică „fisa tehnică”:

● „MX” este o rachetă cu patru trepte, avind o lungime de 21,6 metri (cit un bloc cu 7 etaje), un diametru de 2,36 m, o greutate de lansare de 90 de tone și o capacitate de transport de 3,5 tone.

● „MX” este purtătoare a 10 încărcături nucleare, fiecare avind o putere de distrugere echivalentă cu circa 300-500 kilotone de exploziv clasic. Cele 10 încărcături nucleare ale unei rachete „MX” echivalează cu 100 bombe de tipul celor ce au distrus orașele Hiroshima și Nagasaki (La Hiroshima au murit circa 100 000 de oameni. De 100 de ori mai mult ar fi deci 10 milioane de ființe umane).

● „MX” are o rază de acțiune de 11 000 până la 13 000 km cu o precizie de atingere a țintei de ordinul a 90-100 metri.

Evident, cu asemenea caracteristici nici pretul de cost al unei asemenea „bombe” nu poate fi modest. Multă vreme el a fost trecut sub tăcere. Atunci însă când a fost nevoie să se facă un calcul mai exact și pretul de cost. Astfel, președintele Ronald Reagan a declarat că amplasarea a 100 rachete „MX” va costa 26 miliarde de dolari. Dar Pentagonul va trebui să mai cheltuiască încă 12 miliarde dolari pentru crearea unui sistem de apărare a bazelor și silozurilor de lansare pentru rachetele respective. Se prevedea, astfel, inițial, construirea de silozuri pentru 100 de rachete precum și 400 silozuri false — pentru protejarea și apărarea rachetelor — la o distanță de 550-600 metri unele de altele pe o suprafață de circa 39 kmp.

Discuțiile tehnice continuă. Sint examinate diferite variante. Ele vor putea, desigur, să amplifice costul proiectului. Însă, pe baza datelor de care dispunem, ne putem întreba: cit va costa totuși o rachetă „MX”?

După toate calculele cam 380 milioane de dolari! 380 milioane de dolari o singură rachetă! O singură armă producătoare de moarte.

Sintem tentați să facem comparații. 380 milioane de dolari nu reprezintă o bagatelă, mai ales în vremuri de criză. Ce se poate face cu acești bani? Să nu uităm că Statele Unite numără peste zece milioane de șomeri și că această cifră nu promite să se reducă. Există o legătură între „MX” și șomaj? Aparent nu. Dar, în realitate, arată observatorii, legătura este directă, nemijlocită. S-a calculat că fiecare miliard de dolari cheltuit în scopuri militare — adică tot atit cit pretul a trei rachete „MX” — provoacă pierderea a 18 000 locuri de muncă. Costul total al sistemului „MX” va determina, așadar, ca aproape 700 000 de oameni să rămână fără lucru.

Trebuie să mergem mai departe decit aceste calcule. Pentru că nu este vorba doar de locuri de muncă. Înarmările cer sume imense. De unde pot fi ele obținute? Relativ simplu: prin amputarea capitelor sociale ale bugetului. În S.U.A. s-a recurs la radierea a 45% din creditele pentru șomaj, la desființarea ajutorului pentru săraci, a asistentelor pentru copii subalimentați, adică a tot ce îngăduia unui număr de 32 milioane de americani să ducă o viață la limita sărăciei.

Și încă ceva. Cu suma cheltuită pentru producerea a numai 30-32 asemenea „bombe”, „MX” s-ar putea lichida analfabetismul în lume. Se găsește oare cineva de la Pentagon la problema analfabetismului, sau a apei potabile, sau a foamei? Pentagonul este „flămînd” doar de bombe...

După anunțarea cheltuielilor pe care le propune proiectul acestui sistem, în Statele Unite s-au făcut auzite vii proteste. „Programul „MX” este o eroare militară, socială și economică — au afirmat numeroase ziare americane. Părerea aceasta o au tot mai mulți americani. Președintele Camerei Reprezentantilor, Thomas O'Neill, a declarat: „Personal, cred că acest proiect constituie o irosire a fondurilor”, iar senatorul Ernest Hollings a ținut să sublinieze: „Sintem destul de mulți pentru a opri producerea lui „MX”.

Opoziția împotriva acestor programe s-a dezvoltat concomitent cu acțiunea pentru înghețarea cursei înarmărilor nucleare. Adenții înghețării înarmărilor nucleare argumentează că noile rachete „MX” nu constituie un mijloc de descurajare, așa cum susține președintele Reagan ci, dimpotrivă, o armă pentru prima lovitură nucleară, care sporește riscul unui război nuclear.

Miliarde de dolari pentru noi rachete. Miliarde de dolari pentru moarte.

Costul rachetelor, al bombelor este prea mare pentru omănire. Iar pretul exact nu se poate calcula doar în dolari. O rachetă costă zece și sute de milioane. Dar o viață de om? Dar milioane de vieți omenești?

Este un preț imposibil de tradus în cifre. Un preț pe care omenirea refuză să-l plătească...

AL. PINTEA

Laserul olimpic

Sintem informați că reportajele Olimpiadei de la Los Angeles vor urma un traseu inedit: trecind prin sisteme de fibre optice, vor fi apoi transferate unul satelit parcat pe o orbită geosincronă. Și de aici, drumul știut...

Un matematician ar reprezenta cele două fenomene — explozia informațională și criza de informație — sub forma unor funcții, două curbe alinucind în sistemul de coordonate cartezian. Tehnicianul este mai pragmatic; în planul numeroaselor dileme ivite, caută soluții sigure. Una a fost găsită: laserul. Expresie de dată recentă a tehnicii. Ne-o prezintă H. G. Wells, introducându-l în pannonia de luptă a martienilor invadatori. L-a descris principal Einstein. Un inginer de 33 de ani l-a așezat pe masă ca pe o realitate palpabilă acum două decenii. S-a tras și se trage de el în toate părțile. Medicina, mai ales. Dar și alții. Edward Teller, părintele H., cerea de curind președintelui S.U.A. să autorizeze construcția unei baze spațiale de arme cu laser

pentru a ataca rachetele în zbor. Ne întorcem la martienii...

Cineva apreciază că cele două invenții care au revoluționat veacul de dinaintea celui al nostru au fost motorul lui Watt și bateria lui Volta. Descoperirea oscilațiilor laser, continuă același specialist, le echivalează pe amindouă.

Informația s-a trezit astfel într-o perspectivă pe care n-o sperase. Aplicat în sfera comunicațiilor, laserul transmite informație, mesaje telefonice ori fotografiile cu viteza luminii. Este ceea ce putem considera nucleul noii generații de mașini de mare viteză pentru reproduc și imprimat, așa-numitele sisteme digitale audio-disc. Aplicații care abia au început.

Cam cu o sută de ani în urmă, venerabilul Alexander Graham Bell inventa și patenta un sistem de lentile și oglinzi numit de el photophon, pentru a transmite vocea folosindu-se de raza soarelui. Așa se și lauda: „Am auzit o rază de soare rîzind și strînutînd și cîntînd”. S-a ris de el și în particular și în public. Dar timpul i-a dat dreptate. Doar raza solară a dispărut, cedînd locul unui fascicul laser trecut prin fibra de sticlă. Undele luminoase astfel generate ating o frec-

vență uimitoare: trilioane de cicluri pe secundă. Avantaj enorm în ecuația comunicării: devine posibilă creșterea considerabilă a volumului de informație transmis. Nivelul, prin comparație, permis de tranzistor: de ordinul milioaneilor de perioade pe secundă. În plus, fibra de sticlă este mai ieftină decit sîrma de cupru și exclude interferența magnetică.

Într-un singur an, compania americană AT LT își propune să instaleze 15 000 mile de fibre de sticlă în sistemul comercial de comunicații de-a lungul și de-a latul țării. Se vorbește deja de cablul optic ce urmează să unească Boston de Washington, trecînd prin New York și Philadelphia pe coasta de est, respectiv Sacramento și Oakland de Los Angeles pe coasta Pacificului. Obiectivul cel mai ambițios pare a fi reluarea, pe alt plan, a marelui succes de altădată: legătura transatlantică, pînă în 1988, prin cablu de fibră optică.

Un capitol, să recunoaștem, de senzație în derularea spectacolului informațional.

NEAGU UDROIU

Război invizibil — foame vizibilă

Rapoarte sever argumentate, documente oficiale, statistici demne de toată încrederea nu conțin să releve un adevăr pe care opinia publică mondială și l-a însușit: nebunia înarmărilor a spart plafonul critic, pragul de sofisticare a depășit orice inchipuire, bugetele afectate acestei dilatări galopante nu își mai găsesc un echivalent logic.

Toată lumea știe că superarmele au un superpret de cost. Aceste arme, în absoluta lor majoritate, nu se vîd însă, nu se află la îndemîna eventualilor curioși, nu li se face reclamă precum automobilelor, frigiderelor sau lenjeriei. Se produc în secret, se depozitează în secret, se păzesc în secret.

Un război invizibil, purtat clipă cu clipă cu milioane din ce în ce mai perfecționate, face ravagii înainte de a deveni vizibil și superfluu.

„Generațiile” de ultimă oră se gîndesc cite un deceniu. Citez din agenția D.P.A.: „Superrachetele americane pentru anul '80 și '90 poartă pe bună dreptate numele de „MX” adică „Missile Experimental” (Rachete experimentale). De mai mulți ani se tot discută și se fac proiecte în legătură cu această „armă miraculoasă” și cu cel mai bun mod de staționare, de amplasare a ei.

Sint în construcție cinci rachete, care vor trebui să poarte fiecare cite zece focose atomice și să acopere o distanță de 11 000 kilometri. Primul tir-test este planificat pentru anul viitor. Staționarea trebuie să înceapă în 1986 și să se încheie în 1989.

Președintele Jimmy Carter, care în luna 1979 hotărîse ca „MX” să înlocuiască racheta „Minuteman”, intenționa să pună la dispoziția forțelor armate americane 200 de asemenea superarme, în permanență mișcare.

Dar președintele Reagan a renunțat la acest plan din cauza costurilor gigantice și a redus numărul rachetelor „MX” la 100. Planificatorii de la Pentagon au elaborat ideea amplasării „compacte”. Această variantă prevede ca toate cele 100 rachete „MX” să fie staționate într-un fel de triunghi, la distanță de numai 600 metri una de alta.

Însă oricum ar fi amplasate, rachetele costă la fel de mult. Evident cineva trebuie să inghită pastila amară a echivalentului în bani al așezării în țart a victorului război. Și cine ar putea fi alții decit tocmii săracii lumii aceia care să achite, cu proprii lor singe și cu propria lor sudoare, o asemenea demență futurologică? Tragedia vizibilă, ca efect al războiului invizibil, se bifează trimestrial și anual. Iată cel mai recent raport care face lumină, dacă mai era nevoie, în acest domeniu devenit cea mai funestă tradiție a contemporaneității:

În raportul anual al UNICEF, dat publicității la Paris, se menționează că, în 1982, au murit, în medie, în fiecare zi peste 40 000 de copii, în special în țările în curs de dezvoltare, din cauza subalimentației, foamei și absentei unei asistente medicale corespunzătoare. A permite moartea zilnică a 40 000 de copii din pricina subalimentației, într-o lume ce stăpînește mijloacele necesare pentru prevenirea acestui flagel este mai mult decit o inconștiență, a declarat directorul executiv al UNICEF, James Grant. Iar statisticile sint elocvente în ceea ce privește cauzele reale ale unei atari situații. Dacă 1982 este astfel anul în care au murit de foame circa 15 milioane de copii, el

înseamnă, în același timp, perioada în care absurda cursă a înarmărilor a inghitit 650 miliarde dolari. Or, pentru stimularea creșterii producției agricole în țările în curs de dezvoltare, astfel încît acestea să fie în măsură să învingă foamea și subnutriția, ar fi suficiente 10-12 miliarde dolari, sumă care ar reprezenta echivalentul cheltuielilor militare mondiale efectuate timp de numai opt zile.

Așadar, aproape o săptămînă de pauză în cosmarul compact al înarmărilor ar extrage din raportul asupra stării copilăriei în lume nenorocirea morții prin foame. Realitatea somnului rațiunii se impune cu forța evidenței. Pînă cînd, pînă unde? I...

RADU BUDEANU

După Moscow News — U.R.S.S.

Mondo umano?

Pacientul și dr. Morell

Să nu ne surprindă că încă azi, la atîția ani de la decesul fîhrerului și de la prăbușirea nazismului, istoricii sau alte categorii au răbdare să cerceteze cu scrupulozitate arhivele pentru a descoperi noi fapte sau amănunte legate atit de ascensiunea fascismului cit și de marii protagoniști ai acestui proces. Dealtfel, cînd în plină actualitate se află procesul Barbie, cînd, iată, din Chile parvin știri că acolo ar trăi bine mersi niște criminali nazisti, cînd ziarul venezuelean scrie că Josef Mengele (mai măcelar decit Barbie, dacă o astfel de comparație rezistă) se află viu și nevătămat în Paraguay, mai mult, ar fi chiar medic personal și, fi-rește, consilier al unui înalt personaj din acea țară — lucrurile vin de se leagă.

Și fiindcă tot veni vorba de medici, iată — de curind — a apărut o cuprinzătoare carte — 400 pagini! — care-l are în prim plan pe „Profesorul Theo Morell, medic personal al lui Hitler”. Ea este rodul unor cercetări îndelungi ale istoricului vest-german Ottmar Katz care a încercat să ridice vîlul de pe toate episoadele sau faptele referitoare la micuțul caporal din anii '20, metamorfozat subit într-un geniu galaxian și fîhrer al unui imperiu ce trebuia să se mîsoare în durată doar cu milenii pentru că orice altă unitate de timp fusese spulberată dintru început. Acest balon de săpun care concursa cu toți zeii antichității cei mai buni, mai înțelepți și mai viteji la un loc, este model care a constrîns fizic și psihic milioane de oameni să-și dea viața pentru grandomania lui nebunească, era un perfect cabotin în viața sa de toate zilele, cu apucături de o patologie dincolo de inchipuire. Nu accepta de bunăvoie să fie consultat. Nu se dezbrăca niciodată în fața unui medic. Pe Theo Morell care s-a aflat nouă ani (1936-1945) în serviciul sau nu l-a lăsat niciodată să-i radiografieze stomacul ca și cînd acolo ar fi avut creierul și se putea afla cumva cit e de mic! Lăsînd gluma la o parte, caporalul-fîhrer sau fîhrerul-caporal repeta pînă la enervare „nu sint bolnav” sau chiar „n-am fost niciodată bolnav” și, firește, cei din imediata apropiere trebuiau să arate că îl cred sau în fanatismul lor poate ajunseseră s-o și facă. Or, bravul caporal fîhrer sau fîhrerul-caporal, zdravănil idol și model milenar era un disperat apărător al sănătății lui, în fiecare zi și chiar în fiecare noapte își chema medicul, se plîngea de una sau alta. Înceosebi după atentatul ratat din 20 iulie 1944, el reclama dureri la urechi, timpanul stîng îi fusese chiar perforat, vocea i se îngroșase, pielea i se îngălbenea, brațele și picioarele îi tremurau chiar și în somnul tot mai rar pe care-l avea.

Informațiile publicate de istoricul vest-german arată că „celebrul vegetarian” (nimic nu-i scăpa în celebritate!) inghițea și douăsprezece pastile pe zi, a folosit el personal seringă iar spre sfîrșitul vieții nu mai știa unde să găsească o venă. În nouă ani, susține dr. Theo Morell, i-a prescris pacientului său personal mii de picături de la cele mai banale — vitamine, zahăr de struguri — la eukodal, un calmant foarte apropiat de morfina — cit și medicamente împotriva constipației și a crampelor la stomac. Medicul primea pentru asta 80 000 mărci pe an, era acoperit de onoruri și-și ridicase un imens imperiu (conceptul fiind la modă) farmaceutic și industrial și avea deci toate motivele să fie conștientos și nicidecum să-l otrăvească delibarat pe caporal, cum susținea Albert Speer că ar fi făcut Morell. Dealtfel, în toamna lui '44, în plină decadere, fîhrerul încerca un nou drog — cocaina — și declara imediat „capul și mintea devin atit de limpezi”. Noroc că lumina venea prea tîrziu pentru că el primea fie barbaturice, fie excitante ca stphanțina (pentru susținerea ritmului cardiac) sau chiar hormoni. Și cînd după război, procurorul american l-a întrebato de ce nu i-a administrat cancelarului celui de-al 3-lea Reich o picătură otrăvitoare, dr. Morell a fost surprins: „De ce era clientul meu”. Se știe ce a realizat pe seama lui iar bolile acestui pacient la ce au condus.

DUMITRU CONSTANTIN

Pe Valea Jiului, din patria lui Brâncuși spre inima fierbinte a minerilor

Fotografii de ELENA GHERA

Florică Tudor, prezent alături de întreg secretariatul comitetului orașenesc de partid la manifestarea noastră din 25 februarie, înțelegând să fie printre oamenii pe care-i reprezintă și într-o asemenea împrejurare. Adresăm salutul nostru colaboratorilor uteciști care s-au achitat bine de sarcinile deloc ușoare care le-au stat în față. Se cuvine, de asemenea, să adresăm un cuvânt de recunoștință ospitalităților noastre gazde de la confortabilul hotel Gorj din Tirgu Jiu, harnicului său administrator Corneliu Niculescu care ne-a făcut să ne simțim pe perioada șederii noastre aici ca acasă, determinându-ne să prelungim rămânerea noastră și în zilele următoare, în care am concertat pe Valea Jiului. Nu că nu au fost probleme și la Gorj, nu că nu ne-au necăjit ceteodată reprezentanții organizatori din partea organizației U.T.C. Gorj, dar până la urmă ei au vrut explicit binele și totul le e favorabil.

Prima apariție în public la Tirgu Jiu, în șirul celor ce aveau să aibă loc, ne reamintește că la ultima noastră întâlnire fusesem copleșiți parcă de extraordinara sete de cultură cu care, iată, ne întimplau din nou oamenii din această sală, tradusă într-o nerăbdare peste care cu greu s-ar putea construi ceva. Lășăm deci un răgaz de câteva minute pentru a redispunerea celor aflați pe terenule de scenă, prea joasă pentru a-i satisface pe toți aceia ce voiau să ne vadă. Hotărîm chiar, pentru spectacolul următor, înălțarea și dispunerea ei în așa fel încît să putem mulțumi pe cit mai mulți dintre spectatori noștri. De la succesul Mihaelei Popescu, dăltuind în suflute cu extraordinara-i voce imagini parcă în fel de durabile ca piatra nemuritoarelor opere ale marelui Brâncuși, trecind în forța sunetului convingerea prezentă în acțiunile unei întregi generații, ilustrată de prestația grupurilor „Iris”, „Monolit” și „Pro Musica”, răspunzînd afirmativ la întrebările ce privesc posibilitatea rezolvării problemelor noastre de viață, exprimate de cîntecele lui Valeriu Penișoară (mare succes cu „Inutile ședinte”), Arpad Domokos, Ștefan Hrușcă pînă la momentele de sublim sau de umor, manifestarea noastră a răspuns pe de-a-ntregul nevoilor oamenilor, făcîndu-i să se ogîndească în cîntecele noastre ca în propriile lor suflute.

A doua zi, un program încărcat din care n-a lipsit nici tradiționala confruntare fotbalistică a cenaclului, a cuprins, puțin după prînz, trei manifestări la cele trei mari opere ale lui Constantin Brâncuși, manifestări închinăte genului a cărui dezvoltare simbolizează în mod fericit pacea ca stare de creație. Am pornit de la „Coloana infinită”, trecînd apoi pe sub „Poarta sărutului” și oprindu-ne, în fine, la „Masa tăcerii”, marcînd în cîntecele noastre cele trei mari prefaceri ale existenței umane pe care le traduc aceste opere. Ideea, dragostea și moartea. Ne-am despărțit de minunații noștri prieteni care ne-au însoțit la aceste trei „locuri istorice” ale culturii române și ne-am îndreptat spre Motru, unde aveam programat spectacolul nostru de seară. Cu sinceritate spunem aici că pornisem la Jruș cu teama unei nereușite dat fiindcă ne așteptam ca într-o zi de retribuție cum era aceasta să întîmpinăm, în parte măcar, o predispoziție dăunătoare actului artistic care se vrea și trebuie să fie și profund și eficient. Aveam să ne convingem însă de netemeinicia supozității noastre și spre marea noastră bucurie să realizăm aici cel mai rotund spectacol din cite am desfășurat în județul Gorj. Oamenii de aici au dat dovadă nu doar de bună receptivitate dar și de bună-cuviință, dragoste și apetit pentru cultură, înțelegînd menirea artei și apreciînd importanța muncii artistice. „Dragi mesageri ai cîntecului tînar, v-am așteptat cu emoție în orasul nostru și ne bucurăm nespun pentru prezența dumneavoastră. Personal, alături de familia mea, vă iubim și vă prețuim munca dumneavoastră, care nu este cu nimic mai prejos decît cea de miner. Minerii scot cărbune pentru lumina țării iar dumneavoastră faceți educație și lumină în suflute și inimile oamenilor. Mulțumim conducătorului cenaclului, poetului Adrian Păunescu, care împreună cu formația sa este mereu la muncă în foc continuu, mereu pe drum,

(Continuare în pagina 17)

CONSTANTIN DRAGOMIR

Vilcenii prin ei înșiși

Localitatea : Rimnicu Vilcea, 23 februarie 1983, orele 18, Sala sporturilor. Durata : 5 ore și jumătate. Număr de spectatori : 5 000. Calitatea spectacolului : bună.

Atmosfera : la început nelegată dar transformată pe parcurs de vilcenii, odată cu înțelegerea unicității participării lor, într-o extraordinară intimplare de muzică și poezie.

Noutăți : au debutat grupul folk „Armonia” al Casei de cultură a sindicatelor și un grup de copii de la Casa copilului din Rimnicu Vilcea, cu montajul „Mama soldatului ucis”.

Aportul organizatorilor : mulțumim organizației de partid județene, conducătorilor sale, tovarășului prim-secretar Teodor Coman, pentru șansa oferită de a ne întîlni cu tinerii vilcenii. În ceea ce privește colaborarea noastră cu aceia care ar fi trebuit să ne fie cel mai aproape, menționăm slaba implicare în problemele de organizare a reprezentanților organizației de tineret, inexistență parcă pe întreaga desfășurare a manifestării noastre.

Sosim în timp util la sală, asaltată și aici de mii de oameni, neîncăpătoare față de dorința participării lor, dar aveam să începem fără conducătorul cenaclului aflat, surprinzător, în imposibilitatea de a pătrunde înăuntru. Organizatorii parcă intraseră în pămînt, lăsînd în urma lor ușile sălii închise. Reacția celor prezenți la auzul incredibilei întimplări este vehementă. Vestea aceasta, așezată peste o la fel de neospitalieră aglomerație, creează o atmosferă greu de stăpînit.

Pentru a o domoli începem cu citeva numere de forță. Mai întîi, un microconcert rock cu „Iris”, „Monolit” și „Pro Musica”, aflate într-o competiție din care, sintem siguri, va avea de cîștigat rockul românesc. Alături de grupurile enumerate, „Flacăra pop” întregeste imaginea pe care o oferă Cenaclul Flacăra despre un gen mult îndrăgit de publicul tînar. Intervenția salutară a activiștilor de partid, din secția de propagandă, a determinat deschiderea ușilor și pentru Adrian Păunescu. După apariția conducătorului cenaclului însă, seara aceasta, în care spectacolul părea compromis de pasivitatea organizatorilor și de prea marea dorință a oamenilor de-a avea cu toții ceea ce într-o unitate de timp și spațiu doar unii pot avea, se va transforma încet-încet într-o intimplare extraordinară. Și de unde pînă atunci oamenii erau parcă mai preocupati de poziția în care se află (de ce ăla stă în spinarea ăluilalt, de ce cutare se ridică și nu stă locului etc.), dintr-o dată, uitînd de toate necazurile de pînă atunci ne-am pomenit foarte aproape unii de alții, transformînd orice ostilitate în cîntec. Momente de trăire afectivă adevărată au însemnat și acelea în care s-a cîntat alesul, eternul sentiment al iubirii, liant natural al omeniilor, dar și acelea în care s-au cîntat țara și pacea lumii. Prestații remarcabile au avut maramureșenii Ștefan Hrușcă (lider absolut al gustului public) și Duce Bertzi (constant în evoluțiile sale), Ildiko Szabo (într-o creștere apreciabilă de la o apariție la alta), Gil Ioniță și Alexandru Zărnescu (autori ai unor șlagăre dublate și de atributele profunzimii), grupurile folk „Ecoul” și „Poesis” (două afirmări definitive ale creației de grup în folkul românesc) și, desigur, specialiștii noștri în umor, Nicolae Cenan și membrii grupului „Mesaj” (purtînd, acum cînd împlinesc un an de debutul în cenaclu, aceeași vervă în exprimare, aceeași ascuțime în... mesaj). În tot, vilcenii au realizat prin ei înșiși, profitînd de prezența noastră în mijlocul lor, o seară de spirit tînar, de opțiune artistică liberă și responsabil pe care, sintem siguri, n-au s-o uite curînd.

Vibrînd pentru adevărul vieții

Localități : Tirgu Jiu, 24 și 26 februarie 1982, orele 18, Sala sporturilor; 25 februarie, orele 14,30-15,30, la cele trei opere sculpturale ale marelui Brâncuși; Motru, 25 februarie, orele 18, sala casei de cultură.

Durate : primul spectacol de la Tg. Jiu - 4 ore și 45 de minute; cel de-al doilea - 6 ore și jumătate; spectacolul de la Motru s-a desfășurat timp de 5 ore.

Număr de spectatori : 8 000 în cele două săli de la Tirgu Jiu; 300 în intimplările de la Coloana infinită, Poarta sărutului și Masa tăcerii; 800 în sala de la Motru.

Calitatea spectacolelor : bună la primul spectacol din Tirgu Jiu și foarte bună la cel de-al doilea. Excepțională, pentru manifestarea de la Motru.

Noutăți : Ildiko Szabo a interpretat pentru prima oară „Iancu la Tebea”, cîntec de Adrian Păunescu, „Florile unde-au plecat”, a lui Joan Baez, în traducerea lui Adrian Păunescu și „Totuși iubirea”, cîntecul lui Măiaș Gyöze (care s-a reintors la Reghin spre a-și relua activitatea școlară). Noutăți componistice : „Iris”, cîntecul „Trenul fără naș” (versuri Adrian Păunescu), Gil Ioniță, „Masa” și Constantin Dragomir, „Poarta sărutului”. Au debutat grupul „Litua”, cîntînd „Luna iese dintr-o codră” (versuri Mihai Eminescu) și Eugen Danci, cu „Lealcă tînară-i iubirea” (versuri Nichita Stănescu).

Aportul organizatorilor : pentru modul în care au înțeles să satisfacă nevoile spirituale ale tinerilor, pentru ajutorul nemijlocit oferit, mulțumim conducătorii organizației județene de partid Gorj, tovarășului prim-secretar Ilie Cișu. Un exemplu simțlar au dat reprezentanții organizației de partid a orașului Motru, tovarășul prim-secretar

Flacăra, Redacția, București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Dorin Sălăjan - 26 00, Tudor Octavian - 25 59, Ion D. Goia - 25 66); secția cultură-învățămînt (N. Grigore Mărășanu, Elena Ghera - 25 66, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tonia Radu - 14 57); secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu - 25 42, Mihai Stănescu, Lionel Nițescu - 14 57); Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu - 21 30; Audiențe - 25 58; secția știință, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto - Ovidiu Ioanitea, Liviu Timbuș - 25 66, Oprea Georgescu, Constantia Balaciu, Constantin Dragomir - 21 28, Cici Adam, Dumitru Graur, Sorin Postolache, Victor Rădulescu - 14 53, Dan Birlădeanu - 21 23, George Cușnăreanu, Mircea Popp - 25 69, 20 72 - Vasile Măneacă - 25 28); secretar responsabil de reacție - Nicolae Cristache - 25 50; redactor șef adjunct - Nicolae Arsenie - 21 24; redactor șef - 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU